

Gemeenschappelijke regeling

Jaarstukken 2021

“Een gewijzigde koers”

Programmaverantwoording 2021 (Jaarverslag)

Een gewijzigde Koers

Programmaverantwoording 2021 (Jaarverslag)	3
Onze opdracht: ecologie en economie in balans	6
Subsidieverleningsproces	8
Dit was 2021	11
Communicatie	13
De nieuwe governance in het Waddengebied	14
Evaluatie Waddenfonds	16
Uitvoeringskader, uitvoeringsprogramma en ASV	18
De Waddenfondsorganisatie	20
Beheer en Controle	24
Interviews	26
Evaluatie & monitoringssysteem	31
Jaarcijfers	32
Uitgelichte projecten	33
Subsidieaanvragen 2021	42
50/ 50 – verdeling Ecologie en economie	47
1 Paragrafen (Jaarrekening 2021)	48
Paragraaf 1 Bedrijfsvoeringskosten	48
Paragraaf 2 Financiering	48
Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	50
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen	52
Paragraaf 5 Grondbeleid	52
Paragraaf 6 Lokale Heffingen	52
Paragraaf 7 Verbonden partijen	52
2. Jaarrekening	53
2.1 Balans per 31 december 2021	53
2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2021	55
2.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	56
2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2021	57
2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2021	61
Publicatie wet normering topinkomens	63
3. Overige gegevens	64
3.1 Resultaatbestemming	64
Bijlage 1: verleende subsidies per project	65

Om een beeld te schetsen van 2021, presenteert het Waddenfonds met gepaste trots dit jaarverslag 'Een gewijzigde Koers'. Het afgelopen jaar zijn er wederom een reeks bijzondere projecten geïnitieerd die het Waddengebied duurzaam versterken, zowel ecologisch als economisch. Projecten waar de flora en fauna in en rond de Waddenzee baat bij hebben doordat er geïnvesteerd wordt in het tegengaan van externe bedreigingen. Maar ook projecten die bijdragen aan het versterken van de landschapswaarden.

Voorwoord

Het Waddenfonds heeft in 2021 zijn koers gewijzigd. Het bestaande Uitvoeringskader en Uitvoeringsprogramma uit 2016 waren toe aan een update. De uitkomsten van de tussenevaluatie en de eigen ervaringen gaven daartoe voldoende aanleiding. In 2021 zijn het gewijzigde Uitvoeringskader en Uitvoeringsprogramma vastgesteld.

Met betrokkenen uit de Waddengemeenschap is intensief nagedacht over hoe het fonds zijn laatste jaren goed kan vormgeven. De uitkomst is dat de nadruk gelegd wordt op bijvoorbeeld realisatie van meer wadachtige milieus en te zorgen voor meer trekvisserij. Ook willen we investeringen in biodiversiteit en duurzame energie mogelijk maken. Verder blijven we staan voor een duurzame economische ontwikkeling.

Dit jaar heeft het Waddenfonds volop bijgedragen aan een grote verscheidenheid aan projecten, variërend van de uitkoop van garnalenvissers tot onderzoek naar hoe om te gaan met verzilting in het Waddengebied en van het ontwikkelen van waddenproducten tot het opzetten van toeristische informatiecentra.

We hebben ons sterk gefocust op het tegengaan van externe bedreigingen in de Waddenzee. In Garmerwolde bijvoorbeeld komt mede dankzij een Waddenfonds-subsidie een testfabriek bij de rioolzuiveringsinstallatie die medicijnresten uit afvalwater haalt. Nu komen die medicijnresten vanaf de zuiveringsinstallatie via het Eemskanaal in de Waddenzee terecht. Daar veroorzaken ze schade aan het ecologisch systeem. Ook ondersteunen we een project dat voorkomt dat plasticafval in de Waddenzee terecht komt.

Het versterken van de landschapswaarden is een van de hoofddoelen van het Waddenfonds. In 2021 hebben we de ecologie en de biodiversiteit van de eeuwenoude Wierde Maarhuizen in Groningen versterkt, waardoor karakteristieke landschapselementen van het terpen- en wierdenlandschap uit vroeger tijden worden teruggebracht. Om de duurzame economie te ontwikkelen is onder andere subsidie verstrekt aan een 'zeeboerderij op land', waar vissoorten zoals tarbot en kabeljauw worden gekweekt.

Het Waddenfonds steunt ook kleinschalige, vernieuwende initiatieven die bijdragen aan de vitaliteit en de duurzaamheid van lokale gemeenschappen. Onder meer is mogelijk gemaakt dat er een digitaal systeem komt voor de eilander musea om erfgoed informatie op een structurele en duurzame wijze te ontsluiten.

In dit jaarverslag komen alle projecten in beeld die we dit jaar mogelijk hebben gemaakt. In totaal is er **€ 28,1 miljoen** subsidie verstrekt om het Waddengebied op ecologisch en economisch gebied te versterken.

In 2022 gaan we daar mee door!

Cees Loggen, voorzitter

C.J. (Cees) Loggen

lid algemeen en dagelijks bestuur
(voorzitter), gedeputeerde provincie
Noord-Holland

Onze opdracht: ecologie en economie in balans

Het Waddenfonds is in 2006 opgericht door het Rijk en is sinds 2012 een gemeenschappelijke regeling van de Waddenprovincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Dit is met het bestuursakkoord *decentralisatie Waddenfonds* geregeld.

Het fonds investeert in initiatieven en projecten die de ecologie en duurzame economische ontwikkeling van het Waddengebied versterken. Projecten van ondernemers, verenigingen, stichtingen en overheidsorganisaties kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage van het Waddenfonds.

In het bestuursakkoord zijn de vier hoofddoelstellingen vastgesteld en ook de afspraak dat de financiële middelen verdeeld moeten worden over 50% ecologie en 50% economie. Dit bestuursakkoord is leidend bij alle werkzaamheden die het Waddenfonds uitvoert.

Vier doelstellingen

Het Waddenfonds heeft vier hoofddoelen. Ieder project dat subsidie krijgt, draagt bij aan minstens één van deze doelen, en brengt een ander nooit in gevaar.

Dit zijn de vier hoofddoelen waaraan elke aanvraag wordt getoetst:

- A. Vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het Waddengebied.
- B. Verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee.
- C. Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied, gericht op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied en de daaraan direct aangrenzende gebieden.
- D. Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding voor het Waddengebied.

Hoe worden deze vier hoofddoelen gestimuleerd?

Ondanks grote verschillen in inhoud, doorlooptijd en budget bij projecten, willen we zo slagvaardig mogelijk optreden. Daarom hebben aanvragers de keuze uit drie subsidiestromen. Het Waddenfonds steunt op die manier kleine initiatieven met een korte doorlooptijd, maar ook grote projecten waar soms meerdere jaren aan gewerkt wordt.

Wij steunen een subsidieaanvraag niet zomaar. Een aantal van de aanvragen kunnen we niet honoreren. De redenen verschillen: vaak draagt een plan niet voldoende bij aan de hoofddoelen van het Waddenfonds. Maar ook het ontbreken van cofinanciering of wanneer een project niet past binnen provinciaal beleid van de drie Waddenprovincies zijn redenen voor afwijzing. Een project mag in zijn geheel geen afbreuk doen aan de natuur in het Waddengebied.

Drie subsidiestromen:

1. **Budget Lokale Innovaties (BLI).** Het Budget Lokale Innovaties is een laagdrempelige regeling gericht op initiatieven uit lokale gemeenschappen die aansluiten op bestaande programma's voor leefbaarheids- en plattelandsontwikkeling. Kleinschalige en vernieuwende initiatieven die bijdragen aan de vitaliteit en de duurzaamheid van lokale gemeenschappen kunnen zo mogelijk gemaakt worden en geven daarmee invulling aan Hoofdoel C. Per project kan maximaal € 50.000,- subsidie worden aangevraagd.
2. **Thematische openstelling.** Voor activiteiten die draaien om een van onze acht thema's: 1. Natuur; 2. Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapsontwikkeling; 3. Bodem, water, licht en geluid; 4. Duurzame recreatie en duurzaam toerisme; 5. Verduurzaming energiehuishouding; 6. Duurzame Waddenhavens; 7. Duurzame visserij; 8. Duurzame agrarische sector. Om onszelf en onze aanvragers scherp te houden maken we aan de hand van acht concrete thema's van onze Thematische openstelling duidelijk waar onze prioriteiten liggen. Vooruitlopend op het vaststellen van het nieuwe Uitvoeringskader en Uitvoeringsprogramma en de uitwerking van de evaluatie uit 2020 daarin is er in 2021 voor gekozen om niet alle themalijnen open te stellen voor subsidieaanvragen.
3. **Majeure projecten.** In 2016 is het Investeringskader Waddengebied (IKW) door Provinciale Staten van Noord-Holland, Fryslân en Groningen vastgesteld. Met het IKW willen de provincies majeure opgaven realiseren. Dit zijn grote projecten die zich over meerdere jaren uitstrekken en een bijdrage leveren aan het realiseren van de hoofddoelen van het Waddenfonds. Het voortraject van de Majeure projecten

verloopt via het Investeringskader Waddengebied. Daar worden zes majeure opgaven onderscheiden: 1. Vitale kust en Afsluitdijk; 2. Waddenzee; 3. Versterken en vermarkten Werelderfgoed; 4. Havenontwikkeling en natuurverbetering; 5. Eilanden op eigen Kracht; 6. EemsDollardgebied in balans. Wanneer het voortraject via het Investeringskader Waddengebied (IKW) is doorlopen, kan het Waddenfonds één van de potentiële subsidieverstrekkers zijn. In dat geval kan een subsidieaanvraag bij het Waddenfonds ingediend worden.

Duurzame Kennishuishouding:

Onze vierde doelstelling “*Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied*” hebben we in 2021 vormgegeven door het verstrekken van € 1.2 miljoen subsidie aan de Waddenacademie. Per 2022 wordt dit anders uitgevoerd.

De afgelopen jaren is gebleken dat niet alle betrokkenen een helder beeld hebben wat precies verstaan wordt onder een duurzame kennishuishouding. Wat een “kennishouding” precies omvat en waar die aan moet voldoen om het predicaat “duurzaam” te verdienen is niet bij iedereen duidelijk. Dit bemoeilijkt de inspanningen om de vierde hoofddoelstelling te verwezenlijken, zowel op politiek-bestuurlijk vlak - waarvoor zijn de bestuurders nu precies verantwoordelijk en waarvoor niet? - als op inhoudelijk vlak - welke kenmerken moet de kennishuishouding hebben willen we kunnen spreken van doelrealisatie?

Sinds 2019 werkt het Waddenfonds aan een betere governance van de kennishuishouding voor de Wadden. In 2020 is in de ontwikkeling van de Ontwerp-Agenda voor het Waddengebied 2050 gekozen om deze verantwoordelijkheid bij het Bestuurlijk Overleg Wadden (BOW) te leggen. Op initiatief van de Waddenprovincies in het BOW maakten het Waddenfonds, de Waddenprovincies, de ministeries van LNV, I&W en EZK, de Beheerautoriteit Waddenzee en de Waddenacademie in 2021 een voorstel over de herziening van duurzame kennishuishouding.

Kern van het voorstel is dat partijen in het BOW samenwerken aan het ontwikkelen van kennis. Een integrale kennisagenda geeft aan welke kennis de eerstkomende vijf jaar ontwikkeld wordt en welke partij hiervoor moet zorgdragen. De onderwerpen uit de Agenda voor het Waddengebied en de Trilaterale Onderzoeksagenda vormen het startpunt van deze kennisagenda. Hierbij wordt kennis breed gedefinieerd. Het begrip kennis omvat behalve wetenschappelijke kennis, ook monitoring en toegepaste kennisontwikkeling (beleid en beheer). Een zogenaamde kennisregisseur houdt het overzicht en adviseert over te vullen kennisleemtes, te stellen prioriteiten en trajecten die eventueel ‘slimmer’ georganiseerd kunnen worden. Op basis van dit voorstel heeft het BOW voor de zomer besloten:

1. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een duurzame kennishouding voor het Waddengebied op zich te nemen;
2. De Waddenacademie als kennisregisseur te vragen zorg te dragen voor een meerjarige Kennisagenda 2023-2027 en een jaaroverzicht Onderzoeksopgave 2023.

Medio 2022 zullen deze stukken aan het BOW worden voorgelegd.

Met de geschetste ontwikkeling is een bepalende inhoudelijke stap gezet in de verdere realisatie van de kennisdoelstelling. Met de besluitvorming van het BOW is de doorontwikkeling en instandhouding van deze doelstelling ingebed in de nieuwe bestuurlijke organisatie voor het Waddengebied en daarmee een gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid van partijen in het BOW. Het bestuur van het Waddenfonds is trots op deze uitkomsten en de genomen besluiten. Met deze besluitvorming verandert ook de rol van het Waddenfonds, voor de resterende looptijd verschuift het accent naar de rol van financier, namens de samenwerkende provincies in het BOW, als bijdrage in de kosten van de gezamenlijk in stand te houden kennishuishouding. De bekostiging vindt plaats door de jaardotatie vanuit het Rijk ten behoeve van het Waddenfonds. Uiteraard zal daarnaast de mogelijkheid blijven bestaan om gedurende de looptijd van het fonds specifieke kennisgerelateerde activiteiten te subsidiëren.

Subsidieverleningsproces

Zo begeleidt het Waddenfonds een project

De subsidiestromen verschillen vanaf de eerste fase van het subsidieproces van elkaar. Het is voor aanvragers noodzakelijk snel inzichtelijk te hebben welke subsidiestroom van toepassing is op hun projectidee

Het Waddenfonds heeft in 2021 in het nieuwe uitvoeringsprogramma een **Routekaart Subsidies Waddenfonds** opgesteld. Deze routekaart is bedoeld als hulpmiddel om vooraf te bepalen of en welke subsidiestroom het best past bij een project zodat het gemakkelijker wordt voor de aanvrager om een aanvraag onder de juiste regeling in te dienen. De tabel geeft inzicht in Majeur, Thematische subsidieregeling en BLI op basis van een aantal projectaspecten. Alhoewel de tabel indicatief is, zal hiermee voor het overgrote deel van de projectideeën voldoende duidelijk zijn welk spoor van toepassing is. Bij twijfelgevallen kan een gesprek met een programmaregisseur van het Waddenfonds of contactpersoon bij de betreffende provincie hierover uitsluitel geven.

Aspect	Majeur	Thematisch	BLI
Inhoud	Passend binnen het IKW en de hoofddoelen van het WF	Passend binnen de hoofddoelen van het WF en de gespecificeerde doelstellingen	Passend binnen de hoofddoelen van het WF en de kaders van BLI
Concreetheid	Activiteitenplan voor de gehele projectperiode, financiering voor de eerste 2 jaar en een globale begroting voor het tweede deel	Projectperiode concreet	Projectperiode concreet
Eisen overige financiering	Inspanning op reservering voor gehele projectperiode. Sluitende financiering minimaal eerste twee jaar. *	Zicht op sluitend financieringsplan*	Zicht op sluitend financieringsplan*
Traject	Via IKW, na akkoord van de Stuurgroep, indiening bij het Waddenfonds	Via programmaregisseur Waddenfonds	Via lokale subsidieloketten ¹ , na akkoord van hen, indiening bij het Waddenfonds
Uitvoeringsperiode**	5 jaar	3-5 jaar	3 jaar
Waddenfondsbijdrage absoluut	Minimaal € 500.000,-	Wordt bepaald door het dagelijks bestuur, zij stelt het plafond per regeling vast.	Maximaal € 50.000,-
Waddenfondsbijdrage relatief***	Gemiddeld 50% van de subsidiabele kosten	Maximaal 90% van subsidiabele kosten	Maximaal 50% van de subsidiabele kosten

* Met sluitend financieringsplan wordt bedoeld dat aanvrager voor het gehele overige bedrag aan financiering (buiten de gevraagde Waddenfondssubsidie) bewijzen van beschikbaarheid (cofinancieringsbewijzen) of officiële aanvragen (overige subsidieaanvragen) ervan kan overleggen c.q. er minimaal zicht op is. Hieruit moet blijken dat een sluitende financiering aannemelijk is binnen een vastgestelde periode na het indienen van de aanvraag. Het Waddenfonds kan aanvullende voorwaarden aan een subsidie koppelen, als de financiering op het moment van verlening niet geheel is gedekt.

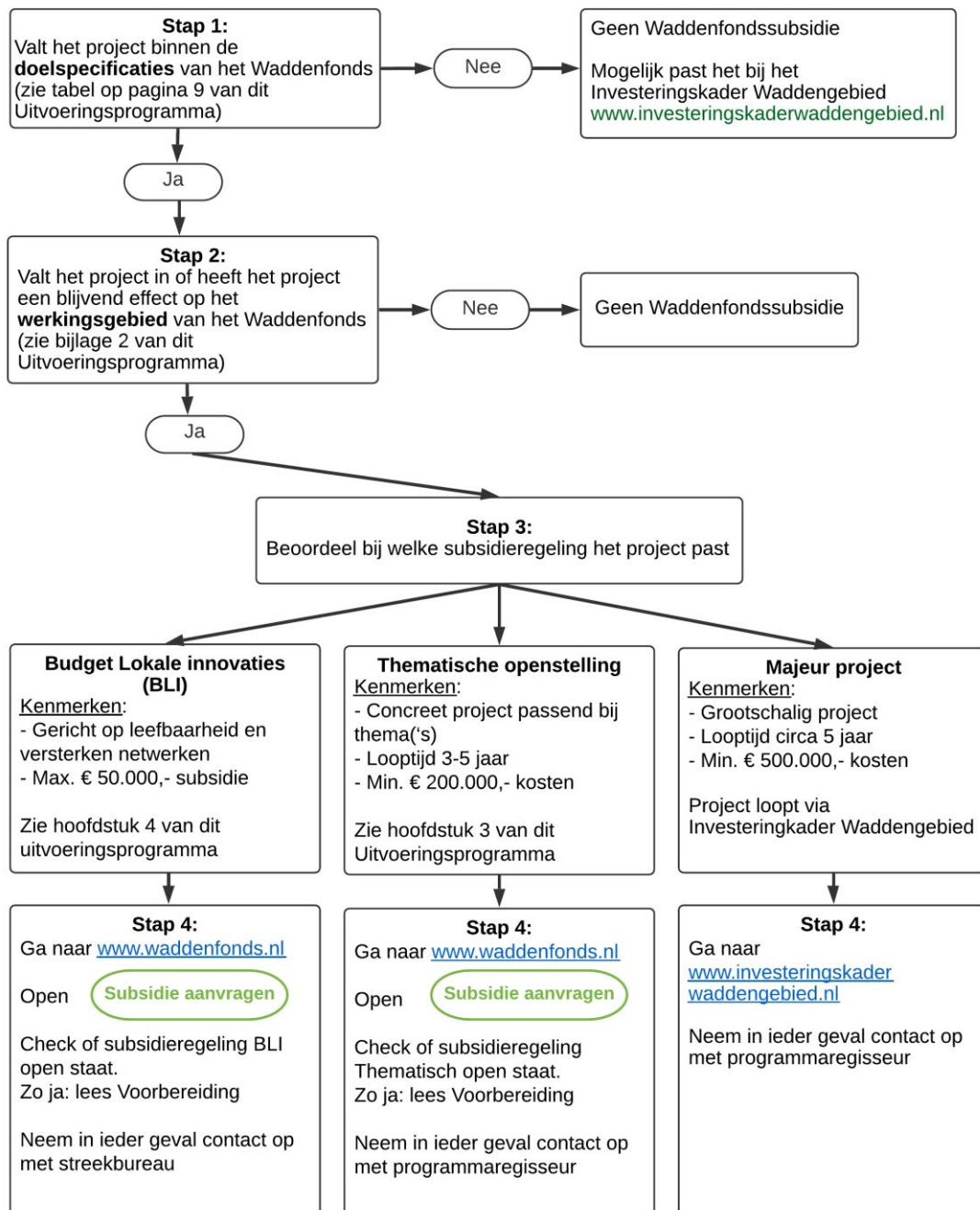
** Bij de bepaling van de uitvoeringsperiode geldt dat bij de aanvraag aannemelijk moet worden gemaakt dat die uitvoeringstermijn haalbaar is, voorzien van een risicoanalyse en beheersmaatregelen.

*** Bij projecten ter invulling van majeure opgaven betreft de bijdrage vanuit het Waddenfonds maximaal 50% van de subsidiabele kosten. Daarbij gelden voor verschillende onderdelen verschillende maximale subsidiepercentages. Uitgangspunt is dat pilots en projecten die bijdrage aan ecologische projecten en innovatieve pilots maximaal 65% subsidie krijgen en economische projecten maximaal 35%. De staatssteunkaders bepalen het uiteindelijke maximaal toe te kennen bedrag binnen deze grenzen. Bij thematische subsidieregelingen kan het maximumpercentage per openstelling en activiteit verschillen. Dit is echter nooit hoger dan 90% van de subsidiabele kosten.

¹ Lokale subsidieloketten zijn loketten van de provincies waar inwoners (initiatieven) provinciale subsidies (leefbaarheid en Leader) kunnen aanvragen. Deze subsidieloketten doen hierbij de eerste advisering op aanvragen binnen de subsidieregeling BLI. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis en kunde van vooral lokale aspecten die bij deze loketten aanwezig zijn. Verder hebben de loketten de mogelijkheid om breder te adviseren omdat zij meerdere subsidiestromen behartigen waarmee synergie wordt bevorderd.

Routekaart Subsidies Waddenfonds

Onderstaand schema is bedoeld als hulpmiddel om vooraf te bepalen of en welke subsidie het beste past bij uw project.

Het Waddenfonds adviseert partijen die een subsidieaanvraag overwegen van tevoren altijd in gesprek te gaan met het Waddenfonds.

In dit verkennende gesprek wordt gekeken of een project een bijdrage kan leveren aan de versterking en verduurzaming van het Waddengebied. Als het project in potentie bijdraagt aan één of meerdere hoofddoelen van het Waddenfonds, helpen de programmaregisseurs bij het voorbereiden van een subsidieaanvraag. Daarbij wordt ook een subsidiespecialist ingeschakeld. Deze kan in een vroeg stadium aangeven wat de subsidie technische mogelijkheden en beperkingen zijn.

In de praktijk blijkt dat adviezen van de programmaregisseur en de subsidiespecialist het plan inhoudelijk verrijken en versterken.

Nadat de subsidieaanvraag formeel is ingediend bij het Waddenfonds beginnen de programmaregisseur en de subsidiespecialist met de beoordeling. Voor de inhoudelijke toets gaat de aanvraag altijd naar een programmaregisseur die niet betrokken is geweest bij de voorbereidende gesprekken. Daarna volgt een tweede beoordeling door een andere programmaregisseur om de toetsing zo objectief mogelijk te laten plaatsvinden. De subsidiespecialist beoordeelt het project op de subsidie technische voorwaarden. Ook daarna volgt een tweede beoordeling door een ander subsidiespecialist. De programmaregisseur en de subsidiespecialist komen tot een intern advies; vervolgens neemt het dagelijks bestuur een definitief besluit over de subsidieaanvraag en de hoogte daarvan.

Krijgt een project subsidie, dan blijft de subsidiespecialist het aanspreekpunt gedurende de looptijd van het project. Daarnaast vervult de subsidiespecialist ook intern een belangrijke rol door de kosten en planning van het project bij te houden, de jaarlijkse rapportages te beoordelen, eventuele wijzigingsverzoeken te verwerken en te adviseren over eventuele bijstellingen van het projectplan. Vaak gebeurt dat in samenspraak met één van de programmaregisseurs.

Zodra er daadwerkelijk een aanvraag ligt en hier positief op is besloten, worden de gegevens in het systeem voor monitoring en evaluatie gezet.

Dit was 2021

In 2021 heeft het Waddenfonds 66 nieuwe projecten mogelijk gemaakt waarbij in totaal ongeveer € 28,1 miljoen geïnvesteerd werd. De verdeling over onze drie subsidiestromen zag er als volgt uit:

Subsidies 2021 per categorie

Categorie	Aantal zaken	Waddenfonds bijdrage
BLI	31	€ 1.176.963
IKW	5	€ 11.659.747
UP	11	€ 4.970.311
Totaal	47	€ 17.807.021

De 10, 3 miljoen die ingezet is om de vergunning van 19 vissers om te mogen vissen op garnalen in de Waddenzee uit te kopen is niet meegerekend.

COVID-19

Voor het tweede jaar op rij heeft de Covid-19 pandemie gevolgen voor het Waddenfonds. Voor de organisatie Waddenfonds geldt dat er minder aan bedrijfsvoeringskosten is uitgegeven omdat voorlichtingsbijeenkomsten en andere momenten veelal digitaal waren.

De gevolgen voor projecten worden in 2021 steeds meer zichtbaar. Een aantal projecten zijn inmiddels verlengd met behoud van subsidie, uitgesteld of hebben te maken met vertraging. Door het Waddenfonds is – in verband met verdere vertragingen die te verwachten zijn - besloten om bij de subsidies uit het Budget Lokale Innovaties de projectperiode op voorhand met een jaar te verlengen. De stijgende kosten van grondstoffen en transportkosten zijn hier met name de oorzaak van. Het Waddenfonds is in 2021 begonnen aan een voorstel hoe hier mee om te gaan en zal in 2022 verder uitgewerkt worden. Wat de vertraging van projecten betekent voor de afronding van het Waddenfonds in 2027 is nu nog niet te overzien.

Uitvoeringskader, Uitvoeringsprogramma en Algemene subsidie verordening

In 2020 en 2021 is gewerkt aan een herziene versie van het Uitvoeringskader van het Waddenfonds. Provinciale Staten van de drie waddenprovincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen hebben ingestemd met dit nieuwe beleid.

Op basis van het [Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027](#) en het bijbehorende [Uitvoeringsprogramma](#) zal het Waddenfonds zich de komende jaren specifiek richten op het herstel van de natuurwaarden in de Waddenzee en de vergroening van de economie. Het vergroten van de biodiversiteit in het kustgebied, het herstellen van de onderwaternatuur en aandacht voor externe bedreigingen van de Waddenzee zullen meer prioriteit krijgen. Het accent binnen de hoofddoelen is dus verschoven. Ook het ontwikkelen van nieuwe nuttige toepassingen van slib en bagger voor het onderhoud aan de vaargeulen krijgt meer aandacht. Daarnaast zal het Waddenfonds steviger inzetten op vergroening van de mobiliteit en industrie in het Waddengebied, zoals de ontwikkeling van technieken voor productie, opschaling en benutting van groene waterstof in de zes Waddenzeehavens. In ons uitvoeringskader benoemen we expliciet dat we projecten zoeken die zo integraal mogelijk worden uitgevoerd en dat de projecten geen inbreuk mogen hebben op de ecologische, economische en sociale dimensie van de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied.

Het gewijzigd vaststellen van zowel het Uitvoeringskader als het Uitvoeringsprogramma was aanleiding om in 2021 de ASV op een aantal punten te wijzigen. Kern van de wijziging is een aanpassing van het beoordelingskader.

Tenderregeling garnalenvisserij

In het streven van de visserijsector, natuurorganisaties en overheden om de druk van de garnalenvisserij op de Waddenzee te halveren is afgesproken dat een deel van de vergunningen om te mogen vissen op garnalen in de Waddenzee worden opgekocht. In ruil hiervoor worden gebieden in de Waddenzee gesloten voor de garnalenvisserij. Het Waddenfonds heeft voor deze opkoop de Tenderregeling Garnalenvisserij Waddenzee opgesteld. Voor de eerste openstelling in 2020 was te weinig belangstelling. Na aanpassing van de regeling en goedkeuring van de Europese Commissie in januari 2021 is de regeling, in samenwerking met SNN en RVO, opnieuw opengesteld. Ditmaal hebben 19 vissers een aanvraag ingediend die alle werden gehonoreerd. Het Waddenfonds heeft in september hiervoor € 10,3 miljoen uitgekeerd. Op basis hiervan heeft de stuurgroep Viswad in oktober besloten dat ruim 8500 hectare Waddenzee wordt gesloten. Hiervoor zijn twee gebieden aangewezen. Eén in de westelijke en één in de oostelijke Waddenzee. Het gaat hierbij om het Eierlandse Gat (de komberging tussen Vlieland en Texel) en het gebied rond de Rottumeroog en -plaat.

Thematische openstelling 2021

In maart heeft het dagelijks bestuur besloten om - in afwachting van de besluitvorming over het nieuwe Uitvoeringsprogramma - vanaf 23 april 2021 een nieuwe subsidieregeling te openen voor de thema(lijnen) die in het nieuwe Uitvoeringsprogramma inhoudelijk niet of nauwelijks gewijzigd zijn.

Verder is besloten om het molenaarsprincipe voor deze regeling te hanteren, d.w.z. wie het eerst komt, wie het eerst maalt. Voor de hele regeling was € 8 miljoen beschikbaar, per aanvraag maximaal € 1 miljoen. De regeling sloot op 15 december 2021.

Deze regeling richtte zich op de themalijnen:

- Waddenzee en het Eems-Dollardestuarium: herstel natuurlijke processen;
- Herstel biobouwers en voedselweb;
- Randen van het wad: behoud/herstel en versterking vogelstand van wad, kust en duin;
- Cultuurhistorie en landschapsontwikkeling;
- Bodem, water, licht en geluid;
- Hernieuwbare energiebronnen, optimalisering afstemming, vraag en aanbod van energie in het Waddengebied;
- Werelderfgoed-waardige havens ('Unesco'-havens);
- Verduurzaming logistieke en industriële processen (nieuwe technologie/ toepassing groene grondstoffen/ reststromen, biobased economy) die leidt tot vermindering van de belasting van de ecologie van de Waddenzee;
- Duurzame visserij- en verwerkingstechnieken;
- Verbreding en flexibilisering (thema Visserij);
- Aquaculturen;
- Verzilting en ontwikkeling van zilte teelten;
- Slim omgaan met zoet water;
- Pilots circulaire economie (biobased): omgaan met reststromen.

Communicatie

De evaluatie van het Waddenfonds eind 2020 is aanleiding geweest om in 2021 nog meer dan voorheen naar buiten te treden en afstemming te zoeken met onze doelgroepen. Zo zijn er drie zogenaamde Waddenateliers georganiseerd waarbij kennis en ervaringen van projecten werden gedeeld met ingewijden en belanghebbenden. Thema's waren Energie uit water, Wadvogels en Vismigratie. Daarnaast is gestart met het opzetten van een klankbordgroep en is informatie over het Waddenfonds verspreid onder de leden van Vereniging Circulair Friesland. In 2022 krijgt dit een vervolg bij andere intermediaire organisaties.

Toogdag voor de Wadden

Een van de uitwerkingen van de nieuwe governance is de jaarlijks terugkerende Toogdag voor de Wadden. Op woensdag 3 februari 2021 was de eerste, een samenwerking tussen het Omgevingsberaad Waddengebied en het Waddenfonds. Door de maatregelen rondom Covid-19 waren we genoodzaakt om deze dag deels digitaal vorm te geven. Het centrale thema van de Toogdag was 'Samen investeren in de toekomst'. Het doel van de dag was om de nieuwe governance van het Waddengebied te vieren en om alle betrokkenen van de Waddengemeenschap te informeren, te inspireren en te verbinden.

Het ochtendprogramma bestond uit vijf waddenateliers over leefbaarheid, robuuste Waddenzee, externe bedreigingen, energietransitie en biodiversiteit en landschap. In deze ateliers werd nagedacht over oplossingen en projecten die passen bij de thema's. Het middagdeel werd geopend door de ministers Schouten (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en van Nieuwenhuizen (Infrastructuur en Waterstaat). Zij spraken over de betekenis van de nieuwe governance en de kansen voor het Waddengebied. De agenda voor het Waddengebied 2050 is door alle deelnemers ondertekend.

De vicevoorzitter van het Waddenfonds, Henk Staghouwer, ging in gesprek over de meerwaarde van het Waddenfonds. In de vorm van een talkshow werden projecten van het Waddenfonds uitgelicht zoals Shrimp4live. Door dit project worden tijdens de garnalenvangst kleine garnalen en vissen niet meer gevangen; er is minder brandstofverbruik en een betere scheiding van plastic op vissersboten. Ook werd aandacht besteed aan de ontwikkeling van natuur door het Groninger Landschap en aan het programma Green Shipping.

Onderdeel van de middag was een webinar over het Investeringskader Waddengebied en het Waddenfonds. Tijdens dit webinar schoven de aanvragers van de Waddenfondsprojecten Slow Mill en de Graanrepubliek aan. Het eindigde met een vraaggesprek met vertegenwoordigers van de coalitie Wadden Natuurlijk en de Waddenzeehavens.

Informatiebijeenkomsten

In het voorjaar is in verband met het coronavirus een digitale voorlichtingsbijeenkomst gehouden over de subsidieregeling voor de thematische openstelling STUW 21. In het najaar zijn in totaal drie voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd in Wieringerwerf, Leeuwarden en Groningen waarbij uitleg werd gegeven over de nieuwe subsidieregelingen voor Budget Lokale Innovaties en voor de thematische openstelling STUW 22. Ook was er gelegenheid projectideeën direct met medewerkers van het Waddenfonds te bespreken. Voor de tenderregeling Garnalenvisserij Waddenzee is in een digitale bijeenkomst voorlichting gegeven aan geïnteresseerde garnalenvissers.

Wadvogelatelier

In september is er in Harlingen een Wadvogels Waddenatelier georganiseerd voor een groot aantal organisaties en professionals die betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van vogelprojecten in het Waddengebied. Het Waddenfonds heeft de afgelopen jaren financieel bijgedragen aan ruim 20 projecten, die de leefomstandigheden van wadvogels verbeteren. Tijdens het Waddenatelier werden ervaringen en opgedane kennis met elkaar gedeeld. Na de bijeenkomst is er een [digitaal boekje](#) gemaakt en verspreid waarin alle projecten worden beschreven en de uitgevoerde maatregelen worden gepresenteerd.

[Website](#)

De website is verder verbeterd en toegankelijker gemaakt. Zo is de leesbaarheid voor slechtzienden vergroot en is de website nu ook met het toetsenbord te bedienen. Inmiddels krijgt [Waddenfonds TV](#) goed vorm. Er zijn bijna 60 korte filmpjes te zien over projecten in het Waddengebied. In samenwerking met het Investeringskader Waddengebied (IKW) is gewerkt aan een zogenaamde [landingspagina](#). Op deze compacte website kunnen potentiële aanvragers van subsidies via een routekaart gemakkelijker de weg vinden naar de subsidieloketten van het Waddenfonds en het IKW.

Overige

In 2021 zijn er zes nieuwsbrieven verschenen en 30 persberichten verstuurd en een persbijeenkomst georganiseerd. Deze berichten hebben aandacht gekregen in de regionale media zoals Leeuwarder Courant, Noordhollands Dagblad en Dagblad van het Noorden. Maar ook vakbladen zijn veelvuldig bereikt zoals Nieuwe Oogst, Groene Ruimte, Schuttevaer, Visserijnieuws en Misset Horeca. Verder hebben omroepen en zenders als NOS, Radio 1, Omrop Fryslân, RTV Noord en RTV Noord Holland aandacht besteed aan nieuws van het Waddenfonds, in berichten dan wel in de vorm van een interview of reportage.

De nieuwe governance in het Waddengebied

Sinds 2020 is de nieuwe governance van het Waddengebied een feit. Het is een uitwerking van het Regeerakkoord 2017-2021, waarin is opgenomen dat er één beheerautoriteit komt voor de Waddenzee die een integraal beheerplan uitvoert. De achtergrond hiervan was dat de governance van het beheer van de Waddenzee als complex, inefficiënt en ondoelmatig werd ervaren. De Beheerautoriteit Waddenzee heeft als doel om natuurgebieden beter te beschermen en tegelijkertijd beter visbeheer vorm te geven. De ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit constateerden in 2019 dat de oprichting van een beheerautoriteit niet dé (enige) oplossing is voor structurele verbetering van de natuurkwaliteit. Ook op andere terreinen is aandacht nodig, bijvoorbeeld bij toekomstige beleidskeuzes ten aanzien van het medegebruik. Naast de instelling van de Beheerautoriteit Waddenzee zijn twee nieuwe overleggen geïntroduceerd: het Bestuurlijk Overleg Waddengebied en het Omgevingsberaad Waddengebied.

Beheerautoriteit

De Beheerautoriteit Waddenzee is door de ministers van LNV en IenW samen met de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen opgericht. Doel van de Beheerautoriteit is om te komen tot een beter samenhangend en afgestemd beheer van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee op het gebied van natuur-, vis- en waterbeheer. De focus ligt op het versterken van de samenwerking tussen alle betrokken partijen. Er wordt samen met de beheerders een integraal beheerplan opgesteld en uitgevoerd.

Het Bestuurlijk Overleg Waddengebied

In het Bestuurlijk Overleg Wadden (BOW) zijn het Rijk, de drie provincies, kust- en eilandgemeenten en waterschappen bestuurlijk vertegenwoordigd, plus de voorzitter van het Omgevingsberaad. Het overleg is gericht op strategische besluitvorming over het beleid voor het Waddengebied. Voorzitter is de minister van Infrastructuur en Waterstaat als coördinerend bewindspersoon voor de Wadden.

Rijk (LNV en I&W)
Waddenprovincies
Betrokken gemeenten
Betrokken waterschappen
Voorzitter Omgevingsberaad

Bestuurlijk overleg Waddengebied

Rijk (LNV en I&W)
Waddenprovincies

Beheerautoriteit Waddenzee

CWN
Sectoren
Waddenacademie

Omgevingsberaad Waddengebied;
voorzitter CdK Fryslân als riksheer

Rijk
Waddenprovincies
Betrokken gemeenten
Betrokken waterschappen

Het Omgevingsberaad

Het Omgevingsberaad is een platform waar gestructureerd discussies over het Waddengebied kunnen worden geïnitieerd en gevoerd en waar ook informatie uitgewisseld kan worden. Deelnemers zijn gebruikers, maatschappelijke organisaties en de Waddenacademie. Rijk, provincies en andere overheden zijn geen lid, maar participeren wel als toehoorder in het Omgevingsberaad. Daar bespreken en toetsen ze beleidsvoorstellen. Daarmee is in de fase van beleidsontwikkeling en -toetsing een goede samenwerking tussen stakeholders en overheden verzekerd. Het beraad maakt integraal onderdeel uit van de beleidsomgeving en kan in die hoedanigheid ook thema's agenderen in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied. De commissaris van de Koning van Fryslân is in zijn functie als rijksheer, voorzitter van het Omgevingsberaad en vicevoorzitter van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied.

Agenda voor het Waddengebied 2050

In 2021 is de gezamenlijk ontwikkelde Agenda voor het Waddengebied 2050 vastgesteld. Het doel van deze Agenda is om als gezamenlijke overheden en maatschappelijke partijen het Waddengebied - ook in de toekomst - veilig, vitaal en veerkrachtig te houden. De Agenda voor het Waddengebied 2050 bundelt bestaande ambities, doelen en strategieën van Rijk en regio, scherpt deze aan waar dat kan en benoemt de belangrijkste opgaven en bijbehorende dilemma's die door nieuwe ontwikkelingen op het Waddengebied afkomen. Waar mogelijk bevat de Agenda ook nieuwe beleidskeuzes.

Relatie met het Waddenfonds

Voor het uitvoeren van programma's en projecten is de Agenda voor het Waddengebied 2050 voor het Waddenfonds mede richtinggevend. De provincies zijn vertegenwoordigd in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied en nemen besluiten over de Agenda voor het Waddengebied 2050. Op deze manier zijn de doelen van het Waddenfonds en de Agenda verweven. In het Uitvoeringsprogramma van de Agenda worden ook koppelingen gelegd met projecten die het Waddenfonds mogelijk maakt, zoals het programma Green Shipping. Het Waddenfonds kan als financier optreden voor onderdelen van het Uitvoeringsprogramma als het passend is binnen het Uitvoeringskader van het Waddenfonds.

Evaluatie Waddenfonds

In maart 2020 begon Bureau Wing, in opdracht van het dagelijks bestuur, met de tussenevaluatie van het Waddenfonds. In december 2020 heeft Wing haar bevindingen gepresenteerd. In het jaarverslag van 2020 is hier inhoudelijk aandacht aan besteed. Het merendeel van de aanbevelingen is verwerkt in het nieuwe Uitvoeringskader en Uitvoeringsprogramma. De evaluatie met bijbehorende bestuurlijke reactie is samen met het Uitvoeringskader in het voorjaar van 2021 aan de Provinciale Staten van Noord-Holland, Fryslân en Groningen aangeboden. Hieronder hebben we de aanbevelingen gerubriceerd en omschrijven we kort hoe we hier mee omgaan.

Inzet van de subsidie-instrumenten:

(aanbeveling: 1-24)

Deze aanbevelingen gaan veelal over;

- * de monitoring;
- * hoe het Waddenfonds communiceert en samen optrekt met de aanvragers;
- * hoe de afbakening tussen het Investeringskader Waddengebied en het Waddenfonds is georganiseerd.

Het Waddenfonds is het afgelopen jaar proactiever geworden naar (potentiële) aanvragers. Het doel hiervan is om bij de aanvraag meer samen op te trekken. Op deze manier begeleidt het Waddenfonds aanvragers actiever en daardoor is het gemakkelijker om advies te geven over hoe aanvragen kunnen aansluiten bij de doelen van het Waddenfonds. Net als in 2020 is er gekozen om gebruik te maken van het 'molenaarsprincipe' bij de beoordeling van aanvragen. Zodoende kan na indiening van de subsidieaanvraag het gesprek worden gevoerd over eventuele aanpassingen van de aanvraag. Bij een tenderprocedure is dit niet mogelijk. Het Waddenfonds werkt met het IKW samen om duidelijk te maken wat de samenhang is en de verschillen zijn tussen majeure- en thematische subsidies. Hiervoor is o.a. een gezamenlijke [website](#) ontwikkeld. Het Waddenfonds is ook proactiever geworden richting intermediairs. De subsidieregelingen zijn in contacten met de ondernemersloketten van de provincies meer onder de aandacht gebracht. Ook richting de (kust) gemeenten is het Waddenfonds actiever geworden. Samen met het rijk en de provincies werkt het Waddenfonds aan een monitorings- en evaluatiesystematiek. Inmiddels zijn er meer dan 30 indicatoren en streefwaarden opgesteld.

De effectiviteit van de subsidie-instrumenten:

(aanbeveling: 25-33 en 49)

Deze aanbevelingen gaan onder andere over meer duidelijkheid geven over het onderscheid tussen thematische- en majeure subsidies. Ook over de diverse rollen die het Waddenfonds vervult richting aanvragers en het vormgeven van kennisdeling tussen projecten en meer subsidie technisch inzicht.

In samenwerking met het IKW is nadrukkelijker onderscheid gemaakt tussen thematische- en majeure subsidies. Ook hier vervuld de gezamenlijke website een rol in. In het communicatieplan staat beschreven dat het Waddenfonds meer kennisdeling willen organiseren tussen projecten. Een voorbeeld hiervan zijn zogenaamde Waddenateliers waar een thema centraal staat en (potentiële) aanvragers worden uitgenodigd om het thema gezamenlijk verder te verkennen. De ontwikkeling in thematische subsidie aanvragen wordt meer in beeld gehouden. Dit leidt tot meer inzicht en de mogelijkheid om tussentijds meer in te zetten op thema's waarop nog niet veel aanvragen worden ingediend.

Bestuur:

(aanbeveling 34-38)

Deze aanbevelingen gaan onder andere over de communicatie: wie neemt wanneer welk besluit. Ook wordt er aandacht gevraagd voor het inwerken van statenleden, de samenstelling van het algemeen bestuur en het informeren van statenleden over de uitkomsten van projecten.

Het Waddenfonds geeft zijn aanvragers momenteel tegenwoordig al meer duidelijkheid wanneer welk besluit zal worden genomen. Bij de start van de statenperiode wordt er aandacht gevraagd voor het inwerken van statenleden over de werkwijze van het Waddenfonds. Op dit moment wordt er jaarlijks een informatiebijeenkomst georganiseerd om hen te informeren over uitkomsten van projecten.

De samenstelling van het algemeen bestuur wordt bepaald door Provinciale Staten van de drie Waddenprovincies, het Waddenfonds heeft hier geen invloed op.

Inrichting van besluitvorming over projectaanvragen:

(aanbeveling 39-48)

Deze aanbevelingen richten zich onder andere op het vereenvoudigen van de aanvraagprocedure en het transparant maken van de procedures. Ook richten ze zich op het verduidelijken van de begeleiding vanuit het Waddenfonds en toelichting op de kernwaarde 'Waddenspecifiek'.

Bij aanvragen zoekt het Waddenfonds zo vroeg mogelijk contact met aanvragers om gezamenlijk op te trekken. Het Waddenfonds richt zich op laagdrempeligheid en klantvriendelijkheid voor aanvragers; daarom kunnen middels een pilot vanaf 2022, in eerste instantie alleen BLI-subsidieaanvragen digitaal worden aangevraagd. Dit doen we in samenwerking met het Samenwerkingsverband Noord- Nederland (SNN). Voor de Tenderregeling Garnalenvisserij hebben we het afgelopen jaar ook samengewerkt met SNN.

Bijdrage aan de hoofddoelen:

(aanbeveling 50-67)

Deze aanbevelingen gaan onder andere over gerichte inzet op doelspecificaties. Het meer in beeld brengen van de bereikte resultaten. Meer verbinding brengen bij projecten binnen duurzame recreatie en toerisme. Meer inzet plegen op transitie naar duurzame visserij en het uitwerken van kennisvragen tot een kennisprogramma.

In 2021, maar ook eerder, heeft het Waddenfonds al gericht ingezet op specifieke doelspecificaties, door het openstellen van een beperkt aantal themalijnen voor subsidieaanvragen. Voor 2022 is er bewust voor gekozen om op alle doelspecificaties in te zetten. Het Waddenfonds subsidieert Visit Wadden. Deze organisatie heeft als doel om meer verbinding tussen duurzame recreatie en toeristische projecten te leggen. In het Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027 worden er met doelspecificaties meer mogelijkheden geboden om de transitie naar duurzame visserij mogelijk te maken. Hierover voert het Waddenfonds ook gesprekken met partijen uit de visserijwereld. In de paragraaf Duurzame kennishuishouding (p.g.9) zijn wij al ingegaan op de invulling van de duurzame kennishuishouding.

Afronding Waddenfonds

Wanneer is het Waddenfonds klaar:

(aanbeveling 67-73)

Deze aanbevelingen gaan onder andere over duidelijke communicatie over de ambities richting de afronding van het Waddenfonds. Over het maken van keuzes om met extra inzet invulling aan de doelen te geven en hierbij de 2/3 IKW en 1/3 thematisch en BLI-verdeling los te laten. De laatste aanbeveling gaat over het opstellen van een afrondingsplan.

In het Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027 is duidelijk aangegeven wat de ambities zijn die een bijdrage leveren aan de vier hoofddoelen. De drie Provinciale Staten hebben met het vaststellen van het Uitvoeringskader bevestigd de 2/3 en 1/3 verdeling in stand te houden.

Het Waddenfonds is eindig. In 2026 wordt de laatste jaardotatie van € 28.878 miljoen van het Rijk ontvangen. In de gemeenschappelijke regeling staat dat de regeling eindigt op 1 januari 2028. De regeling spreekt zich niet uit over een mogelijke verlenging. Tot en met 2027 bestaat de regeling in volle omvang en moet (in beginsel) ook aan alle (wettelijke) verplichtingen die gelden voor het openbaar lichaam worden voldaan. Die datum lijkt nog ver weg, maar met projectsubsidies die niet zelden pas na vijf jaar of langer kunnen worden vastgesteld is het zaak om tijdig op een en ander te anticiperen. Vanuit dat perspectief is het afgelopen jaar gewerkt aan een eerste verkenning hoe het Waddenfonds goed kan worden afgerond. De komende tijd wordt inzichtelijk gemaakt en worden keuzes voorbereid hoe deze afronding moet plaatsvinden. Het gesprek over de afronding van het Waddenfonds met het bestuur is door Covid-19 vertraagd en zal in 2022 plaatsvinden.

Inhoudelijk is de opdracht aan het Waddenfonds om een bijdrage te leveren op de vier hoofddoelen via het subsidiëren van projecten. De doelen zal het Waddenfonds niet volledig kunnen realiseren. Daarmee zijn de hoofddoelen voor het gebied nog niet volledig bereikt als het Waddenfonds stopt. Het is ook de vraag hoever het Waddenfonds daarin wil gaan en of het daar verantwoordelijk voor is. De opgave om aan de doelen te werken blijft voor de betrokken overheden in het Waddengebied bestaan.

Uitvoeringskader, uitvoeringsprogramma en ASV

Het Waddenfonds heeft als kader voor haar werkzaamheden het Uitvoeringskader 2017-2027. Het kader biedt inzicht en sturing op strategisch niveau voor de uitwerking van de doelen (doelspecificatie) en op de inzet van de financiële middelen over de drie subsidiestromen. Er staat beschreven langs welke subsidiesporen (Majeur, Thematisch, Budget Lokale Innovaties (BLI)) het Waddenfonds haar middelen inzet en hoe de verdeling plaatsvindt.

Vanaf maart 2020 is het Waddenfonds gestart met een herijking van het Uitvoeringskader. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met subsidieaanvragers, provincies, gemeenten en andere belanghebbenden. Op basis van deze gesprekken en de uitkomst van de evaluatie van het Waddenfonds en de midterm review van het Investeringskader Waddengebied is er een aangepast [Uitvoeringskader 2021-2027](#) opgesteld. In 2021 is de herziene versie van het Uitvoeringskader van het Waddenfonds voorgelegd aan Provinciale Staten van de drie waddenprovincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Zij hebben ingestemd met dit nieuwe beleid. Tijdens de behandeling van het Uitvoeringskader in de Statenvergadering van Noord-Holland is er een motie aangenomen waarin gevraagd wordt om het Waddenfonds op te roepen meer rekening te houden met dierenwelzijn.

Omdat het Waddenfonds een gemeenschappelijke regeling van drie partijen is, kan het Waddenfonds enkel moties uitvoeren die in alle drie provincies zijn aangenomen. Nu dit niet het geval is, kan het Waddenfonds deze motie dus niet zomaar uitvoeren. Tijdens een vergadering van het algemeen bestuur is wel aandacht gevraagd voor de strekking van de motie. De oproep werd herkend in het bestuur van het Waddenfonds. Een project mag immers, volgens de doelen van het fonds, in zijn geheel geen afbreuk doen aan de natuur in het Waddengebied.

Op basis van het Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027 en het bijbehorende [Uitvoeringsprogramma](#) gaat het Waddenfonds zich de komende jaren specifieker (accentverschuivingen binnen de hoofddoelen) richten op het herstel van de natuurwaarden in de Waddenzee en vergroening van de economie. Zo zal er meer worden ingezet op het vergroten van de biodiversiteit in het kustgebied, het herstellen van de onderwaternatuur en externe bedreigingen van de Waddenzee. Ook het ontwikkelen van nieuwe nuttige toepassingen van slib en bagger voor het onderhoud aan de vaargeulen krijgt meer aandacht. Daarnaast zal het Waddenfonds steviger inzetten op vergroening van de mobiliteit en industrie in het Waddengebied, zoals de ontwikkeling van technieken voor productie en opschaling en benutting van groene waterstof in de zes Waddenzeehavens.

[Algemene subsidieverordening](#)

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds verstrekt subsidies ten behoeve van projecten die passen binnen de (hoofd)doelstellingen van het fonds. Ten behoeve van de subsidieverstreking heeft het algemeen bestuur (laatstelijk) in 2017 de Algemene subsidieverordening Waddenfonds (ASV) vastgesteld. Het gewijzigd vaststellen van zowel het Uitvoeringskader als het Uitvoeringsprogramma gaf aanleiding om in 2021 de ASV op een aantal punten te wijzigen. Kern van de wijziging ligt in een aanpassing van het beoordelingskader. De wijzigingsverordening met toelichting vindt u hier: [wijziging ASV Waddenfonds](#). De wijziging treedt op 1 januari 2022 in werking.

[Ontwikkelbudget](#)

Het ontwikkelbudget is bedoeld om ontwikkelingen in brede zin te financieren. In het verleden heeft het Waddenfonds bijvoorbeeld de ontwikkelkosten van de kennishuishouding uit dit budget gefinancierd, maar ook de voucherregeling om kwalitatief betere subsidieaanvragen te krijgen. Verder maken we gebruik van het ontwikkelbudget om thema's waarvan we zien dat ze achterblijven een extra impuls (sturing) te geven.

Uit de evaluatie van het Waddenfonds, de aanbevelingen van de deskundigencommissie voor de thematische openstelling en de adviezen van de Kwaliteitscommissie kwam naar voren dat het Waddenfonds bepaalde zaken meer zou kunnen aanjagen. Het afgelopen jaar hebben wij daarom gekeken hoe wij het ontwikkelbudget hier in de toekomst meer voor kunnen inzetten. Een aantal aanbevelingen en aandachtspunten zijn direct opgepakt.

Zo willen we, samen met de Waddenacademie, de jongeren structureel meer betrekken bij het Waddengebied. Samen met de Young Wadden Academy is er een Waddenatelier "Jongeren" op de Toogdag georganiseerd.

In eerste instantie richten we onze activiteiten op het bevorderen van stages en scripties over Waddenspecifieke thema's. Hiermee willen we de kennis over het Waddengebied bevorderen en leerlingen en studenten in contact brengen met ondernemers en organisaties in het Waddengebied. Daarnaast wordt in overleg met het Common Waddensea Secretariat en het ministerie van LNV bekeken of een twintigtal jongeren kan participeren in een internationale jongerenconferentie, die een bijdrage kan leveren aan de Trilaterale Waddensea Conferentie.

Het Waddenfonds heeft verschillende inspirerende bijeenkomsten georganiseerd om aanvragers op ideeën te brengen en om resultaten van lopende projecten met projectaanvragers te delen. Het Wadvogel Waddenatelier is hiervan een mooi voorbeeld. Deze bijeenkomst is georganiseerd voor de ruim 20 vogelprojecten, die de afgelopen jaren met steun van het Waddenfonds in het Waddengebied zijn ontwikkeld. Tijdens het Wadvogel Waddenatelier konden projectdeelnemers onder andere de opgedane kennis en ervaringen met elkaar delen.

Ook is er op de Toogdag voor de Wadden een Waddenatelier Biodiversiteit en Landschap georganiseerd. De aanleiding voor deze sessie vormde de constatering van de deskundigencommissie en het Waddenfonds dat er weinig aanvragen zijn die zich richten op concrete fysieke investeringen in de openbare ruimte of het landschap. De stakeholders, die deelnamen aan het atelier, spraken volmondig uit dat het cultuurlandschap aan het verschraken is en dat deze verschraking gezamenlijk dient te worden tegengegaan. Wij hebben partijen bij elkaar gebracht die aan de slag gaan met deze problematiek. Dit wordt via het Investeringskader in 2022 verder uitgewerkt tot een concreet programma.

Het Waddenfonds wil zich meer richten op de hoofddoelstelling externe bedreigingen. Hiervoor zijn op basis van de quick scan van de Waddenacademie drie externe bedreigingen geïdentificeerd waarvoor we onder deze hoofddoelstelling extra inzet willen plegen. Dit betreffen plastics, slib en visserij. Met diverse partijen zijn we in gesprek hoe Waddenfondsmiddelen hiervoor zo optimaal mogelijk kunnen worden ingezet.

Voor plastics wordt een werkbijeenkomst voorbereid om met stakeholders te komen tot een Waddenbreed programma. We verwachten dat er in 2022 middelen uit het ontwikkelbudget nodig zijn om dit proces aan te jagen en verder te ontwikkelen.

Voor het Budget Lokale Innovaties (BLI) is gewerkt aan het digitaliseren van het aanvraagproces. Samen met het SNN is een pilot opgezet en is een digitaal platform ontwikkeld voor de BLI-regeling. Aanvragers kunnen met ingang van de nieuwe openstelling in 2022 met een persoonlijk account volledig digitaal en geautomatiseerd een aanvraag indienen. Ook kunnen ze gedurende de beoordelingstermijn bijhouden wat de status is van het subsidieverzoek. Aan het eind kunnen aanvragers de beoordeling van de aanvraag door het Waddenfonds via het digitaal platform raadplegen. Doel van de pilot is om na te gaan of deze werkwijze voor een aanvrager gebruiksvriendelijk is en of het beoordelingsproces voor het Waddenfonds efficiënter werkt. Deze werkwijze wordt eind 2022 geëvalueerd.

De Waddenfondsorganisatie

Algemeen en dagelijks bestuur

Het Waddenfonds is een Gemeenschappelijke Regeling van de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen en wordt bestuurd door het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit negen leden, drie per provincie. Drie leden uit het algemeen bestuur vormen ook het dagelijks bestuur. Dat zijn in de praktijk de drie gedeputeerden, die in hun eigen provincie het Waddenfonds in portefeuille hebben. Het dagelijks bestuur kent subsidies toe en stuurt de uitvoeringsorganisatie van het fonds aan.

De heer Sander de Rouwe is per 1 oktober 2021 benoemd als burgemeester van Kampen en daarom geen lid meer van het algemeen bestuur. Als opvolging van hem is per 15 december 2021 de heer Friso Douwstra benoemd als lid van het algemeen bestuur.

Sinds 10 januari 2022 is Henk Staghouwer minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in het kabinet-Rutte IV. Van 24 april 2013 tot 10 januari 2022 was hij lid van het algemeen en dagelijks bestuur van het Waddenfonds.

C.J. (Cees) Loggen

lid algemeen en dagelijks bestuur
(voorzitter), gedeputeerde provincie

H. (Henk) Staghouwer

lid algemeen en dagelijks bestuur,
gedeputeerde provincie Groningen

S. (Sietske) Poepjes

lid algemeen en dagelijks bestuur,
gedeputeerde provincie Fryslân

F. (Fleur) Gräper – van Koolwijk

lid algemeen bestuur, gedeputeerde
provincie Groningen

E.M. (Mirjam) Wulfse

lid algemeen bestuur, gedeputeerde
provincie Groningen

S. (Sander) de Rouwe

lid algemeen bestuur, gedeputeerde
provincie Fryslân

K. (Klaas) Fokkinga

lid algemeen bestuur, gedeputeerde
provincie Fryslân

M.T. (Rien) Cardol

lid algemeen bestuur, statenlid provincie
Noord-Holland

G.L.J. (Gert-Jan) Leerink

lid algemeen bestuur, statenlid provincie
Noord-Holland

F. (Friso) Douwstra

lid algemeen bestuur, gedeputeerde
provincie Fryslân

Uitvoeringsorganisatie

Om het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van het Waddenfonds te ondersteunen, is sinds 2012 een kleine uitvoeringsorganisatie actief. Die bestaat uit een secretaris-directeur, een plaatsvervangend directeur en controller, programmaregisseurs en medewerkers die onmisbare ondersteuning bieden.

Gerben Huisman
secretaris-directeur

Benry Bolscher
controller

Ciska Bolman
organisatie- en projectassistent

Jelske Leemeijer
organisatie- en projectassistent

Geiske Zijlstra
organisatie- en projectassistent

Hans van Hilten
programmaregisseur voor Natuur,
Verduurzaming energiehuishouding

Geert Boesjes
programmaregisseur voor Duurzame
visserij

Jacoline Beerepoot
programmaregisseur voor
Werelderfgoed, cultuur & landschap

Allard Steenstra
programmaregisseur voor Water, bodem,
licht en geluid, Duurzame
Waddenhavens, Duurzame landbouw en
Budget Lokale Innovaties (BLI)

Martine Kriesels
programmaregisseur voor Duurzame
recreatie en toerisme en Budget Lokale
Innovaties (BLI)

De subsidiespecialisten die voor het Waddenfonds werken huren we in van de afdeling Subsidies van de provincie Fryslân. Onder Beheer en Controle is daar meer over te lezen. Voor alle andere ondersteunende diensten huren we ook menskracht in bij de provincie Fryslân.

Dit zijn onze medewerkers bij de beheerorganisatie van het Waddenfonds

Ingrid Postma
subsidiespecialist

Sabine van der Heijden
juridisch medewerker

Gerda Roelofsen
subsidiespecialist

Dirk van der Meij
subsidiespecialist

Jeroen van Dongen
subsidiespecialist

Wilte de Haan
subsidiespecialist

Maarten van den Akker
subsidiespecialist

Wessel Satter
subsidiespecialist

Renze Schootstra
subsidiespecialist

Yen Tran
secretariaat

Jennieke Algra-Stoelwinder
subsidiespecialist

Anneke Kornelis
subsidiespecialist

Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds

Het algemeen bestuur van het Waddenfonds heeft een onafhankelijke adviescommissie ingesteld, die gevraagd en ongevraagd het bestuur adviseert over:

- Het ontwerp-uitvoeringskader, het ontwerp-uitvoeringsprogramma en het ontwerp-jaarverslag;
- De monitoring en periodieke evaluatie van het beheer van het Waddenfonds en de besteding van middelen;
- Alle voorkomende zaken die van belang worden geacht voor een goed functioneren van het fonds, zowel gevraagd als ongevraagd.

De adviezen die de commissie heeft uitgebracht zijn te raadplegen op onze website www.waddenfonds.nl.

De commissie bestaat uit deskundigen op het terrein van economie, ecologie, energie, toerisme, landschap en cultuurhistorie, bestuurlijke en bedrijfsmatige processen en controlling & accountancy.

De samenstelling van de commissie was in 2021 als volgt:

Drs. F.C. (Francine) Giskes

Voorzitter en Lid van de Algemene Rekenkamer, voormalig burgemeester van Texel en voormalig lid van de Tweede Kamer voor D66.

M. (Mariëtte) Pennarts-Pouw

Werkzaam als regiomanager bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Was eerder directielid van Kruit Communicatie&Design in Montfoort, Lid Rekenkamercommissie en gedeputeerde in de provincie Utrecht.

Mr. K. (Kees) Lankester

Afgestudeerd als marien bioloog aan de Universiteit van Amsterdam, gespecialiseerd in walvisvaart en visserij. Ruim 25 jaar actief in de internationale natuurbescherming, adviseur voor duurzame visserij en natuurbehoud in zee.

Drs. M. (Marjolein) Quené MBA

Historicus en bedrijfskundige. Werkte bij een energiemaatschappij en bij de Sociale Verzekeringsbank. Nu o.a. actief als bestuurslid bij een waterschap en als auteur.

Mr. P. (Pieter) Siebinga

Afgestudeerd als meester in de rechten. Voorheen werkzaam bij de Rijkspolitie en Van Lanschot Bankiers. Voormalig directeur van het Nationaal Restauratiefonds en algemeen directeur van Fondsenbeheer Nederland.

Adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds

Voor de advisering over de behandeling van bezwaarschriften en klachten heeft het algemeen bestuur de onafhankelijke adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds ingesteld. De voorzitter en leden maken geen deel uit van of zijn niet werkzaam bij een bestuursorgaan van het openbaar lichaam Waddenfonds.

Algemene verordening gegevensbescherming

Het Waddenfonds verwerkt persoonsgegevens. Die gegevens zijn vooral nodig om onze publieke taken uit te voeren. Vanzelfsprekend wordt hier uiterst zorgvuldig mee omgegaan. Het dagelijks bestuur heeft een functionaris gegevensbescherming aangesteld, die toezicht houdt op de verwerking. Ook houdt het Waddenfonds een Register van verwerkingsactiviteiten bij. In onze Privacyverklaring, die is te raadplegen op de website, is omschreven hoe het Waddenfonds omgaat met de verwerking van persoonsgegevens.

Bezwaarschriften en informatieverzoeken

Het afgelopen jaar zijn er bij het Waddenfonds twee bezwaarschriften ingediend tegen een besluit over subsidieverlening. Eén bezwaar heeft geleid tot een herzieningsbesluit en het bezwaar is daarna ingetrokken. Het tweede bezwaar is nog in behandeling in de bezwarenprocedure.

In 2021 is er één informatieverzoek in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) ingediend en zijn er geen klachten bij het Waddenfonds ingediend.

Beheer en Controle

Vanaf het moment dat het bestuur besluit om subsidie te verlenen tot het moment dat een project definitief wordt vastgesteld en de subsidie wordt uitbetaald, bevindt een project zich in de beheerfase. In deze fase dient de aanvrager te rapporteren over de voortgang van een project. Met uitzondering van projecten binnen de regeling BLI is de eindbegunstigde verplicht één keer per jaar een voortgangsrapportage in te dienen. Voor projecten met een hoog risico, is er de mogelijkheid een verplichting op te nemen om twee keer per jaar te rapporteren.

Onze subsidiespecialisten hebben een actieve rol in de voorlichtingstrajecten voorafgaand aan nieuwe aanvraagrondes en openstellingen. Ze geven uitleg over diverse subsidie technische en projectmatige onderwerpen en schuiven aan bij voorlichtingsgesprekken met programmaregisseurs om nationale en Europese regelgeving nader toe te lichten.

In de beheerfase kan de eindbegunstigde een voorschot aanvragen of een wijzigingsverzoek indienen. Er wordt maximaal 80% van het subsidiebedrag uitgekeerd in de vorm van voorschotten. Voordat een aanvrager een nieuw voorschotverzoek indient, moet het voorgaande voorschot worden verantwoord op basis van gerealiseerde kosten. In dat geval moet er een wijzigingsverzoek worden ingediend, bijvoorbeeld bij veranderingen in looptijd of in de directe resultaten van een project (de output). Omdat het Waddenfonds graag projecten mede mogelijk wil maken kiezen wij ervoor om in een vroeg stadium subsidie te verlenen. Dit zorgt er voor dat regelmatig wijzigingsverzoeken worden ingediend.

Wijzigingsverzoeken worden beoordeeld op basis van twee hoofdvoorwaarden:

1. De mate waarin de subsidieontvanger wijzigingen had kunnen of moeten voorzien;
2. De mate waarin de subsidieontvanger daar invloed op uit kan oefenen.

Onze subsidiespecialisten proberen de uitvoeringsrisico's vooral vroegtijdig te herkennen. Dit wordt gedaan door actief contact te zoeken en te houden met de subsidieontvangers. Er wordt gevraagd naar voortgangsrapportages, voeren voortgangs- en voorlichtingsgesprekken, beantwoorden vragen en adviseren over lopende zaken tijdens het project. Op die manier lukt het om de uitvoeringsrisico's en vooral financiële risico's voor het Waddenfonds beperkt te houden. Het komt voor dat er een subsidie naar beneden moet worden bijgesteld of zelfs in moet worden getrokken. De directeur legt dit soort besluiten voor aan het dagelijks bestuur van het Waddenfonds.

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in aantallen over de verschillende werkzaamheden bij de beheerorganisatie.

Categorie	Behandeld	BLI	Thematisch	Majeur
Voorschotten	41	5	29	7
Voortgangsrapportages	57	1	40	16
Wijzigingen	37	5	24	8
Beheer en controle *)	129	1	95	33
Vaststellingen	51	31	15	5
Verleningen	28	nvt	11	17
Totaal	343	43	214	86

Wijzigingen in projecten 2021

Tijdens de uitvoering van de projecten kunnen er wijzigingen ontstaan. Deze wijzigingen dient de aanvrager te melden aan het Waddenfonds. De beheerorganisatie beoordeelt deze wijzigingsverzoeken en neemt indien nodig contact op met de aanvrager voor aanvullende informatie. Aan de aanvrager wordt vervolgens door middel door een wijzigingsbeschikking kenbaar gemaakt of het Waddenfonds akkoord gaat met het ingediende wijzigingsverzoek.

In 2021 heeft het Waddenfonds 37 wijzigingsverzoeken ontvangen en behandeld. Hieronder wordt de verdeling tussen het type projecten uiteengezet.

BLI	Thematisch	Majeur	Totaal
5	24	8	37

In onderstaande tabel hebben we de binnen gekomen wijzigingsverzoeken in 2021 gecategoriseerd.

Categorie	Behandeld	Covid gerelateerd
Verlenging projectperiode	29	
Uitstel indiening vaststelling	1	
Wijziging begroting/financiering	2	
Wijziging inhoudelijke activiteiten	5	
Totaal	37	17

De inhoud van de wijzigingsverzoeken is divers. Veel voorkomend zijn verzoeken om verlenging van de projectperiode waarbij de aanvrager aangeeft dat de coronamaatregelen de oorzaak zijn dat een project niet in de vooraf aangegeven periode kan worden uitgevoerd. Dit betreft dan vooral het niet of te laat leveren van bouwmaterialen of het niet kunnen uitvoeren van bepaalde activiteiten vanwege de coronamaatregelen. Daarnaast hebben we gezien dat projecten kampen met hogere kosten; er worden dan inhoudelijk aanpassingen gedaan zodat de kosten binnen de begroting blijven.

Vanwege de complexe aard van veel projecten die het Waddenfonds subsidieert komt het regelmatig voor dat tijdens de uitvoering van een project de looptijd van een project moet worden verlengd. Onderstaande diagrammen maken dit inzichtelijk.

De oorspronkelijke einddatum (rijen) vs. Gewijzigde einddatum (kolommen).

Year		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2028	Totaal
		98%								1%	1%								100%
2011		100%																	100%
2012			100%																100%
2013				78%			11%			11%									100%
2014				7%	50%	20%	10%	7%	7%										100%
2015						42%	19%	11%	11%	14%		3%							100%
2016							24%	24%	5%	19%	14%	10%	5%						100%
2017								42%	13%	8%	13%	13%	13%						100%
2018									28%	33%	28%	11%							100%
2019										54%	21%	21%	4%						100%
2020											36%	16%	20%	20%	8%				100%
2021												72%	22%	4%		2%			100%
2022											2%		90%	7%					100%
2023														82%	18%				100%
2024												10%			90%				100%
2025																100%			100%
2026																	100%		100%
2028																		100%	100%
2029										100%									100%

Gewijzigd ● J ● N

Interviews

Henk Staghouwer, minister van Landbouw, Visserij en Voedselkwaliteiten. Tot 10 januari 2022 was hij lid van het algemeen en dagelijks bestuur van het Waddenfonds

‘Blijf als Waddengebied zaken op de agenda zetten’

Als voorzitter en bestuurslid stond Henk Staghouwer vanaf 2013 aan het roer van het Waddenfonds en bepaalde hij samen met zijn collega-bestuursleden de koers. Door zijn benoeming als minister van Landbouw, Visserij en Voedselkwaliteit kwam er rond de jaarverwisseling een onverwacht en snel afscheid. Staghouwer kijkt met veel plezier terug op zijn tijd bij het Waddenfonds. Als langst dienend lid van het dagelijks bestuur maakte hij de ontwikkeling van het fonds van dichtbij mee.

U heeft samen met collega-gedeputeerden negen jaar het Waddenfonds bestuurt. Wat waren voor u de mijlpalen?

„Het belangrijkste zijn natuurlijk alle investeringen die het Waddenfonds heeft kunnen doen in het Waddengebied, zowel voor de ecologie en natuur als voor een duurzame ontwikkeling van de regio. Een andere mijlpaal die ik wil noemen is toch wel de onderlinge samenwerking tussen de waddenprovincies. Die is goed op stoom gekomen. Samen kun je zoveel meer dan in je eentje. Tegelijk zie je dat door die samenwerking de investeringsbereidheid voor het Waddengebied ook is toegenomen.

Vroeger was er veel minder sprake van samenwerking tussen de waddenprovincies. Is dat door het Waddenfonds veranderd?

Het Waddenfonds is zeker een katalysator geweest. Ik denk dat op de één of andere manier de samenwerking tussen de waddenprovincies sowieso zou zijn toegenomen, maar het Waddenfonds is wel een aanjager geweest. Samen kun je meer bereiken. En samen kun je ook beter zaken op de agenda krijgen. Bij de rijksoverheid bijvoorbeeld. Het mes snijdt dus aan twee kanten: er komt meer van de grond in de regio en het adresseren van zaken die nodig zijn, daar aandacht voor vragen en krijgen, gaat makkelijker.

U bent negen jaar lid geweest van het dagelijks bestuur van het Waddenfonds. Dat is een lange tijd. Bent u iemand van de lange adem?

„Ja, ik ga voor de lange termijn. Vroeger was ik meer iemand van korte halen, snel thuis. Dat was toen toch de ondernemer in mij, denk ik nu. Maar ik heb inmiddels geleerd dat je als bestuurder een lange adem nodig hebt, wil je resultaten kunnen boeken.”

Belangrijkste doel van het Waddenfonds is het ontwikkelen en versterken van de ecologische kwaliteiten van de Waddenzee en een verduurzaming van de economie. Is dat, sinds de oprichting van het Waddenfonds zestien jaar geleden, gelukt?

Jazeker. Dat vind ik wel. We hebben veel kunnen doen voor Werelderfgoed Waddenzee. Denk aan het herstelprogramma voor de zeegrasvelden, die zo'n belangrijke rol spelen in het ecologisch systeem in de Waddenzee. Of de investeringen in alle projecten voor vismigratie. Of het uitkopen van garnalenvissers, waar het Waddenfonds meer dan € 10 miljoen in heeft gestoken en jarenlang aan heeft gewerkt. En zo zijn er nog veel meer voorbeelden te noemen. Ik ben ervan overtuigd dat het Waddenfonds echt het verschil maakt. Heel veel was anders niet van de grond gekomen in het Waddengebied.

U was zelf altijd een warm pleitbezorger van decentralisatie van taken. Met andere woorden, laat de regio zelf aan de knoppen draaien. Hoe denkt u daar als minister over?

„Ha, ja ik heb nu een andere positie, maar denk er nog net zo over. De kracht moet uit de regio en van de bewoners zelf komen. Daarnaast zijn er voor het Waddengebied ook actuele vraagstukken die de regio overstijgen en waarbij rijk, provincies en gemeenten elkaar hard nodig hebben. Ik zie een noodzaak dat we elkaar de komende tijd stevig vastpakken en met elkaar opwerken.”

Zorgen voor het Waddengebied is niet een makkelijke klus. Wat wenst u de Waddengemeenschap toe?

„Blijf goed samenwerken. Wacht niet af, neem regie en blijf zaken op de agenda zetten. Dat is ontzettend belangrijk voor de vitaliteit van het Waddengebied.”

[Katja Phillippart, directeur en portefeuillehouder ecologie bij de Waddenacademie](#)

‘Ik voel me verplicht optimistisch en strijdbaar te blijven’

Ik woon op Texel, een kilometer van het Wad en ben daar helemaal op mijn plek. Voor mijn studie biologie aan de universiteit van Wageningen wilde ik graag naar het Waddengebied om onderzoek te doen. En ik ben nooit meer weggegaan. De Wadden fascineren mij enorm. Het is net een groot levend organisme, dat ademhaalt op het ritme van de getijden. Ik vind sowieso de interacties die ontstaan in kust- en getijdengebieden het meest interessant. Daar heeft de natuur vaak de meeste dynamiek en leven we als mensen het dichtst bij de zee.

Ik ben sinds een jaar directeur van de Waddenacademie maar was daarvoor als portefeuillehouder ecologie al intensief bij de Waddenacademie betrokken. De Waddenacademie is in het Nederlandse wetenschappelijke landschap eigenlijk uniek in haar soort. We zijn klein, maar tegelijkertijd heel breed actief. Het is een wetenschappelijke instelling, die zelf geen onderzoek doet maar wel veel onderzoek initieert en wetenschappers bij elkaar brengt voor belangrijke vraagstukken.

Veel verschillende partijen weten ons te vinden, van de Tweede Kamer tot Rijkswaterstaat. Daarnaast laten we regelmatig onderzoeksvoorstellen evalueren door deskundigen voor het Waddenfonds, dat graag van de wetenschap zekerheid wil of er wel of niet geïnvesteerd moet worden in een project of een programma. Zoals op het gebied van externe bedreigingen. Dan heb je het bijvoorbeeld over de gevolgen van vervuiling van de Waddenzee met (micro)plastics. De onderliggende vraag is daarbij natuurlijk ook: hebben we hier te maken met een grote bedreiging voor de Waddenzee of kunnen we ons beter richten op het wegnemen van andere bedreigingen.

De komende tijd zullen we in onze nieuwe rol als kennisregisseur veel energie steken in een betere kennishuishouding voor de nieuwe governance van het Waddengebied. Dat betekent dat we samen met deze partijen gaan kijken welke kennisvragen er zijn in het Waddengebied en welke daarvan het meest urgent zijn. Waar moeten we volgend jaar al mee beginnen? En wat is over 5 of 10 jaar pas relevant? Een betere kennishuishouding is een absolute noodzaak voor beheer en beleid. Want we denken heel veel over het Waddengebied te weten, maar als we een belangrijk besluit moeten nemen, grijpen we regelmatig mis.

Met de juiste kennis kunnen we het verschil maken. Als student heb ik dat met eigen ogen gezien. In die tijd kwam er veel stikstof en fosfaat in de Waddenzee terecht, met grote gevolgen voor het ecosysteem van de Waddenzee. De verontreiniging van met name fosfaat is door overheidsmaatregelen met 50 procent teruggebracht. Dit laat zien dat je met een goed beheer en de juiste aanpak grote stappen voorwaarts kunt zetten.

Desondanks maak ik me grote zorgen over klimaatverandering. Toch voel ik me verplicht optimistisch en strijdbaar te blijven. Niet als activist maar als wetenschapper. In die rol wil ik nog harder trekken aan het vinden van oplossingen. En daarvoor zit ik nu op een hele goeie plek bij de Waddenacademie.

Fotograaf: Lucas Kemper

‘Het Waddengebied is veel ambitieuzer dan vroeger’

„Als ik na een drukke werkweek mijn hoofd moet leegmaken, ga ik vaak naar de zeedijk om lekker langs de waddenkust uit te waaien. Ik woon er vlakbij, al dertig jaar, en heb dus met eigen ogen gezien hoe het Waddengebied de laatste tijd is veranderd. Toen ik dertig jaar geleden naar Noardeast Fryslân verhuisde zei mijn familie: ‘Wat moet je daar in die dichtgeplakte wereld. Achter Dokkum is er niets.’

Maar ik heb het Waddengebied de afgelopen jaren met eigen ogen zien veranderen. Vroeger wilden veel mensen er niet wonen. Het lag er verlaten en niet goed onderhouden bij. Maar als je nu kijkt, zie je dat de vele projecten, die vaak met hulp van het Waddenfonds worden gerealiseerd, het gebied een echte impuls hebben gegeven. Onlangs was ik op werkbezoek in Delfzijl en daar zie je dat er veel nieuwe duurzame economische activiteiten ontwikkeld zijn. Dat maakte op mij veel indruk. Maar niet alleen grote, ook kleinschalige projecten zijn belangrijk. Bijvoorbeeld de herbouw van de afgebrande katholieke kerk op Ameland. Zo’n project betekent heel veel voor de plaatselijke bevolking. Dat moeten we niet onderschatten.

Wat ik net zo belangrijk vind als al die investeringen, is het toegenomen zelfbewustzijn dat ermee gepaard gaat. Je ziet dat de bevolking maar ook de bestuurders van het Waddengebied echt trotser en ambitieuzer zijn geworden. Zo hebben de vier gemeenten in het noordoosten van Fryslân zich uitgesproken Noordelijke topregio te willen zijn in 2040. Zoveel ambitie kwam je hier een aantal jaren geleden echt niet tegen. Als bestuurders zit ons inmiddels tussen de oren dat we moeten samenwerken om het Waddengebied verder te helpen. Het Waddenfonds is een belangrijke katalysator geweest voor die samenwerking in Noord-Nederland. Het Waddengebied is er echt door veranderd.

De opdracht voor het Waddenfonds is de komende jaren te blijven zoeken naar balans tussen ecologie en duurzame economie. Dat er meer focus komt op investeringen in natuur en groene energie is een goede ontwikkeling. Want de bedreigingen door klimaatverandering vragen extra inzet voor de Waddenzee. Ook om het gebied veilig te stellen en te bewaren voor volgende generaties. Maar we moeten de mensen die rond de Waddenzee wonen niet vergeten.

De uitdaging zit ‘m volgens mij in het zoeken naar een goed evenwicht tussen de belangen van Werelderfgoed Waddenzee en de belangen van de mensen die er leven en werken. Als ons dat lukt, dan ben ik een tevreden man.”

Pieter Siebinga, (vertrekkend) lid van de Kwaliteitscommissie van het Waddenfonds.

‘In de Kwaliteitscommissie kwam voor mij alles samen’

„Een goeie monitoring is van essentieel belang voor het Waddenfonds. Het verheugt me zeer dat er het afgelopen jaar belangrijke stappen zijn gezet in de verdere opzet daarvan. Want monitoring is nodig om te laten zien dat de geïnvesteerde euro's uit het fonds effect hebben en goed terecht komen. Als bestuurder kun je eigenlijk niet zonder. Want monitoring biedt namelijk ook comfort, omdat het laat zien dat je als bestuurder goede besluiten neemt.

We zitten nu midden in de discussie over de laatste zes jaar van het Waddenfonds. Voor 2028 moeten de resterende 150 miljoen van het fonds goed en verantwoord worden geïnvesteerd. Wat mij betreft niet alleen in projecten die de provincies op hun verlanglijstjes hebben staan. Nee, het Waddenfonds moet over de volle breedte voor grote en kleine projecten maximaal opengesteld zijn. En houdt die balans tussen investeringen in een duurzame economie én ecologie goed in de gaten. Want het gevaar bestaat dat er minder geld overblijft voor ecologie nu de vergroening van de economie zoveel investeringen vraagt.

Na negen jaar neem ik afscheid van de Kwaliteitscommissie. Het voelt een beetje dubbel. Sinds de decentralisatie van het fonds van het rijk naar de provincies in 2012 ben ik bij het Waddenfonds betrokken. Ik heb alle bestuursleden en directeurs meegemaakt en ken het ontstaan en de groei van de organisatie. Dat helpt je enorm om als lid van de Kwaliteitscommissie goed je werk te doen, want je voelt je hierdoor erg betrokken bij de organisatie. Anderzijds valt er ook wat te zeggen voor een nieuwe frisse blik. Het blijft een dilemma.

Ik ben echt een kind van het Waddengebied. Geboren en getogen op Texel en met familieroots in Friesland én Groningen. Wie kan mij dat nazeggen? In de Kwaliteitscommissie kwam voor mij alles samen, dat maakte het werk ook zo leuk: mijn verleden, mijn betrokkenheid bij het gebied en mijn interesse in het werk van het Waddenfonds. Als ik in een gesprek over mijn werk voor het Waddenfonds begin, reageren mensen altijd enthousiast. Het Waddengebied betekent veel voor ze. Het is een icoon. Het maakt me blij en trots dat ik mijn steentje heb kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van dat bijzondere gebied.

Evaluatie & monitoringssysteem

Monitoring

Het Waddenfonds heeft een Evaluatie- en Monitoringssysteem (EMS) ontwikkeld, dat beter zicht geeft op de gezamenlijke bijdrage van de gesubsidieerde projecten en programma's aan de hoofdoelen van het Waddenfonds en de verwachte effecten (= outcome) van projecten. Van belang is om te noemen dat het Waddenfonds een bijdrage levert aan de doelen maar de opgaven zoals benoemd in de hoofddoelen A-C zullen nooit af zijn, omdat het Waddengebied nooit af zal zijn. Het EMS geeft ook zicht op een goede besteding van het subsidiegeld. Het vernieuwde instrument verplicht aanvragers van subsidie een aantal zaken in hun aanvraag duidelijk te maken:

- het beoogde resultaat van het project (output)
- de beoogde effecten van het project (outcome)
- aan welke (gespecificeerde) doelen het project bijdraagt
- in welke mate het project vervolgens aan deze doelen bijdraagt
- welke outcome indicatoren daarbij gebruikt moeten worden

In november 2020 heeft het dagelijks bestuur het EMS de beleidsregel Monitoring & Evaluatie Waddenfonds (BME) vastgesteld. In 2021 is er samen met de opgaveteams van het Investeringskader Waddengebied van de drie Waddenprovincies gewerkt aan het verder verbeteren van de outcome indicatorenset en het bepalen van streefwaarden. Deze streefwaarden zijn richtinggevend en worden op basis van uit te voeren evaluaties in de toekomst steeds realistischer. De hieruit voortvloeiende benodigde aanpassing in de beleidsregel BME wordt in het eerste kwartaal 2022 ter besluitvorming aan het dagelijks bestuur voorgelegd. Op deze manier wordt geborgd dat in nieuwe aanvragen uitvoering wordt gegeven aan de beleidsregel BME.

Het systeem heeft betrekking op de thematische openstellingen van het Waddenfonds én op de bijdragen van het Waddenfonds aan majeure projecten van het Investeringskader Waddengebied (IKW). Daarbij wordt gebruik gemaakt van gegevens die toegankelijk zijn via de Basismonitoring Wadden. Daarin worden alle monitoringgegevens zoveel mogelijk samengebracht en ontsloten. De Basismonitoring Wadden geeft informatie over de ontwikkelingen en trends in de Waddenzee en daarmee inzicht aan beheerders en gebruikers. Het EMS wordt toegepast op projecten vanaf 125.000 euro bijdrage van het Waddenfonds. Op deze manier voorkomen we dat de administratieve last voor kleinere projecten beperkt blijft.

Het plan van aanpak Implementatie monitorings- en evaluatiesystematiek is in 2021 deels uitgevoerd. In 2022 worden nog een 0-meting en een inhaalslag gemaakt om projecten in uitvoering te zijner tijd ook te kunnen evalueren met toepassing van het EMS. Om te kunnen bepalen of subsidieaanvragen voldoen aan de EMS is er geregeld/voortdurend specifieke kennis nodig. Daarvoor kan het Waddenfonds gebruik maken van een expertnetwerk. Het expertteam heeft in 2021 op verzoek van het Waddenfonds over een aantal projecten een advies uitgebracht. Het betreft de projecten REGAIN, Blauwe polder en het Waddengebied bakermat mariene aquacultuur.

Voor de Thematische openstelling 2021-1 en 2022-1 hebben respectievelijk in april en september voorlichtingsbijeenkomsten plaatsgevonden waarin ook de vereisten voor aanvragers vanuit het EMS zijn toegelicht. Het EMS is met ingang van de Thematische openstelling 2020-1 voor thematische en majeure aanvragen toegepast.

Evaluatie

Met behulp van het evaluatie-instrument gaat periodiek getoetst worden of de gesubsidieerde projecten bijdragen aan de doelen van het Waddenfonds. Het fundament voor een goede evaluatie ligt in de monitoring van output en outcome van een project. Op basis van expert judgement, de projectmonitoring en de Basismonitoring Wadden, wordt een duidelijk beeld verkregen van de te verwachten bijdrage van projecten aan de Waddenfondsdoelen. De eerste (proef) evaluatie op basis van het EMS staat gepland voor 2023. Na afronding van het Waddenfonds vindt de eindevaluatie plaats.

Deze aanpak van monitoring en evaluatie in samenwerking met de Basismonitoring Wadden en de inzet van de Waddenacademie zorgen ervoor dat de uitkomsten ervan betrokken kunnen worden bij het te ontwikkelen kennisprogramma van de kennisregisseur. De resultaten van monitoring en evaluatie kunnen ook dienen voor de leden van het Omgevingsberaad als input voor beleidsontwikkeling en/of beheer van het Waddengebied.

Jaarcijfers

In hoofdstuk 2 is de jaarrekening over 2021 te vinden. Hiermee legt het bestuur van het Waddenfonds financiële verantwoording af over het gevoerde beleid. Voor een eerste indruk hierbij alvast een samenvatting van de meest relevante cijfers, de verkorte balans.

In het overzicht zijn de baten en lasten en het financieel resultaat opgenomen (raming en realisatie). Bij de realisatie over 2021 gaat het onder andere om de volgende posten, die in de Jaarrekening nader worden toegelicht:

<u>Baten</u>	
Decentralisatie-uitkering	28.878.000
Rente	301.163
	29.179.163
<u>Lasten</u>	
Beschikte subsidies (toegevoegd aan OP)	6.024.153
Saldo vrijval projecten	-5.486.349
Majeure projecten	40.154.632
Waddenacademie	946.283
Monitoring	0
Ontwikkelbudget	37.615
Organisatiekosten	2.198.254
	43.874.588
Saldo van baten en lasten	-14.695.425
Onttrekking aan de algemene reserve	850.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	8.781.000
Onttrekking aan reserve Majeure projecten	37.421.000
Mutatie reserves naar Majeure projecten	-18.562.000
Mutatie reserves naar overloop bestemmingsreserve	-7.257.900
Gerealiseerde resultaat	6.536.675

Uitgelichte projecten

De gekozen projecten tonen aan dat er op veel fronten wordt geïnvesteerd in het Waddengebied. Hoewel de initiatieven zeer divers zijn, sluiten ze allen aan bij de hoofddoelen van het Waddenfonds en dragen zo bij aan de verdere ecologische en economische ontwikkeling van het Waddengebied. Voor een impressie worden hieronder vier projecten uitgelicht.

Thematisch project | Ecomare Werelderfgoed Waddenzee Experience

Dit project is in 2021 vastgesteld

Aanvrager: Ecomare, centrum voor Wadden en Noordzee

Totale projectkosten: € 971.484,-,-

Verleende subsidie Waddenfonds: € 500.000,-

Vastgestelde subsidie Waddenfonds: € 500.000,-

Overheidsbijdrage: € 50.000,-

Overige bijdrage: € 0,-

Thema: 4. Duurzame recreatie en toerisme

Projectinformatie

Het project betreft het bouwen van een nieuwe expositie over het Werelderfgoed Waddenzee, waarin de kernkwaliteiten van het Waddengebied centraal staan. Daarnaast wordt het thema Mens en Wad opgenomen in een 'experience', waarin onder meer een beroep gedaan wordt op de verschillende zintuigen van de bezoekers, bijvoorbeeld met een interactieve vloer. De tentoonstelling is met de bestaande excursies en een buitenprogramma gericht op het versterken van de beleving, educatie en voorlichting over het Waddengebied.

Op de foto conservator Arthur Oosterbaan bij de nieuwe expositie.

Onderdompeling in de schoonheid van de Waddenzee

In natuurmuseum en zeehondenopvang Ecomare op Texel is 'Wonderlijk Wad' geopend. Een gloednieuwe expositie over het Werelderfgoed Waddenzee. Aan de hand van een interactieve vloer en tafel, LED-schermen en filmpjes maakt het publiek kennis met de ontstaansgeschiedenis van het Waddengebied, de rijke flora en fauna en de rol van de mens. Volgens conservator Arthur Oosterbaan van Ecomare was de vaste tentoonstelling aan vernieuwing toe.

„Bezoekers kunnen zich nu weer onderdompelen in de schoonheid van de Waddenzee. Daarnaast willen we het publiek meer uitdagen, ook omdat we veel herhaalbezoekers hebben. Dat gebeurt in Wonderlijk Wad. Op de bewegende vloer kunnen bezoekers bijvoorbeeld zelf nieuwe geulen of eilandjes maken. Vooral kinderen vinden dat leuk. Op een groot scherm kun je, als je een knop indrukt, het Wad in alle seizoenen zien. Bezoekers worden virtueel ondergedompeld in de grootsheid en schoonheid van de Waddenzee en ervaren dat het een uniek natuurgebied is waar we zuinig op moeten zijn.

We willen ook meer verdieping bieden. Zo vertellen we over de sleutelsoorten van het Waddengebied. De wadpier, die de bodem omwoelt bijvoorbeeld, het eencellige alge de diatomee. Ze zijn vrij onbekend, maar enorm belangrijk voor de voedselketen van het Wad.

Ecomare trekt nu jaarlijks ruim 260.000 mensen. Een derde van de toeristen die naar Texel komen, brengt ons een bezoek. De rest blijft hangen op het strand of in de dorpjes. We willen die andere twee derde ook binnenhalen. De mensen die komen vinden het prachtig. Vooral het deel waar ze moeten raden welke soorten er wel of niet voorkomen in de Waddenzee. Veel bezoekers zijn bijvoorbeeld heel verrast als ze erachter komen dat het zeepaardje in de Waddenzee leeft.”

IKW-project | Regain

Aan dit project is in 2021 subsidie verleend bij de meerjarig grote projecten (majeur – IKW)

Aanvrager: Waterschap Noorderzijlvest

Totale kosten van het project: € 3.479.527,-

Bijdrage Waddenfonds: € 1.217.834,-

Overheidsbijdrage: € 2.147.528,-

Overige bijdrage: € 114.165,-

Opgave IKW: Havenontwikkeling en natuurverbetering

Draagt bij aan hoofddoelstelling B en C van het Waddenfonds

Projectinformatie

Het project Regain is de tweede trap van een drietraps ontwikkeling waarmee zoet industriewater slimmer kan worden gebruikt, het gebruik van drinkwater in het industriewatersysteem verminderd kan worden en het lozen van afvalwater met medicijnresten in de Waddenzee kan worden gereduceerd. Op de locatie van RWZI Garmerwolde worden drie beschikbare innovatieve technologieën over een langere periode getest op hun gebruik, hun resultaat en eventuele bijwerkingen. Het betreft hier technologieën waarmee industriewater gezuiverd kan worden tot herbruikbaar industriewater (circulair). Beoogd wordt de resultaten van het onderzoeksproject Waddenbreed toe te passen. De initiatiefnemer van het project heeft hiervoor met ondersteuning van de Raad van advies Waddenzeehavens reeds contacten gelegd met de havens van Harlingen en Den Helder. De kennis die wordt opgedaan kan ook van belang zijn voor de Waddeneilanden, omdat daar de natuurlijke voorraad zoet water beperkt is en zoet gezuiverd RWZI-effluent soelaas kan bieden voor landbouw en natuur.

Regain wil medicijnresten in Waddenzee voorkomen

De rioolwaterzuiveringsinstallatie in het Groningse Garmerwolde krijgt een testfabriek die medicijnresten uit afvalwater haalt. Nu komen die medicijnresten vanaf de zuiveringsinstallatie via het Eemskanaal in de Waddenzee terecht. Daar veroorzaken ze schade aan het ecologisch systeem. In het pilotproject Regain werken Waterschap Noorderzijlvest, watertechnologiebedrijf WLN, kennis- en informatiecentrum CEW (Centre of Expertise Water Technologie) en North Water, leverancier van industrieel industriewater, samen. Kirsten Kuik van Waterschap Noorderzijlvest is nauw betrokken bij de ontwikkeling van Regain.

„Als de proef in Garmerwolde slaagt, dan kan deze zuiveringstechniek ook elders in het Waddengebied worden ingezet. Naast het verwijderen van medicijnresten krijgt het rioolwater ook nog een andere behandeling zodat het geschikt wordt voor industriële processen. Het is de bedoeling dit water op termijn te leveren aan bedrijven in de Eemshaven en Delfzijl. Die hoeven dan niet langer kostbaar en steeds schaarser wordend drinkwater te gebruiken. Op die manier willen we twee vliegen in één klap slaan.

Uit onderzoek blijkt dat er dagelijks alleen al via de rioolzuiveringsinstallatie van Garmerwolde en het Eemskanaal zeven kilo medicijnresten in de Waddenzee terechtkomt. Met bacteriologische processen gaan we de medicijnen uit het rioolwater halen. Daarnaast zullen er eveneens duurzame technologieën worden ingezet om het gezuiverde afvalwater verder geschikt te maken als proceswater voor het bedrijfsleven.

De pilot op de rioolzuiveringsinstallatie duurt drie jaar. Als de test slaagt dan willen de projectpartners een volledig nieuwe fabriek bouwen in Garmerwolde. Realisatie hangt mede af van de vraag naar gezuiverd industriewater. Als die er is, kan de fabriek er in 2027 staan.

De kennis die wordt opgedaan zal worden gedeeld en verspreid in het gehele Waddengebied. Ook voor andere Waddenhavens als Harlingen en Den Helder en voor de Waddeneilanden, kan dit project een duurzame economische ontwikkeling stimuleren.”

Dit project is in 2021 verleend binnen de thematische subsidieregeling 2020-01.

Aanvrager: Stichting Zilte zones

Totale kosten van het project: € 1.324.761,-

Bijdrage Waddenfonds: € 999.962,-

Overheidsbijdrage: € 207.415,-

Overige bijdrage: € 117.384,-

Thema: Duurzame Visserij

Projectinformatie

De huidige testlocatie op Texel voor kokkelteelt (Polder Wassenaar) wordt verbeterd en uitgebreid. Er worden duurzame kweeksystemen ontwikkeld in een overgangsgebied van land naar zee. In bassins worden proeven gedaan met het kweken/telen van kokkels, wadpieren, tapijtschelpen, mosselen, garnalen, platte oesters, zeegras en zeewier. Onderzocht wordt of deze methode financieel succesvol is en eventueel ook elders in het Waddengebied of daarbuiten kan worden opgezet. De looptijd is 5 jaar; daarna wordt Polder Wassenaar omgevormd tot nieuwe kweldernatuur. Brede toepassing van deze methode kan leiden tot vermindering van de visserijdruk op de Waddenzee en versterking van de biodiversiteit.

Nieuwe zilte teelten voor vissers en landbouwers

De Stichting Zilte Zones wil innovatieve mariene teelten ontwikkelen en uitrollen langs de waddenkust als nieuwe verdienmodellen voor vissers en landbouwers. Het afgelopen jaar kreeg de stichting voor een tweede fase opnieuw financiële steun van het Waddenfonds. Met dat geld kan de testlocatie in Polder Wassenaar op Texel worden verbeterd en uitgebreid. In de eerste fase werd al geëxperimenteerd met de teelt van kokkels. Nu komen daar zeewier, zeegras en garnalen bij. Robin Konijn, die betrokken is bij het project, voorziet goede mogelijkheden voor deze zilte teelten in de toekomst.

„Neem bijvoorbeeld de kokkels. De mechanische kokkelvisserij is al een poos geleden verboden vanwege de enorme bodemberoering en schade die dat teweegbracht in de Waddenzee. Daarvoor in de plaats zijn er handkokkelaars gekomen, maar die halen niet meer dan vijf procent van de productie van vroeger. Terwijl de vraag veel groter is. Datzelfde gaat straks ook op voor garnalen, als de garnalenvisserij nog meer aan banden wordt gelegd. Nieuwe teeltmogelijkheden voor kokkels en garnalen aan de wal kunnen voor vissers een alternatieve inkomstenbron worden.

Voor akkerbouwers geldt dat ze in de toekomst mogelijk meer zilte gewassen zoals zeewier en zeegras moeten verbouwen, vanwege de verzilting van akkerbouwgebieden langs de kust door de zeespiegelstijging.

In de eerste fase van het project hebben we al ervaring opgedaan met de teelt van kokkels. De resultaten zijn zeker bemoedigend. Maar het bleek dat we op onze testlocatie in Polder Wassenaar te weinig toevoer hadden van zout water uit de Waddenzee. Met de nieuwe steun van het Waddenfonds kunnen we dat nu oplossen met de aanleg van een duiker.”

Op beide foto's zijn de bakken in het natuurgebied Polder Wassenaar te zien. Deze bakken worden 'raceways' genoemd. Via een hevelleiding door de dijk komt er met eb en vloedwater in of uit het systeem. Het water komt binnen in de hoogwaterbuffer (op het gehele plaatje is dat de buitenste bak die om het systeem loopt) en verdeeld op die manier de het water over de raceways. Vanuit die raceways loopt het water bij eb aan de andere kant weer via de laag waterbuffer het systeem uit de zee in. Het zijn in totaal 17 bakken. 16 even grote raceways verdeeld in 8 ondiepe en 8 diepe raceways. In deze raceways heeft het kokkelonderzoek, uitgevoerd door het NIOZ, plaats gevonden.

BLI-project | Waddendigitaal

Aan dit project is in 2021 subsidie verleend en tevens vastgesteld binnen de subsidieregeling “Budget Lokale Innovatie”

Aanvrager: Museumfederatie Fryslân

Totale investering: € 220.500,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 65.000,-

Overige bijdrage: € 105.500,-

Projectinformatie

Op de eilanden zijn verschillende organisaties actief die erfgoed bewaren, zoals historische verenigingen, musea, kerken en gemeenten. Alle werken op een verschillende manier en via verschillende informatiesystemen om dit erfgoed te behouden. Dit is niet efficiënt en heeft risico's. Daar wil de Museumfederatie verandering in brengen door het invoeren van een centraal digitaal systeem. Hiermee kunnen organisaties de erfgoedinformatie op een structurele en duurzame wijze en volgens internationale standaarden opslaan en de juiste ondersteuning bieden. De hoeveelheid informatie en kennis die aan het systeem wordt toegevoegd is een enorme verrijking voor het erfgoed van de Wadden. Het biedt in zowel de nabije als de verre toekomst legio mogelijkheden voor toepassingen in het onderwijs, voor de cultuurtoerist en voor onderzoek.

Een afbeelding van 'onze Hoffels': Vloot Walvisvaart in Noordelijke IJszee door Cornelisz Hoffels - 1786, Collectie museum 't Behouden Huys, Bruikleen Ottema-Kingma Stichting (03688)

Het project is vernieuwend: de eilanden beschikken momenteel niet over een centraal digitaal systeem waarmee de verschillende partijen kunnen werken. Ook biedt het nieuwe kansen omdat dankzij dit systeem de informatie digitaal toegankelijk wordt gemaakt en tevens een volwaardig onderdeel kan worden van een groter web aan erfgoedinformatie. Te denken valt hierbij aan Wikipedia, Google en thematische platforms.

Het erfgoed maakt de eilanden onderling en de Waddeneilanden samen uniek. Het duurzaam bewaren van dit erfgoed heeft diverse doelen waaronder ook een sociaal doel. De trots op het erfgoed is belangrijk voor de identiteit van en de cohesie in de gemeenschap. Een centraal digitaal systeem zal hier een positieve bijdrage aan leveren.

Uitvoering van het project leidt daarnaast tot meer samenwerking op en tussen de eilanden. Kortom een versterking van bestaande en/of realisatie van nieuwe netwerken.

Eilander erfgoed voor groot publiek toegankelijk

Het erfgoed op de Friese Waddeneilanden zoveel mogelijk bij elkaar brengen en digitaal toegankelijk maken voor een groot publiek. De komende twee jaar gaan een groot aantal eilander organisaties onder aanvoering van Stichting Erfgoed & Publiek in samenwerking met Museumfederatie Fryslân aan de slag om daarvoor een goeie basis te leggen. Het project Waddendigitaal concentreert zich daarbij niet alleen op tastbare gebruiksvoorwerpen van de eilanden maar ook op de verhalen die erbij horen. „We willen het levendig en eigentijds aanpakken”, aldus directeur-museumconsulent Mirjam Pragt van de Museumfederatie.

„Onze grootste uitdaging is eigenlijk dat we in Waddendigitaal heel goed met elkaar gaan samenwerken. Eilanders zijn vaak gericht op het eigen eiland. Dat zou mij ook zo vergaan, maar gezamenlijk kunnen we meer. De eerste klap is een daalder waard. Want een groot aantal organisaties op Schiermonnikoog, Ameland, Terschelling en Vlieland doen mee. Dan moet je denken aan musea, historische verenigingen, bezoekerscentra en zelfs een gemeentearchief. Deze organisaties bieden niet alleen zelf spullen aan, maar gaan ook de bewoners stimuleren om waardevol erfgoed aan te bieden en de daarbij behorende verhalen te vertellen. Via Waddendigitaal wordt het erfgoed in foto's, filmpjes, geluidsopnames en andere vormen gepubliceerd voor een groot publiek.

Het mooie is nu dat we niet via allerlei verschillende ICT-systemen het erfgoed gaan bewaren en etaleren. We bouwen daarvoor één groot systeem, waarbij we het erfgoed archiveren naar internationale standaarden, etaleren en over en weer kunnen gebruiken voor presentaties en in exposities. Na twee jaar moet de basis er liggen, maar Waddendigitaal is natuurlijk nooit af. Het is echt een groeimodel, ik hoop dat het een onuitputtelijke bron wordt van eilander erfgoed.”

afbeelding van 'Zeegezicht met drie zeilschepen door Gijsbert Martens - ca. 1900, Collectie museum 't Behouden Huys.

Subsidieplafonds 2021

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds stelde voor het jaar 2021 drie subsidieplafonds vast, zie tabel. Voor de financiering door het Waddenfonds van de Kennishouding en het Investeringskader Waddengebied geldt een andere systematiek dan het vaststellen van een subsidieplafond; deze worden onder de tabel toegelicht.

Lopende en beschikbare budgetten 2021

	Regeling	Thema	Budget
	Subsidieregeling Budget Lokale Innovaties Waddenfonds 2018 *)		€ 3.000.000
	Subsidieregeling Thematische Uitvoering Waddenfonds 2020-01	Budget Lokale Innovaties	€ 8.500.000
		Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapsontwikkeling	
		Bodem, water, licht en geluid	
		Verduurzaming energiehuishouding	
		Duurzame visserij	
	Subsidieregeling Thematische Uitvoering Waddenfonds 2021-01		€ 8.000.000
		Natuur	
		Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapsontwikkeling	
		Bodem, water, licht en geluid	
		Duurzame recreatie en duurzaam toerisme	
		Verduurzaming energiehuishouding	
		Duurzame waddenhavens	
		Duurzame visserij	
		Duurzame agrarische sector	
Totaal			€ 19.500.000

Kennishuishouding

Voor de Kennishuishouding wordt geen aparte regeling opgesteld maar wordt gebruik gemaakt van de boekjaarsystematiek. In 2021 heeft de Waddenacademie € 1.200.000,- ontvangen om de met haar afgesproken taken uit te voeren.

Majeure projecten

Voor projecten die via het Investeringskader Waddengebied bij het Waddenfonds binnen komen zijn geen aparte subsidieregelingen en openstellingen. Het gaat hier in veel gevallen om grootschalige programma's met meerdere deelprojecten over meerdere jaren.

Omdat het aanvragen betreffen die (meerjarig) aan de begroting toegevoegd worden, legt het dagelijks bestuur een wijziging van de begroting voor aan het algemeen bestuur. Hierna kan het dagelijks bestuur definitief een besluit nemen over de subsidieverlening.

Op deze wijze wordt dan voor een dergelijk project een reservering in de begroting opgenomen voor meerdere jaren. In 2021 betrof de reservering € 11.659.747,-. De beschikkingen voor dergelijke projecten worden in één keer voor de totale looptijd afgegeven.

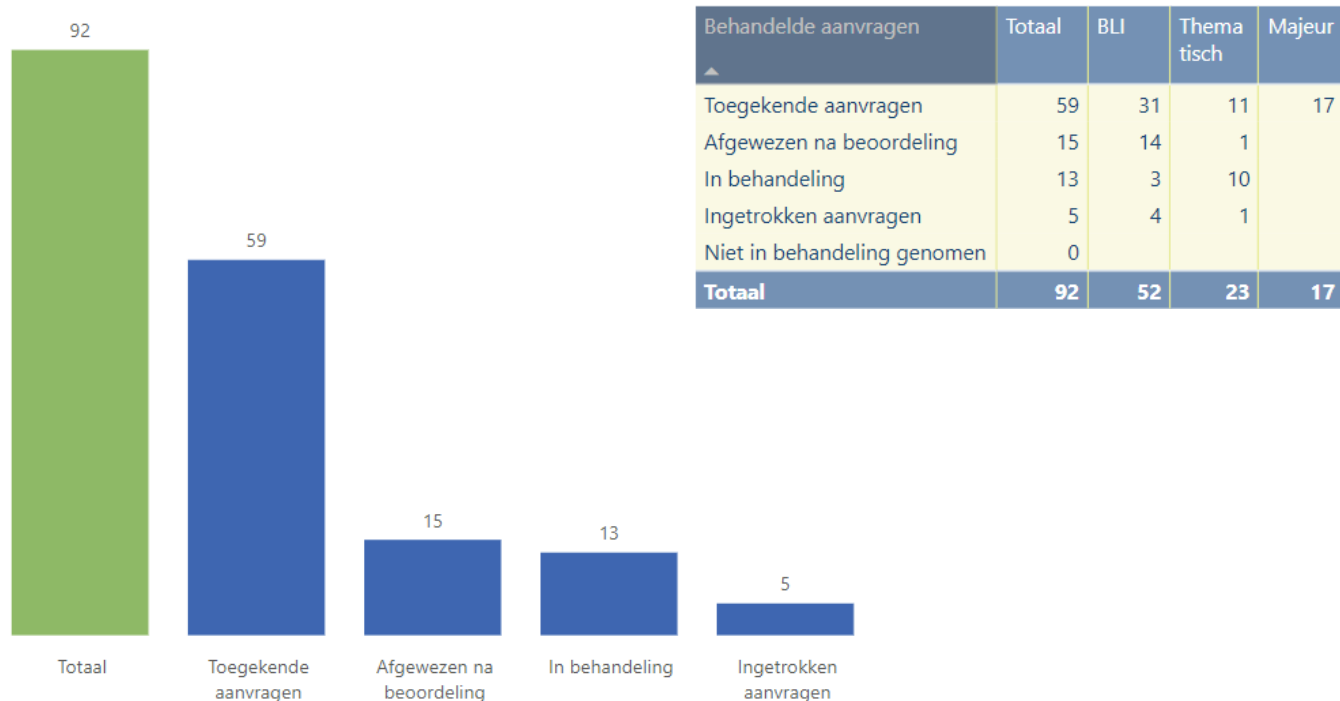
Subsidieaanvragen 2021

In 2021 heeft het Waddenfonds in totaal 111 subsidieaanvragen ontvangen of behandeld. Daarvan zijn er 66 verleend. Voor de subsidieregeling Waddenfonds 2020-01 waren er nog elf aanvragen in behandeling. Daarvan zijn er acht verleend, twee afgewezen en is er één ingetrokken. Voor de subsidieregeling BLI zijn zevenenveertig aanvragen ingediend, waarvan éénendertig zijn verleend en zestien afgewezen. Voor de Subsidieregeling Thematische Uitvoering Waddenfonds 2021-01 (STUW) zijn twaalf aanvragen ingediend. In 2021 zijn twee aanvragen toegekend en er zijn nog tien in behandeling.

Er zijn vijf Majeure projecten ingediend, via het investeringskader Waddengebied, deze vijf zijn in 2021 verleend. Twaalf eerder gereserveerde majeure projecten zijn in 2021 omgezet van een meerjarige reservering naar een meerjarige subsidieverlening.

Via de Tenderregeling Garnalenvisserij zijn er 19 aanvragen behandeld en gehonoreerd.

Behandelde en ontvangen aanvragen in 2021

Afgewezen subsidieverzoeken

In 2021 is ongeveer 22% van de aanvragen afgewezen. Daarvoor zijn meerdere redenen aan te voeren. Soms blijkt dat tijdens het beoordelingstraject er geen zicht is op cofinanciering of dat de kans te klein is dat de benodigde vergunningen worden verleend. Ook worden aanvragen afgewezen omdat ze niet bijdragen aan de doelen of een project economisch niet haalbaar is.

Verleende subsidies in 2021

In 2021 hebben we in totaal zevenenveertig nieuwe projecten vanuit de Thematische openstelling, Budget Lokale innovaties en via het investeringskader Waddengebied gesteund. Voor de Tenderregeling Garnalenvisserij zijn negentien aanvragen gehonoreerd, waarvoor 10,3 miljoen is uitbetaald.

Stuk voor stuk maken deze projecten het Waddengebied rijker en robuuster. De aanvragers zijn verenigingen, stichtingen, overheidsorganisaties en samenwerkende ondernemers die het Waddengebied allemaal een warm hart toedragen. Bij elkaar opgeteld heeft het Waddenfonds voor ruim € 28,1 miljoen subsidie verleend. De bijdragen van de andere financiers daarbij opgeteld, gaat het in 2021 om een totaalbedrag van ongeveer € 90,2 miljoen aan investeringen in het Waddengebied.

In bijlage 1 wordt elk project, waar in 2021 een subsidie aan verleend is, beschreven. Bijlage 1 is onderverdeeld in vijf paragrafen:

- 1) Verleningen Budget Lokale Innovaties
- 2) Verleningen Thematische subsidieregelingen
 1. Verleningen Thematische openstelling 2020-01
 2. Verleningen Thematische openstelling 2021-01
- 3) Verleningen Majeure projecten (Investeringskader Waddengebied)
- 4) Duurzame kennishuishouding
- 5) Vastgestelde projecten in 2021

Verleende subsidies in 2021**

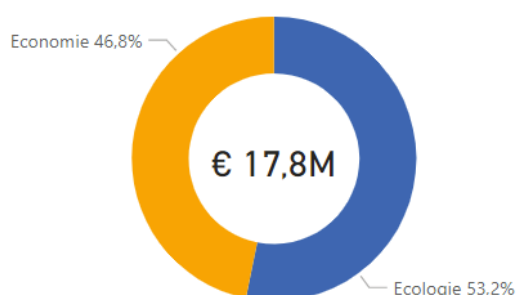
Categorie	Aantal zaken	Waddenfonds bijdrage	Overige overheidsbijdrage	Private Bijdrage	Totale kosten WF	Totale investering*
BLI	31	€ 1.176.963	€ 2.003.229	€ 1.925.543	€ 5.105.735	€ 6.350.311
UP	11	€ 4.970.311	€ 971.765	€ 1.273.371	€ 7.215.447	€ 7.197.262
IKW	5	€ 11.659.747	€ 18.329.825	€ 4.778.359	€ 34.767.931	€ 66.363.494
Totaal	47	€ 17.807.021	€ 21.304.819	€ 7.977.273	€ 47.089.113	€ 79.911.067

*) De "Totale investering" vraagt het Waddenfonds op bij de aanvraag en maakt geen onderdeel uit van de beoordeling van de subsidiabele kosten.

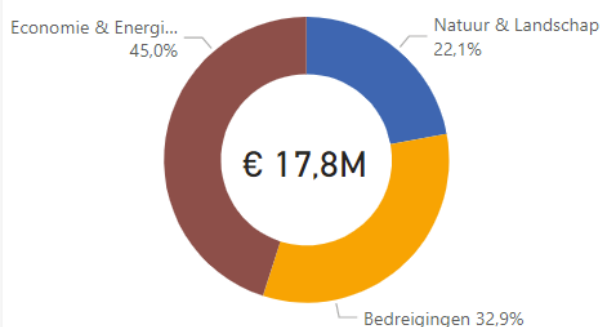
**) De tenderregeling garnalenvisserij staat niet in dit overzicht.

De Tweede Kamer heeft het Waddenfonds bij de oprichting een duidelijke opdracht meegegeven: aan het einde van de periode van het fonds moet er evenveel geld in duurzame economie als in natuurprojecten zijn geïnvesteerd. De verdeling van de verleende subsidie over ecologie en economie was in 2021: 53,2 % voor ecologie en 46,8 % voor duurzame economie. Over de volledige looptijd is de verdeling tot en met 2021, gebaseerde op verleende subsidies, 53,8% voor ecologie en 46,2 % voor economie.

Verleend ecologie en economie

Verleend per doel

Duurzame Kennishuishouding

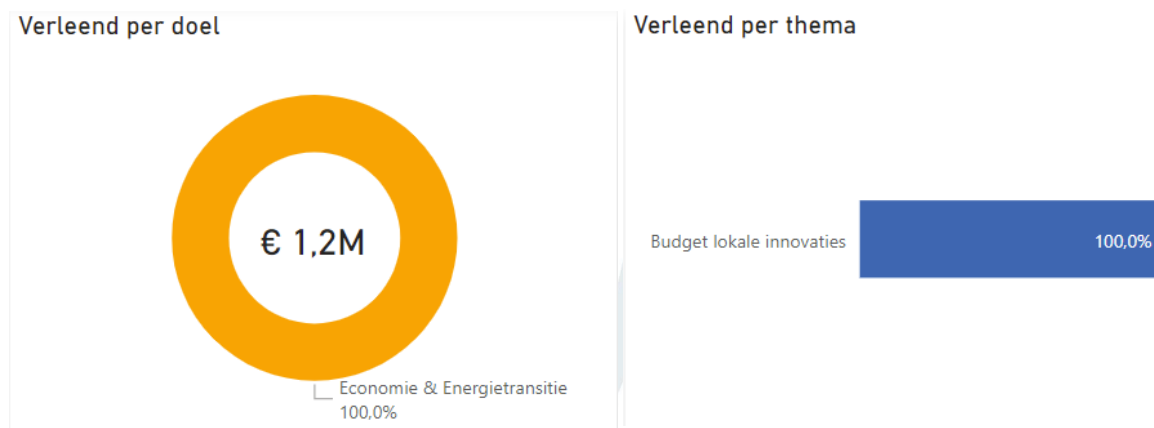
Een belangrijke doelstelling van het Waddenfonds is het ontwikkelen van kennis over het Waddengebied en het borgen ervan voor toekomstige generaties. In de vorm van een boekjaarsubsidie kreeg de Waddenacademie ook in 2021 € 1,2 miljoen voor de uitvoering van haar taken.

Verleende subsidies 2021: Budget Lokale Innovaties (BLI).

Verleende subsidie BLI 2021

Categorie	Aantal zaken	Waddenfonds bijdrage	Overige overheidsbijdrage	Private Bijdrage	Totale kosten WF	Totale investering*
BLI	31	€ 1.176.963	€ 2.003.229	€ 1.925.543	€ 5.105.735	€ 6.350.311
Totaal	31	€ 1.176.963	€ 2.003.229	€ 1.925.543	€ 5.105.735	€ 6.350.311

*) De "Totale investering" vraagt het Waddenfonds op bij de aanvraag en maakt geen onderdeel uit van de beoordeling van de subsidiabele kosten

Uit het Budget Lokale Innovatie (BLI) is in 2021 voor € 1.176.963,- aan 31 projecten subsidie verleend. De projecten dragen op lokaal niveau bij aan de verduurzaming en leefbaarheid van het Waddengebied en daarmee aan een lokale duurzame economie. Per aanvraag is er maximaal € 50.000,- beschikbaar gesteld. Het dagelijks bestuur kent BLI-subsidies toe en neemt direct een besluit over de vaststelling. Subsidies in het kader van BLI worden volledig toegerekend aan duurzame economische ontwikkeling.

Op 6 januari 2021 is door het dagelijks bestuur besloten de regeling te verlengen tot 2 juli 2021 en het subsidieplafond op te hogen met € 500.000,- naar € 2.500.000,-. Op 4 juni 2021 is door het dagelijks bestuur besloten de regeling te verlengen tot 10 december 2021 en het subsidieplafond op te hogen met € 500.000,- naar € 3.000.000,-.

Deze besluiten zijn genomen om de continuïteit voor deze regeling te borgen. In 2018, 2019 en 2020 is er in totaal € 1.719.262,- verleend aan projecten. In 2021 was er daarom in totaal € 1.280.918,- beschikbaar binnen het budget BLI.

Verleende subsidies: Subsidieregeling Thematische Uitvoering Waddenfonds 2020-01

Op 13 oktober 2020 is de Thematische subsidieregeling 2020-01 beperkt opengegaan voor de thema's: 1. "Bodem, water, licht en geluid"; 2. "Verduurzaming energiehuishouding"; 3. "Landschapontwikkeling en cultuurhistorie" en 4. "Aquaculturen". Er konden subsidieaanvragen worden ingediend tot en met 23 april 2021. De subsidie wordt beoordeeld op basis van volgorde van binnenkomst. Het subsidieplafond bedraagt € 4 miljoen. In 2020 zijn er twaalf aanvragen ingediend, waarvan er één is afgewezen. Eén aanvraag is door de aanvrager ingetrokken. In 2021 zijn daarvan acht aanvragen gehonoreerd, twee afgewezen.

Verleende subsidies: Subsidieregeling Thematische Uitvoering Waddenfonds 2021/01

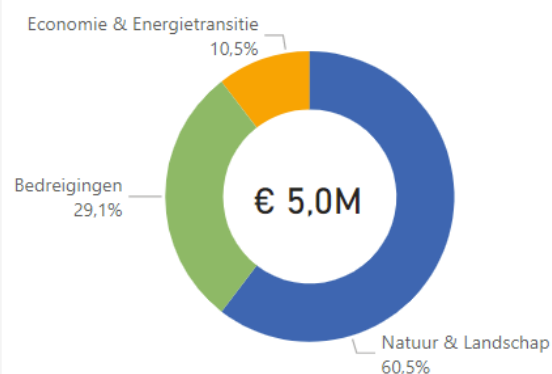
In afwachting van de besluitvorming over het nieuwe Uitvoeringsprogramma 2021-2027 is in april 2021 de Subsidieregeling Thematische Uitvoering Waddenfonds 2021/01 (Stuw'21) opengesteld voor de thema(lijnen) die in het nieuwe Uitvoeringsprogramma inhoudelijk niet of nauwelijks gewijzigd zouden worden. Het subsidieplafond voor de Stuw'21 bedroeg oorspronkelijk € 4 miljoen en is halverwege het jaar opgehoogd naar € 8 miljoen. In totaal zijn er twaalf aanvragen ingediend. Er zijn twee aanvragen gehonoreerd, tien zijn nog in behandeling. In totaal is voor € 844.097,- verleend.

Totale verleningen categorie thematische subsidieverleningen

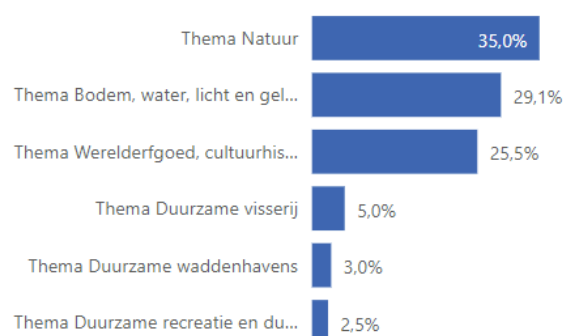
Categorie	Aantal zaken	Waddenfonds bijdrage	Overige overheidsbijdrage	Private Bijdrage	Totale kosten WF	Totale investering*
UP	11	€ 4.970.311	€ 971.765	€ 1.273.371	€ 7.215.447	€ 7.197.262
Totaal	11	€ 4.970.311	€ 971.765	€ 1.273.371	€ 7.215.447	€ 7.197.262

*) De "Totale investering" vraagt het Waddenfonds op bij de aanvraag en maakt geen onderdeel uit van de beoordeling van de subsidiabele kosten

Verleend per doel

Verleend per thema

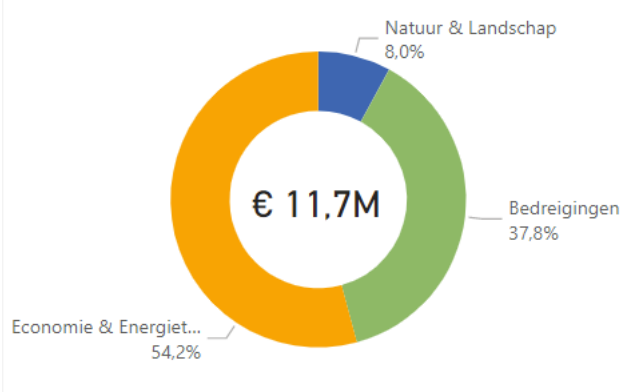

Verleende subsidies meerjarige grote projecten via het Investeringskader Waddengebied (IKW)

Verleende subsidie IKW 2021

Categorie	Projectnaam	Waddenfonds bijdrage	Overige overheidsbijdrage	Private Bijdrage	Totale kosten Waddenfonds	Totale investering*
IKW	IK: Deelprogramma Beleef Kornwerderzand	€ 6.000.000	€ 11.126.306	€ 3.806.702	€ 20.933.008	€ 25.990.218
IKW	IK: Nieuwe Waterwerken Zoutkamp	€ 1.856.079	€ 3.122.925	€ 0	€ 4.979.004	€ 31.318.082
IKW	IK: REGAIN	€ 1.217.834	€ 2.147.528	€ 114.165	€ 3.479.527	€ 3.479.526
IKW	IK: Zoet op Zout	€ 1.600.000	€ 1.300.000	€ 504.704	€ 3.404.704	€ 3.604.000
IKW	IK: Waddengastronomie versterkt Werelderfgoedbeleving	€ 985.834	€ 633.066	€ 352.788	€ 1.971.688	€ 1.971.668
Tot...		€ 11.659.747	€ 18.329.825	€ 4.778.359	€ 34.767.931	€ 66.363.494

Verleend per doel

Verleend per thema

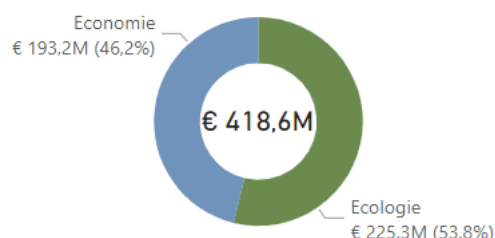

In 2021 is door het algemeen en dagelijks bestuur van het Waddenfonds € 11.659.747,- verleend aan vijf nieuwe meerjarige, grote projecten van het Investeringskader Waddengebied. De projecten leveren een substantiële bijdrage aan het realiseren van de hoofddoelen van het Waddenfonds.

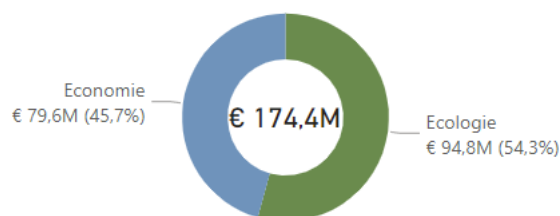
50/ 50 – verdeling Ecologie en economie

Hieronder ziet u de verdeling Ecologie en Economie over de volledige looptijd van het Waddenfonds, op basis van verleningen/reserveringen en vaststellingen.

Verleende subsidie

Vastgestelde subsidie

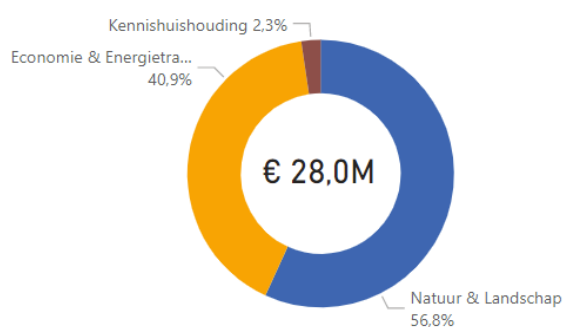
De verdeling volgt uit hoe en in welke mate een project bijdraagt aan de thema's en hoofddoelen van het Waddenfonds. Dit is maatwerk en wordt per project beoordeeld. De werkwijze is daarbij als volgt: na het indienen van een aanvraag vindt bij de beoordeling van de aanvraag een toetsing plaats of, hoe en in welke mate wordt bijgedragen aan een of meerdere hoofddoelen. Na een positief besluit vindt dan op basis hiervan de toerekening plaats. De beheerorganisatie legt de bijdrage aan de doelen en thema's vast in de administratie.

Vastgestelde projecten in 2021

Aantal projecten	Subsidie Waddenfonds	Vastgestelde subsidie	Vrijval
49	€ 63.281.833	€ 28.019.019	€ 1.021.904

*Toelichting: De opgenomen vrijval betreft het bedrag uit **vastgestelde projecten in 2021** dat vrijvalt naar de algemene reserve van het Waddenfonds. Wanneer Majeure projecten gedeeltelijk over een boekjaar zijn vastgesteld, valt de resterende subsidie vrij naar het gereserveerde budget voor het specifieke project.*

Vastgesteld per doel

Vastgesteld per thema

1 Paragrafen (Jaarrekening 2021)

Paragraaf 1 Bedrijfsvoeringskosten

In het overzicht van baten en lasten is de post organisatiekosten weergegeven. Deze post bestaat uit personeelskosten en bedrijfsvoering kosten.

Ter ondersteuning van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur is een kleine organisatie ingericht. Er is standaard sprake van een directeur/secretaris, plaatsvervangend directeur/controller, vijf programmaregisseurs en ondersteuning. Overige standaard substantiële personeelskosten betroffen inhuur van de beheerfunctie - Deze functie wordt uitgevoerd door de afdeling Subsidies van de provincie Fryslân - en de overige ondersteunende diensten op het gebied van financiën, personeel, archief, communicatie, informatie en juridische zaken - deze zijn structureel ingehuurd van de provincie Fryslân (als gevolg van art. 9 bestuursakkoord).

Ten slotte zijn in de bedrijfsvoeringskosten opgenomen de kosten van werkplekken, huisvestingskosten, bureaukosten en ook externe inhuur voor specifieke en specialistische advisering.

De organisatiekosten bedragen in principe maximaal 5%² van het gemiddelde van de rijks(jaar)dotaties tot het einde van de looptijd van het Waddenfonds (2026). Daarbij is afgesproken dat er prudent met de beschikbare ruimte voor bedrijfsvoeringskosten wordt omgegaan.

Bij het vaststellen van de begroting 2020 is er voor de beperkte capaciteit van de uitvoeringsorganisatie een ophoging van de begroting geweest voor de jaren 2020, 2021 en 2022. Het uitgangspunt voor de organisatie-/bedrijfsvoeringskosten was 5% van de gemiddelde jaardotatie van het Rijk in het fonds. Met de vaststelling van de begroting 2021 hebben de drie Provinciale Staten de organisatie-/bedrijfsvoeringskosten tot en met 2023 opgehoogd tot € 2.6 miljoen, dit is 7,4%. De dekking á € 850.000,- vind plaats vanuit de algemene reserve.

In 2021 zijn de organisatiekosten door ziekte en voornamelijk digitaal (thuis) werken in verband met Covid-19 lager uitgevallen dan begroot.

Paragraaf 2 Financiering

Deze paragraaf gaat over het beheer van de financiële middelen. De kaders voor het op een verantwoorde manier beheren van de financiële middelen worden gevormd door de Financiële Verordening en de wet Financiering decentrale overheden (Fido).

Ontwikkeling financieringssaldo

Dit betreft het saldobedrag dat het Waddenfonds ontvangen heeft tot ultimo 2021 maar nog niet heeft uitgegeven. Het saldo aan liquide middelen en deposito's bedroeg begin 2021 € 188 miljoen positief. Het saldo is gedurende het jaar iets afgenomen tot € 165 miljoen eind 2021. Medio december 2013 is de Wet Schatkistbankieren van kracht geworden. Dit houdt in dat decentrale overheden hun overtollige geldmiddelen verplicht bij het Ministerie van Financiën dienen onder te brengen. Ultimo 2021 stond er een bedrag van € 150,8 miljoen in rekening-courant en een bedrag van € 15 miljoen in één deposito bij het Agentschap van Financiën. De deposito loopt tot 2023. Met de afloop ervan komen er minder rente-inkomsten binnen. Daarmee is in de begroting 2021 rekening gehouden. En zal ook in komende begrotingen rekening worden gehouden.

² " In de begroting Waddenfonds 2016 wordt uitgegaan van maximaal 5 % bedrijfsvoeringskosten. Dit percentage is gebaseerd op het gemiddelde van de Rijks(jaar)dotaties aan het Waddenfonds en bedraagt € 1.750.000,--. Wij achten dit een noodzakelijk bedrag voor een kwalitatief verantwoorde bedrijfsvoering. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragrafen 5.2 en 6.2.2. van de begroting Waddenfonds 2016."

Beleggingen/ontvangen rente

Het grootste gedeelte van de tijdelijk overtollige geldmiddelen wordt op rekening-courant bij het Agentschap van Financiën aangehouden. De rentevergoeding hierop is gebaseerd op eonia, het eendaags interbancaire rentetarief. Het eonia% was in heel 2021 negatief, echter het Agentschap hanteert een minimaal rentetarief van 0%.

Daarnaast wordt er sinds eind april 2014 belegd in twee langlopende deposito's van elk € 15 miljoen bij het Agentschap van Financiën. De één heeft een looptijd tot 30 april 2021 en de ander heeft een looptijd tot mei 2023. Rente Totaal 2021: € 301.163

Overzicht deposito's:

Bedrag	Looptijd	Datum ingang	Datum afloop	Rente%	Rente 2021
€ 15.000.000	7 jaar	30-04-2014	30-04-2021	1,22	€ 60.163
€ 15.000.000	9 jaar	30-04-2014	02-05-2023	1,61	€ 241.000

Ontwikkeling financiële markten

De ECB heeft in 2021 de refirente op 0,00% gehouden. De renteniveaus op de geld- en kapitaalmarkt zijn ook in 2021 onverminderd laag.

Risicobeheer treasury

De belangrijkste risico's voor de GR Waddenfonds waren en zijn: renterisico en kredietrisico. De volgende maatregelen zijn genomen om deze risico's te beheersen.

Renterisicobeheer

Vanuit de wet Fido worden richtlijnen gegeven voor het renterisico voor korte- en lange termijnfinanciering. Het renterisico op kortlopende financieringen wordt beperkt door een zogenaamde kasgeldlimiet, 8,2% van de begroting. De GR Waddenfonds heeft overtollige liquiditeiten en maakt geen gebruik van kortlopende financieringen.

Voor de lange termijnfinancieringen geldt de renterisiconorm, die is van toepassing op vaste schulden en aangetrokken geldleningen. De GR Waddenfonds heeft geen langlopende schulden.

Kredietrisicobeheer

Het kredietrisico van de GR Waddenfonds is zeer gering. Tijdelijk overtollige geldmiddelen worden op basis van de Wet Schatkistbankieren uitsluitend en verplicht belegd bij het Ministerie van Financiën. De GR maakt geen gebruik van derivaten.

Een risico betreft de Covid-19 pandemie. Voor het tweede jaar op rij heeft de Covid-19 pandemie gevolgen voor het Waddenfonds. Een aantal projecten zijn uitgesteld of hebben te maken met vertraging. Door het Waddenfonds wordt hier in beschikkingen en bij rapportages en controles rekening mee gehouden en ruimte voor geboden. Te zien is dat subsidieaanvragers te maken krijgen met hogere kosten voor grondstoffen een direct verband met Covid-19 is niet te leggen. Het fonds moet daarom rekening houden met (extra) beheer- en afwikkelkosten na 2026. Dit risico wordt in de gaten gehouden en zal zo nodig in de toekomst tot reservering van organisatiekosten aanleiding geven.

Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de GR Waddenfonds in staat is om financiële risico's op te vangen zonder dat wijziging van beleid noodzakelijk is. In de werkwijze voor de subsidies worden beschikte subsidies ook gereserveerd als verplichtingen waarmee de uitgaven één op één lopen. Door met subsidieplafonds te werken kan het bestuur sturing houden en een programma voor dat jaar limiteren op het moment dat het bereiken van de doelen van het Waddenfonds in gevaar komen. Daarmee worden risico's als minimaal ingeschat.

Een risico is dat het Waddenfonds meerjarige beschikkingen verstrekt bij majeure projecten. Hierdoor wordt in een keer het hele bedrag voor het project toegekend. Het grote voordeel is dat subsidieaanvragers meer zekerheid hebben en ook gemakkelijker cofinanciering kunnen verkrijgen. Om het risico te beperken wordt de beschikking nadrukkelijk aan voorwaarden gekoppeld.

Een ander risico zou kunnen ontstaan als een subsidieaanvrager een bezwaar- en beroep procedure instelt tegen een afgewezen aanvraag. Om een eventuele honorering van bezwaar- en beroepschriften te kunnen dekken wordt 20% van het gedecentraliseerde jaarbudget als weerstandsvermogen aangehouden. Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt het jaarbudget vanaf 2018 van bijna € 29 miljoen gehanteerd. Hiermee wordt het weerstandsvermogen op € 5,8 miljoen berekend. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd van de vrij aanwendbare middelen.

Bij de organisatiekosten (onvoorzien) betreft het de materiële risico's (als huurcontract of personele conflicten). De materiële risico's worden als marginaal ingeschat. Uitgangspunt is dat eventuele risico's binnen de begrote organisatiekosten kunnen worden opgelost.

In het uit te werken plan om tot afronding van het Waddenfonds te komen wordt ook het weerstandsvermogen betrokken. De verwachting is dat per 2028 niet alle projecten afgerond zijn. Er is dan nog beheer nodig voor deze projecten. Het weerstandsvermogen kan hier (deels) voor worden ingezet.

Financiële kengetallen Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds			
1A. Netto schuldquote			
(bedragen x € 1.000)			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2020</i>	<i>begroting 2021</i>	<i>jaarrekening 2021</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.235	1.621	621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	64.715	72.480	77.926
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	30.000	15.000	15.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	157.353	151.957	150.803
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	8	8	8
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	286	286	163
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.414	29.181	29.183
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-414%	-319%	-300%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
Aangezien het Waddenfonds alleen middelen besteed die ze ontvangt van het Rijk in het kader van het Bestuursakkoord			
Decentralisatie Waddenfonds en de provincies geen middelen beschikbaar stellen, zal het Waddenfonds niet meer geld			
uitgeven dan dat ze uiteindelijk van het Rijk zal ontvangen.			
1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen			
(bedragen x € 1.000)			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2020</i>	<i>begroting 2021</i>	<i>jaarrekening 2021</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.235	1.621	621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	64.715	72.480	77.926
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	30.000	15.000	15.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	157.353	151.957	150.803
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	8	8	8
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	286	286	163
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.414	29.181	29.183
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-414%	-319%	-300%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
De quote is hetzelfde als bij 1A, het Waddenfonds verstrekt tot op heden geen leningen.			
2. Solvabiliteitsratio			
(bedragen x € 1.000)			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2020</i>	<i>begroting 2021</i>	<i>jaarrekening 2021</i>
A. Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	122.218	108.688	107.522
B. Balanstotaal	188.167	182.790	186.069
Solvabiliteit (A/B) x 100%	65%	59%	58%
Toelichting:			
Hoe hoger de solvabiliteit van een onderneming, hoe gezonder het bedrijf. Een solvabiliteitsratio van 25% – 40% wordt			
als gezond gezien. Het Waddenfonds is een tijdelijke regeling tot en met het jaar 2026 die tot doel heeft de middelen			
van het Waddenfonds te besteden in de Waddenprovincies. Aan het eind van de regeling zal de solvabiliteit de 0% naderen.			

3. Kengetal grondexploitatie			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			
4. Structurele exploitatieruimte			
	<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2020</i>	<i>begroting 2021</i>	<i>jaarrekening 2021</i>
A. Totale structurele lasten	15.886	29.931	43.879
B. Totale structurele baten	29.414	29.181	29.183
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	43.918		25.820
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	34.408	750	47.052
E. Totale baten	63.822	29.181	76.235
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	6%	0%	9%
Toelichting:			
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is.			
5. Belastingcapaciteit			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf kapitaalgoederen dient inzicht te worden gegeven in het onderhoudsprogramma van de kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen en openbare ruimte), de financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting. Deze paragraaf is voor de GR Waddenfonds niet van toepassing.

Paragraaf 5 Grondbeleid

Deze paragraaf is niet van toepassing.

Paragraaf 6 Lokale Heffingen

Deze paragraaf is niet van toepassing.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn vennootschappen, stichtingen of verenigingen waarin de GR Waddenfonds deelneemt. Deze zijn niet aan de orde.

2. Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2021

Activa	31 december 2021	31 december 2020
Financiële vaste activa		
<i>Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	15.000.000	30.000.000
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>		
Vooruitbetalingen	2.500	2.500
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
Rekening courant met het Rijk	150.803.156	157.352.656
Vordering op openbare lichamen	19.776.643	454.913
Overige vorderingen	316.460	63.046
<i>Liquide middelen</i>		
Banksaldi	7.505	8.185
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	162.765	286.101
	186.069.030	188.167.401
Passiva	31 december 2021	31 december 2020
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Algemene reserve	38.078.539	34.061.848
Bestemmingsreserve	62.906.888	83.288.982
Gerealiseerde resultaat	6.536.675	4.866.690
Totaal algemene reserve	107.522.102	122.217.520
Vlottende passiva		
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische</i>		
Schulden aan openbare lichamen	181.794	459.772
Overige schulden	30.173	193.111
<i>Overlopende passiva: Nog te betalen subsidies</i>	77.925.579	64.715.344
Facturen onderweg	409.381	581.655
	186.069.030	188.167.401

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen**31 december 2021****31 december 2020****Activa**

Waddenacademie heeft aan Waddenfonds gecommuniceerd dat in 2020 sprake is van minder uitgaven dan de subsidie van € 1,2 miljoen. Volgens de overeenkomst kan 10% onderschrijding door de Waddenacademie worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve. Vanuit het Waddenfonds is aangegeven dat een terugbetaling voor het meerdere boven de 10% gewenst is. De omvang hiervan is in 2021 berekend op € 253.717,- en is afgewikkeld in januari 2022.

Verplichtingen

Huurovereenkomst Huis van de Wadden	135.000	202.500
Boekjaarsubsidie Waddenacademie 2022	1.100.000	1.200.000
NWO Programma - kennishuishouding	100.000	

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2021

	Realisatie vorig begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar
Baten				
Decentralisatie-uitkering	28.878.000	28.878.000	28.878.000	28.878.000
Rente	424.500	303.000	303.000	301.163
	29.302.500	29.181.000	29.181.000	29.179.163
Lasten				
Beschikte subsidies (toegevoegd aan OP)	5.072.014	9.331.000	10.524.600	6.024.153
Saldo vrijval projecten	-111.485		-4.464.500	-5.486.349
Majeure projecten (toegevoegd aan OP)	6.974.339	16.500.000	40.153.000	40.154.632
Budget Kennishuishouding	1.200.000	1.200.000	1.200.000	946.283
Monitoring	17.516	100.000	100.000	0
Ontwikkelbudget	132.164	300.000	300.000	37.615
Bezwaarschriften				
Organisatiekosten	2.490.216	2.600.000	2.600.000	2.198.254
	15.774.764	30.031.000	50.413.100	43.874.588
Saldo van baten en lasten	13.527.736	-850.000	-21.232.100	-14.695.425
Onttrekking aan de algemene reserve	850.000	850.000	850.000	850.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	8.795.300		8.781.000	8.781.000
Onttrekking aan reserve Majeure projecten	25.612.500	0	37.421.000	37.421.000
Toevoeging aan reserves naar Majeure projecten	-35.138.161		-18.562.000	-18.562.000
Toevoeging aan overloop bestemmingsreserve	-8.780.685		-7.257.900	-7.257.900
Gerealiseerde resultaat	4.866.691	0	0	6.536.675

2.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Deze jaarrekening dient als financiële verantwoording over het boekjaar 2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds en is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Financiële vaste activa

Uitzettingen in 's Rijksschatkist

De uitzettingen in 's Rijksschatkist met een looptijd van langer dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De in 2021 beschikte subsidies zijn in het boekjaar volledig als last verantwoord en toegevoegd aan de overlopende passiva (OP) 'Nog te betalen subsidies'. De onttrekking aan de overlopende passiva betreft de in 2021 daadwerkelijk uitbetaalde subsidies (voorschotten en afrekeningen). Vrijval van subsidies door lagere afrekeningen of het vervallen van projecten worden ten gunste van de programmarekening gebracht. De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Werkwijze Meerjarig beschikken

Vanaf 1 januari 2020 is door algemeen en dagelijks bestuur besloten de Majeure projecten te bedienen met meerjarige beschikking mocht dat nodig zijn. De last zal dan genomen worden op basis van het kasritme wat opgenomen is in de afgegeven beschikking.

De subsidie projecten die voortkomen uit de thematische openstelling zullen nog volledig als last worden genomen in het jaar dat de beschikking wordt afgenomen. Hier is het kasritme niet van belang bij het nemen van de last.

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2021

Activa	31-12-2021	31-12-2020
Financiële vaste activa		
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar</i>		
Ministerie van Financiën, deposito's	15.000.000	30.000.000
<i>Verloop openstaande deposito's</i>		
- Beginstand 01-01-2021:	30.000.000	
- Ontvangsten uit hoofde van aflossing:	<u>-15.000.000</u>	
- Eindstand 31-12-2021:	<u>15.000.000</u>	
(voor een nadere toelichting op de deposito's wordt verwezen naar de paragraaf Financiering)		
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>		
Vooruitbetalingen	2.500	2.500
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
Ministerie van Financiën, rekening courant	150.803.156	157.352.656
<i>Voordering op openbare lichamen</i>		
Nog te ontvangen BTW	487.611	422.244
Nog te ontvangen gedecentraliseerde rijksmiddelen 2021	19.252.000	
Nog te verrekenen huur en energielasten	20.914	18.948
Inzet secretaresse	<u>16.117</u>	<u>13.721</u>
	<u>19.776.643</u>	<u>454.913</u>
<i>Toelichting op de nog te ontvangen gedecentraliseerde rijksmiddelen 2021:</i>		
Per 1 januari 2021 wordt de decentralisatie uitkering uitgekeerd aan de 3 Waddenprovincies, voorheen werd deze uitgekeerd aan de provincie Fryslân.		
Omdat het gewijzigde bestuursakkoord nog niet ondertekend is, vanwege andere prioriteiten en onderhandelen van de formerende partijen, heeft de provincie Noord-Holland besloten om de middelen nog niet over te maken. De provincie Groningen heeft in januari 2022 besloten vast de middelen van 2021 over te maken aan het Waddenfonds. Er is inmiddels een nieuw kabinet. De verwachting is dat in het voorjaar 2022 het gewijzigde bestuursakkoord ondertekend zal zijn.		
<i>Overige vorderingen</i>		
Nog te verrekenen subsidies Waddenacademie	253.717	
Nog te verrekenen huur en energielasten	62.743	56.844
Werkzaamheden Toogdag		<u>6.202</u>
	<u>316.460</u>	<u>63.046</u>
<i>Liquide middelen</i>		
Rabobank, rekening courant	7.505	8.185
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	<u>162.764</u>	<u>286.101</u>
	<u>162.764</u>	<u>286.101</u>

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Begrotingsbedrag verslagjaar	50.413.100
Drempelbedrag 0,75% van begrotingsbedrag, (tot 1 juli 2021)	378.098
Drempelbedrag 2% van begrotingsbedrag (vanaf 1 juli 2021)	1.008.262
Minimaal drempelbedrag tot 1 juli 2021	250.000
Minimaal drempelbedrag vanaf 1 juli 2021	1.000.000

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Drempelbedrag	378.098	378.098	1.008.262	1.008.262
Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijksschatkist aangehouden	49.042	33.626	121.619	71.656
Ruimte onder het drempelbedrag	329.057	344.472	88.6643	936.606

In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij deze middelen onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van de omvang van de begroting. De drempel is tot en met 30 juni 2021 gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Per 1 juli 2021 is de drempel gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen.

Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Passiva

Algemene reserve Waddenfonds

	31-12-2021	31-12-2020
Beginsaldo 1 januari	34.061.848	30.742.610
af: onttrekking t.b.v. Organisatiekosten	-850.000	-850.000
af: onttrekking naar reserve majeur		
bij: bestemming resultaat 2019		4.169.238
bij: bestemming resultaat 2020	4.866.691	
Saldo 31 december	38.078.539	34.061.848

De algemene reserve bedraagt ultimo 2021 38 miljoen. Rekening houdende met het weerstandsvermogen van € 5,8 miljoen en de onttrekking t.b.v. de bedrijfsvoeringskosten 2022 - 2026 a € 850.000 per jaar bedraagt de vrije algemene reserve per 31 december 2021 € 28 miljoen. Dit is exclusief het nog te bestemmen resultaat over 2021. De vrije algemene reserve is nader in te zetten voor de doelstellingen van het Waddenfonds.

Bestemmingsreserve

Overlooppreserve subsidieplafonds/tenders	7.257.591	7.257.591
De overlooppreserve is ingesteld om de in het boekjaar opengestelde subsidieplafonds en tenders in het nieuwe boekjaar af te kunnen ronden. Het betreft het doorschuiven van subsidiebudgetten die het dagelijks bestuur als subsidieplafonds/tenders heeft opgenomen in openstellingsbesluiten waarvoor nog geen subsidieverlening (toekenningsbeschikkingen) in hetzelfde boekjaar kon plaatsvinden.		

Voor de volgende thema's zijn budgetten doorgeschoven naar volgend boekjaar

Restant BLI 2020		280.685
Brede openstelling 2020		8.500.000
Restant BLI 2021	102.000	
Brede openstelling 2021	7.155.591	

7.257.591	8.780.685
-----------	-----------

	31-12-2021	31-12-2020
Reserve majeure projecten		
De reserve Majeure projecten is ingesteld projecten uit het Investeringskader meerjarig te kunnen financieren	55.649.297	64.982.636
Specificatie reserve majeure projecten:		
Vrij te besteden aan toekomstige majeure projecten	31.881.155	34.163.973
Subsidie Vitale Kust Eems-Dollard	8.392.238	14.569.038
Viswad	0	10.000.000
subsidie Vismigratierivier Afsluitdijk DNA	1.028.955	3.298.155
Subsidie Groene waterstof Chemiecluster Delfzijl	90.506	73.006
Subsidie WEC	6.421.981	6.421.981
Subsidie Green Goods Texel:	571.000	571.000
Subsidie Vissen voor verbinding	0	839.285
Subsidie Wij en Wadvogels	24	24
Subsidie Centrum Gastvrij Schiermonnikoog	58.416	68.416
Subsidie Groene chemie uit CO2 en zonlicht	7.390	7.390
Subsidie Pilot Ophogen Landbouwgronden	398.069	678.069
Subsidie Waddentools Habitatdiversiteit, Waddenmozaïek naar een rijk geschakeerde waddenbodem	452.446	728.046
Subsidie Demonstratie AHPD Ameland (biovergisting)	0	199.697
Subsidie Ontwikkeling 20MW	3.477.400	1.738.700
Subsidie Demoproject restwarmteleiding	0	100.000
Subsidie Waddentools Wij & wadvogels	0	454.400
Subsidie Getijdenenergie: TidalKite (Seacurrent)	453.500	438.000
Subsidie Ruimbaan voor vissen 2	151.117	159.117
Subsidie Waddentools Swimway	875.800	
Subsidie Vissen voor verbinding	1.389.300	
	55.649.297	74.508.297

Op de vrije ruimte binnen de reserve Majeur per 31-12-2021 ligt in 2022 en verder al een claim van €1 miljoen. Per saldo is er in 2022 en verder 30,8 miljoen vrij te besteden.

<i>Gerealiseerd resultaat</i>	6.536.675	4.866.691
-------------------------------	-----------	-----------

Eigen vermogen					
Eigen vermogen				Boekwaarde per 31-12-2020	Boekwaarde per 31-12-2021
Algemene reserve				34.061.848	38.078.539
<i>Bestemmingsreserve:</i>					
Overloop bestemmingsreserve				8.780.691	7.257.591
Reserve majeure projecten				74.508.297	55.649.297
gerealiseerd resultaat				4.866.690	6.536.675
Totaal				122.217.526	107.522.101
Het verloop in 2021 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven					
	Boekwaarde per 31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde per 31-12-2021
Algemene reserve	34.061.848	-	850.000	4.866.691	38.078.539
<i>Bestemmingsreserve:</i>					
Overloop bestemmingsreserve	8.780.691	7.257.900	8.781.000		7.257.591
Reserve majeure projecten	74.508.297	18.562.000	37.421.000		55.649.297
gerealiseerd resultaat	4.866.690	6.536.675	4.866.691		6.536.675
Totaal	122.217.526	32.356.575	51.918.691	4.866.691	107.522.101

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Schulden aan openbare lichamen	181.794	459.772
--------------------------------	---------	---------

Overige schulden

Crediteuren	6.964	174.103
Nog af te dragen loonheffing en pensioenpremies	23.209	19.008
Vooruit ontvangen bedragen		
	<u>30.173</u>	<u>193.111</u>

Overlopende passiva

Nog te betalen subsidies

Beginsaldo 01 januari	64.715.344	72.480.429
Uitbetaalde subsidies	-17.156.879	-19.699.953
Toename verplichting lastneming subsidies	35.849.300	20.384.529
Vrijval subsidies door lagere definitieve beschikkingen	-5.482.185	-8.449.661
Saldo 31 december	<u>77.925.579</u>	<u>64.715.344</u>

Facturen onderweg	409.381	581.655
-------------------	---------	---------

2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2021

	Raming	Realisatie
Baten		
<i>Decentralisatie-uitkering Rijk</i>	28.878.000	28.878.000
<i>Rente</i>	303.000	301.163
rente schatkistbankieren		
Voor een nadere toelichting op de rente wordt verwezen naar de paragraaf financiering (par. 2)		
Lasten		
<i>Beschikte subsidies, toegevoegd aan overlopende passiva</i>		
<i>Reguliere openstellingen</i>		
<i>Brede openstelling 2020</i>	8.500.000	4.003.093
<i>BLI 2018-2021</i>	1.179.000	1.176.963
<i>Brede openstelling 2021</i>	844.100	844.097
<i>Nog open te stellen</i>	1.500	0
	10.524.600	6.024.153

Saldo Vrijgevallen projecten 2021

-4.464.500 -5.486.349

In 2021 zijn de 3 projecten (2 thematisch en 1 majeur project) voor de Sud ie samengevoegd tot 1 majeur project. Hiervoor is de vrijval op de thematische projecten a € 4.464.500 ingezet t.b.v het Majeure project.
De resterende vrijval is ontstaan door het vaststellen van diverse Thematische projecten.

Majeure projecten Beschikt

<i>subsidie Viswad</i>	10.329.500	10.329.485
<i>Subsidie Vismigratierivier Afsluitdijk DNA</i>	6.669.200	6.669.152
<i>Subsidie Vitale Kust Eems-Dollard</i>	6.176.800	6.176.803
<i>Subsidie Programma Vermarkten</i>	475.000	475.000
<i>Subsidie Centrum Gastvrij Schiermonnikoog</i>	287.800	287.807
<i>Subsidie Pilot Ophogen Landbouwgronden</i>	340.000	340.000
<i>Subsidie Waddentools Habitatdiversiteit</i>	1.270.100	1.270.043
<i>Subsidie Verbinding rond Sud Ie; (Súd Ie (recreatief))</i>	5.200.100	5.200.103
<i>Subsidie Demonstratie AHPD Ameland (biovergisting)</i>	1.035.500	1.035.545
<i>Subsidie Demoproject restwarmteleiding</i>	320.000	320.000
<i>Subsidie Waddentools Wij & wadvogels</i>	1.582.400	1.582.428
<i>Subsidie Getijdenenergie: TidalKite (Seaurrent)</i>	62.100	62.061
<i>Subsidie: Ruimbaan voor vissen</i>	1.729.300	1.729.335
<i>Subsidie De donkerte van het waddengebied</i>	357.900	357.934
<i>Subsidie Holwerd aan Zee</i>	67.500	67.500
<i>Subsidie Vitale Kustzone Lauwersmeergebied</i>	500.000	500.000
<i>Subsidie Zoete Toekomst</i>	85.000	85.000
<i>Subsidie Green Shipping Waddenzee</i>	2.507.400	2.509.100
<i>Subsidie Op paad lâns it Waad</i>	361.500	361.461
<i>Subsidie Waddengastronomie versterkt Werelderfgoedbeleving</i>	226.200	226.175
<i>Subsidie Zoet op Zout</i>	519.900	519.943
<i>Subsidie Nieuwe Waterwerken Zoutkamp</i>	49.800	49.757
	40.153.000	40.154.632

In 2021 zijn voor bovengenoemde projecten conform de afgegeven meerjarige beschikking de jaarlast genomen. Voor meer informatie over de betreffende projecten wordt verwezen naar het jaarverslag.

	Raming	Realisatie
<i>Subsidie Waddenacademie</i>	1.200.000	946.283
De subsidie voor 2021 bedroeg net zoals in de voorgaande jaren €1.200.000. De vaststelling voor 2020 kwam uit op € 946.283 hierdoor is valt de besteding in 2021 € 253.717 lager uit dan begroot		
<i>Monitoring</i>	100.000	0
Voor het onderdeel 'Monitoring' zijn in 2021 geen bestedingen verantwoord. Dit onderdeel is bedoeld om vanuit het Waddenfonds de door de Waddenacademie te ontwikkelen en onderhouden Monitor structureel te vullen met Waddenfonds-specifieke gegevens.		
<i>Ontwikkelbudget</i>	300.000	37.615
Vanaf medio 2015 is door wijziging van de begroting een budget beschikbaar gesteld om – voorafgaand aan subsidieaanvragen – het Waddenfonds de kwaliteit van aanvragen voor complexe vraagstukken te laten bevorderen. Middelen in dit kader kunnen worden ingezet om vooronderzoek, haalbaarheidsonderzoek en coalitievorming te realiseren.		
<i>Organisatiekosten</i>		
Organisatiekosten 2021	2.600.000	2.198.254
Voor een nadere toelichting op de organisatiekosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.		
Saldo van baten en lasten		
Het saldo van de totale baten en totale lasten bedraagt € positief	-21.232.100	-14.695.425
<i>Onttrekking aan algemene reserve.</i>		
In 2021 is het budget organisatiekosten met €850.000 opgehoogd ten laste van de algemene reserve. Zie paragraaf bedrijfsvoering	850.000	850.000
<i>Onttrekking aan overloop bestemmingreserve</i>	8.781.000	8.781.000
<i>Onttrekking aan reserve Majeur</i>	37.421.000	37.421.000
In 2020 zijn er op diverse openstellingen en Majeure projecten minder of geen bestedingen geweest. De openstelling liepen door in 2021 en zijn opnieuw opgenomen in de begroting. De Majeure projecten die in 2021 zijn toegekend en beschikt moesten ook ten laste van de reserve majeure gebracht worden.		
<i>Mutatie reserves Majeure</i>	-18.562.000	-18.562.000
<i>Mutatie reserves overloop</i>	-7.257.900	-7.257.900
De mutatie in de reserves betreft het doorschuiven van subsidiebudgetten die het dagelijks bestuur in 2021 als subsidieplafonds/tenders heeft opgenomen in openstellingsbesluiten maar waarvoor nog geen subsidieverlening (toekenningsbeschikkingen) in 2021 kon plaatsvinden. Afronding van het openstellingsbesluit vindt in het nieuwe boekjaar plaats. Voor een specificatie van de doorgeschoven budgetten naar de diverse thema's wordt verwezen naar de toelichting op de balans.		
Gerealiseerde resultaat	0	6.536.675

Publicatie wet normering topinkomens

Overzicht 2021

Samenstelling bestuur 2021 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)												
Naam		Functie	Aanvang en einde functievervulling in 2021	Omvang dienst- verband	Gewezen topfunctionaris?	Dienstbetrekking	Beloning	belastbare en variabele onkosten vergoeding	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Toepasselijk WNT - Maximum	Motivering indien overschrijding : zie Opmerkingen:
Algemeen Bestuur												
Cees Loggen	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	AB lid (Voorzitter)	29-04-2015 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Henk Staghouter	Gedeputeerde provincie Groningen	AB lid	24-04-2013 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Sietske Poeppes	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB Lid	08-01-2019 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Klaas Fokkinga	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB lid	28-01-2020 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Sander de Rouwe	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB lid	25-06-2019 / 30-09-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Friso Douwstra	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB lid	15-12-2021 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Mirjam Wulfse	Gedeputeerde provincie Groningen	AB lid	13-11-2019 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Fleur Gräper - van Koolwijk	Gedeputeerde provincie Groningen	AB lid	13-11-2019 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Rien Cardol	Statenlid Provincie Noord-Holland	AB lid	20-05-2019 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Gert Jan Leerink	Statenlid provincie Noord-Holland	AB lid	20-05-2019 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Dagelijks Bestuur												
Cees Loggen	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	DB lid (Voorzitter)	29-04-2015 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Henk Staghouter	Gedeputeerde provincie Groningen	DB lid	24-04-2013 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Sietske Poeppes	Gedeputeerde Provincie Fryslân	DB lid	08-01-2019 / 31-12-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Directie												
Gerben Huisman	Waddenfonds	Directeur / Secretaris	01-01-2020 / 31-12-2021	1 fte	nee	ja	115321	0	20922	136243	209.000	n.v.t.
Benry Bolscher	Waddenfonds	Plv. Directeur / secretaris	01-07-2017 / 10-12-2021	1 fte	nee	nee	9959			9959	17.417	gedetacheerd van de prov. Fryslân aan het Waddenfonds dhr Bolscher is in 2021 een groot deel ziek geweest en is door de detacheringsovereenkomst per februrari 2021 niet doorbelast aan het Waddenfonds
Geert Boesjes	Waddenfonds	Plv. Directeur / secretaris	10-12-2021 / 31-12-2021	1 fte	nee	nee	8342			8342	19.658	gedetacheerd van de prov. Fryslan aan het Waddenfonds, dit berekende bedrag is per 10 december 2021.

Overzicht 2020 - Vergelijkende cijfers Wet Normering Topinkomens

Directie												
Gerben Huisman	Waddenfonds	Directeur / Secretaris	01-01-2020 / 31-12-2020	1 fte	nee	nee	132180	112379	19801	132180	201.000	n.v.t.
Benry Bolscher	Waddenfonds	Plv. Directeur / secretaris	01-07-2017 / 31-12-2020	1 fte	nee	nee	116200	0	0	116200	201.000	gedetacheerd van de prov. Fryslan aan het Waddenfonds
Marre Walter	Waddenfonds	Wvd. Directeur / secretaris	23-02-2018 / 31-03-2020	1 fte	nee	nee	26455	1066,56	0	27521,56	50.250	externe inhuur : via Veranderpartners

3. Overige gegevens

3.1 Resultaatbestemming

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds stelt voor om het gerealiseerde resultaat over 2021 als volgt te bestemmen:

Gerealiseerd resultaat 2021 € 6.536.675

Explicitatie rekeningsaldo	Bedrag
Exploitatie en Organisatie kosten	1.017.848
Niet besteed op subsidieplafonds 2020	4.498.944
Niet besteed op budget Majeure Projecten 2021 -	1.632
Niet opengesteld van subsidieplafonds 2021	1.503
Vrijval door vaststelling of Herziening	1.021.849
Renteopbrengst -	1.837
Totaal	6.536.675

Toe te voegen aan het budget thematische openstellingen € 6.536.675,-

Bijlage 1: verleende subsidies per project

In bijlage 1 wordt elk project beschreven, waar in 2021 een subsidie aan verleend of vastgesteld is. Bijlage 1 is onderverdeeld in vijf paragrafen:

- 6) Verleningen Budget Lokale Innovaties
- 7) Verleningen Thematische subsidieregelingen
 3. Verleningen Thematische openstelling 2020-01
 4. Verleningen Thematische openstelling 2021-01
- 8) Verleningen Majeure projecten (Investeringskader Waddengebied)
- 9) Duurzame kennishuishouding
- 10) Vastgestelde projecten in 2021

Op de interactieve [kaart](#) op onze website is meer informatie te vinden.

1. Verleende subsidies per project, Budget Lokale Innovatie

Samen spelen en ontdekken Ferwert

Aanvrager: Vereniging Dorpsbelangen Ferwert/Hegebeintum

Totale investering: € 41.960,-

Bijdrage Waddenfonds: € 20.585,-

Overheidsbijdrage: € 13.500,-

Overige bijdrage: € 7.875,-

Een duurzame speeltuin in Ferwert, waar diverse activiteiten worden georganiseerd. Dat is het idee achter het project “Samen spelen en ontdekken”. Het is een idee van de Vereniging Dorpsbelangen Ferwert/Hegebeintum. De duurzame speeltuin moet ook bewoners uit andere dorpen trekken. Hij wordt gezien als aanvulling op de activiteiten die er nu al voor families met jonge kinderen plaatsvinden. Behalve Dorpsbelangen Ferwert Hegebeintum zijn onder andere ook de gemeente Noardeast-Fryslân, Rabobank, Wonen NWF en Boerplay Producten (producent van duurzame speeltoestellen) bij het project betrokken.

Bildtstars en eigenheimers

Aanvrager: Sence of Place

Totale investering: € 288.190,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 164.819,-

Overige bijdrage: € 73.371,-

Behalve in Friesland wil stichting Sense of Place de foto- en verhalenroute “Bildtstars en Eigenheimers” ook uitzetten in Groningen. Er worden achttien reusachtige portretfoto's van aardappelboeren in het weidse landschap van de waddenkustregio geplaatst. Hiermee krijgen de boeren een gezicht en presenteren ze zich en hun unieke aardappelcultuur aan het publiek. De metershoge foto's waren sinds november 2018 te zien op boerderijdaken, -muren en schuren in Noord-Oost-Friesland.

Verhuizing dorpshuis naar schoolgebouw Vlieterterp

Aanvrager: Stichting dorpshuis De Vlieterterpen

Totale investering: € 260.875,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 150.000,-

Overige bijdrage: € 60.875,-

Het oude schoolgebouw van Reitsum wordt omgetoverd tot een nieuw dorps huis voor de vier dorpen Ginnum, Jannum, Reitsum en Lichtaard. Het dorps huis is een belangrijke ontmoetingsplek voor de dorpingen van deze Flieterpen. Het huidige dorps huisgebouw is niet langer geschikt: de energiekosten zijn er hoog en er is te weinig ruimte voor activiteiten, ook buiten. Het nieuwe dorps huis ligt centraler, nabij de sportvelden en de speeltuin. De exploitatielasten ervan worden bovendien veel lager, omdat het pand duurzamer en energiezuiniger wordt. Hierdoor blijft er geld over voor meer activiteiten.

Festival Borgsfeer

Aanvrager: Stichting Nicolaus Gilot

Totale investering: € 27.368,-

Bijdrage Waddenfonds: € 12.000,-

Overheidsbijdrage: € 13.750,-

Overige bijdrage: € 1.618,-

Het culturele festival Borgsfeer richt zich op de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van het Waddengebied. Het evenement wordt gehouden in het Groningse dorp Borgsweer en het EemsDollardgebied. Rond het thema Waddensfeer zijn er diverse theatervoorstellingen, kunstuitingen en een fotowedstrijd. Borgsfeer vindt plaats rondom het kerkje van Borgsweer aan de rand van de wierde. Kunstenaars, artiesten uit de provincie en bewoners van Borgsweer en omliggende dorpen werken met elkaar samen. Ook de gemeente en het cultureel centrum van Delfzijl en Landschapsbeheer zijn erbij betrokken.

Duurzame eilanden

Aanvrager: Stichting View

Totale investering: € 36.283,-

Bijdrage Waddenfonds: € 18.000,-

Overheidsbijdrage: € 15.000,-

Overige bijdrage: € 3.283,-

De stichting View start een project gericht op educatie over duurzaamheid op de Waddeneilanden en de Waddenzee. Met lespakketten, een informatieve website, een platform en een educatief game/spel worden de bewustwording en kennis over duurzaamheid op de eilanden vergroot. De stichting werkt samen met diverse organisaties zoals IVN Natuureducatie, NME (Natuur en Milieu Educatie) en lokale partijen die zich bezighouden met energietransitie en educatie.

Authentieke Streekwinkel Buren

Aanvrager: UV Golf

Totale investering: € 110.000,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 0,-

Overige bijdrage: € 60.000,-

Aan de Hoofdweg in Buren op Ameland opent onderneming UV Golf een authentieke 'belevingswinkel' met streekproducten. Hiertoe wordt een leegstaand pand verbouwd. In het gebouw wordt verder een indoor midgetgolfbaan aangelegd. Er zijn niet veel slechtweer-voorzieningen op het eiland, dus deze zal naar verwachting veel toeristen trekken. Door een klimaatsysteem zal het gebouw in warme zomermaanden verkoeling kunnen bieden. De voorziening is overigens ook bestemd voor de Amelanders zelf. Het project, waarin horeca- en recreatieondernemers samenwerken, is gunstig voor de lokale economie en de leefbaarheid. Betrokken partijen zijn lokale ondernemers uit Buren en aanbieders van Ameland streekproducten.

Nieuwe slagkracht voor De Troef

Aanvrager: Stichting Leefbaar Woldendorp

Totale investering: € 393.500,-

*Bijdrage Waddenfonds: € 44.000,-
Overheidsbijdrage: € 295.000,-
Overige bijdrage: € 54.500,-*

Stichting Leefbaar Woldendorp wil het pand De Troef, met daarin een buurtsuper en een steunsteet, verbouwen tot multifunctionele accommodatie met dorpshuisfunctie. Het gebouw bevindt zich aan het vorig jaar gerealiseerde nieuwe dorpsplein. De steunsteet is een ontmoetingsplek voor mensen uit Woldendorp en omliggende dorpen. In het multifunctionele gebouw worden meerdere maatschappelijke diensten aangeboden. De dorpswinkel krijgt een nieuw verkoopconcept en ruimere openingstijden. De combinatie van nieuwe functies en voorzieningen onder één dak, draagt bij aan de vitaliteit van de dorpsgemeenschap. Nieuwe netwerken die ontstaan vergroten de sociale cohesie en leefbaarheid.

Texel plastic vrij

*Aanvrager: Texel plastic vrij
Totale investering: € 71.428,-
Bijdrage Waddenfonds: € 35.714,-
Overheidsbijdrage: € 0,-
Overige bijdrage: € 35.714,-*

Texel Plastic Vrij is opgezet door een aantal bezorgde Texelaars, die het plasticgebruik op het eiland willen ontmoedigen. Vaak komt wegwerpplastic terecht op de stranden en in de natuur en dat is schadelijk voor flora en fauna. Daarnaast organiseert Texel Plastic Vrij opruimacties van plastic en ander zwerfvuil. Texel Plastic Vrij richt zich verder op het geven van voorlichting en het bieden van alternatieven voor plastic. Hierbij wordt samengewerkt met onder meer het Wereld Natuur Fonds (WNF), de gemeente Texel en andere belangrijke lokale spelers als rederij TESO, leerwerkbedrijf De Bolder en Strandexploitanten Texel. Het project zorgt hierdoor voor nieuwe netwerken en verhoogt de leefbaarheid.

Hi-Lo het Grotere Noorden

*Aanvrager: Stichting Great Wide Open
Totale investering: € 123.080,-
Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-
Overheidsbijdrage: € 0,-
Overige bijdrage: € 73.080,-*

Hi-Lo 2023 is een internationale kunstmanifestatie in het Nederlandse Waddengebied. Van april tot half oktober 2023 zijn er acht grote beeldbepalende kunstwerken te zien op de Waddeneilanden en langs de waddenkust. Deze 'bakens' markeren bijzondere plekken waaronder de Zuidertoren op Schiermonnikoog en de Afsluitdijk. De kunstwerken worden gefaseerd onthuld en moeten grote publiekstrekkingen worden. Hi-Lo, dat verwijst naar het alles bepalende tij, wordt opgezet door lokale partners, zoals kunstenaars en bewoners. Rondom de manifestatie worden tentoonstellingen, kunstroutes, audioroutes en presentaties opgezet die bezocht en beluisterd kunnen worden.

Stoet en ainvoud

*Aanvrager: Stichting P19
Totale kosten van het project: € 63.350,-
Bijdrage Waddenfonds: € 5.000,-
Overheidsbijdrage: € 29.000,-
Overige bijdrage: € 29.350,-*

In Pieterburen wordt een rijdende woonwagen met een hout gestookte bakkersoven opgezet. Onder de naam Stoet wordt deze sociale mobiele bakkerij een plek waar dorpingen elkaar kunnen ontmoeten. In het

hoogseizoen kunnen ook toeristen meehelpen met broodbakken. Een en ander leidt tot vergroting van de leefbaarheid. Rondom dit project worden ook nieuwe activiteiten georganiseerd, waaronder educatieve workshops en bijeenkomsten. De wagen kan op verschillende plekken worden neergezet en brengt zo mensen bij elkaar. Door dit project beleven bezoekers de schoonheid van het Waddengebied, dat hierdoor bekender raakt. Bij het project zijn onder meer Univé, Rabobank, Gids gelden, het Feest van de Eenvoud (netwerk van sociale bakkers) en vrijwilligers uit de regio betrokken.

Routes Friese Waddendelta

Aanvrager: Stichting Klooster Claercamp

Totale kosten van het project: € 25.500,-

Bijdrage Waddenfonds: € 10.000,-

Overheidsbijdrage: € 11.000,-

Overige bijdrage: € 4.500,-

Door de Friese delta wordt een wandel- en fietsroute uitgezet. Die loopt van Zoutkamp over pelgrimsstad Dokkum, naar St. Jacobiparochie, Franeker, Bolsward, Harlingen, het bezoekerscentrum op de Afsluitdijk naar de vismigratierivier. Wandelaars/fietsers krijgen onderweg duidelijke digitale routeinformatie via een route-app. Daarnaast horen ze verhalende reportages over de cultuurhistorie en natuurbeleving van deze delta. Het project draagt zo bij aan de toeristische ontwikkeling van dit gebied. Samen met lokale en regionale partijen worden arrangementen opgezet.

Lokale- en bovenlokale stakeholders zoals Plaatselijke Belangen, recreatieondernemers, gemeenten, Wetterskip Fryslân, It Fryske Gea, de stichting Vitale Waddenkust en Stichting Santiago aan het Wad werken erin samen.

Waddenlaboratorium: Bos, zeespiegelstijging, open call

Aanvrager: Stichting Terschellinger Oerol Festival

Totale kosten van het project: € 83.460,-

Bijdrage Waddenfonds: € 43.000,-

Overheidsbijdrage: € 0,-

Overige bijdrage: € 40.460,-

Kunstenaars, wetenschappers en medewerkers van culturele en maatschappelijke organisaties doen gezamenlijk onderzoek in het Waddengebied. Het betreft concreet onderzoek naar de verhouding tussen bos en mens op Terschelling en naar parallellen tussen de verdwijnende eilanden in de Stille Oceaan en de Nederlandse Waddeneilanden. Een en ander vindt plaats door veldwerk en educatietrajecten. Op deze wijze krijgen deelnemers nieuwe inzichten en perspectieven.

Verder wordt de relatie tussen duurzaamheid en economische en maatschappelijke perspectieven onder de loep genomen. Welke aantrekkingskracht heeft de natuur bijvoorbeeld op toeristen en wat is de impact ervan op de leefomgeving?

Waadhoeke fietstocht 2021

Aanvrager: Stichting Waadhoeke Fietstocht

Totale kosten van het project: € 54.000,-

Bijdrage Waddenfonds: € 10.000,-

Overheidsbijdrage: € 30.000,-

Overige bijdrage: € 14.000,-

De Waadhoeke fietstocht is een van onderop georganiseerd evenement dat draagvlak heeft in de gemeenschap en van de gemeente Waadhoeke. Deelnemers van de fietstocht worden uitgedaagd om op de fiets de regio te ontdekken. Er wordt ingezet op onderlinge samenwerking en ook regionale ondernemers en culturele organisaties worden erbij betrokken, door hun de kans te bieden hun regionale producten of specialiteiten langs de route te tonen. Naast een sportief is het dus ook een culinair en cultureel uitje. De

fietstocht promoot het gebied en hoopt dat bezoekers nog eens terugkeren: “Hier komen we nog eens terug”. Op die manier heeft de fietstocht een langere spin-off.

Bestaande netwerken worden versterkt en de fietstocht draagt bij aan nieuwe netwerken. Ondernemers en vrijwilligers die elkaar normaalgesproken niet zouden treffen, komen door dit evenement met elkaar in contact. Ze horen van elkaars bestaan en leggen contacten via de website. Daardoor wordt het al de “tocht van de verbinding” genoemd. Daarnaast is het de bedoeling dat er eind augustus 2021 een netwerkbijeenkomst komt voor de ondernemers, sponsors en andere belanghebbenden. Verder is er contact met diverse verenigingen en stichtingen zoals stichting het Bildts Aigene en de Skûle welzijn om jongeren te betrekken bij het evenement in het kader van hun maatschappelijke stage.

Nieuwe ontmoetingsplek, dorpscafé Ferwert

Aanvrager: De Kans Nr 2

Totale investering: € 44.408,-

Bijdrage Waddenfonds: € 15.727,-

Overheidsbijdrage: € 18.358,-

Overige bijdrage: € 10.323,-

De Kans Nr. 2 heeft een voormalig café, gelegen aan de Hoofdstraat 16 te Ferwert aangekocht. Het pand wordt gerestaureerd om zo een nieuwe ontmoetingsplek te creëren voor dorpsbewoners. Ook wordt er woonruimte en dagbesteding aangeboden aan cliënten met een psychosociale beperking. De activiteiten die voor dorpsbewoners georganiseerd worden in de ontmoetingsruimte zorgen eveneens voor een goede daginvulling van de cliënten.

De initiatiefnemer wil zich met zijn dagbesteding onderscheiden, omdat er activiteiten worden aangeboden die ervoor zorgen dat cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle elementen van het Waddengebied onder de aandacht worden gebracht. Initiatieven die worden gerealiseerd met dit project zijn:

1. Ontmoetingsruimte creëren door middel van het aanbieden van activiteiten voor bewoners en cliënten.
2. Zorgen voor verbinding en een goede daginvulling voor cliënten.
3. Praktische hulp aanbieden aan oudere/kwetsbare personen.
4. Een VVV-kantoor oprichten voor het informeren en ontvangen van toeristen.
5. Samenwerkingsverbanden aangaan met bestaande ondernemers uit het Waddengebied.
6. Streekproducten verkopen/ bereiden en aanbieden in het eetcafé.
7. Ritten verzorgen naar bestaande unieke Waddengebiedsprojecten.
8. Initiatief fiets-/wandelpad opzetten met uitleg over de historie van het dorp.

Huidverzorging op basis van Wadplanten

Aanvrager: Clara von Waldthausen

Totale investering: € 116.025,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 0,-

Overige bijdrage: € 66.025,-

Het project combineert nieuwe kennis met regionale samenwerking. Door het toepassen van lokale materialen worden innovatieve huidproducten ontwikkeld. Er wordt samengewerkt met de gemeente, de Waddenvereniging, Staatsbosbeheer en een rijk netwerk aan lokale ondernemers. Na afronding is meer bekend over de actieve stoffen in diverse Wadplanten, is een nieuw netwerk van boeren, commerciële bedrijven en lokale ondernemers opgericht en is een hoogwaardige huidverzorgingslijn ontwikkeld. Tijdens het vooronderzoek naar Wadplanten en het samenstellen van een huidverzorgingslijn worden lokale inwoners inclusief de jeugd bij het project betrokken. Door mensen mee te nemen, kennis en bewustwording te creëren over de effecten van het Wad en haar planten wordt de sociaaleconomische duurzaamheid van het gebied vergroot.

Realisatie dorpshuis Oosternieland

Aanvrager: Vereniging Dorpsbelangen Oosternieland

Totale investering: € 217.000,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 55.000,-

Overige bijdrage: € 112.000,-

Het project betreft de bouw van een nieuw dorpshuis in Oosternieland. Het nieuw te realiseren dorpshuis wordt voor het dorp hét nieuwe centrum voor allerlei activiteiten, zoals: thema-avonden, trainingen, workshops, lezingen en een repaircafé. Met het dorpshuis krijgt Oosternieland een eigen onderkomen en ontmoetingsplek voor zijn bewoners. Hierdoor worden de participatie en samenwerking in het dorp vergroot. Ook draagt een eigen ontmoetingsplek bij aan meer sociale en praktische zorg. Met het nieuwe dorpshuis wordt de leefbaarheid in Oosternieland en omgeving voor jong en oud sterk verbeterd. Het nieuwe dorpshuis wordt het centrum van bestaande en nieuwe activiteiten. De realisatie ervan versterkt de participatie, samenwerking en verbinding in het dorp en draagt zo bij aan de versterking van de vitaliteit van de dorpsgemeenschap. Het project leidt tot versterking van bestaande en nieuw te vormen netwerken.

Fyftjin en Fierder

Aanvrager: Dorpsbelang Tjerkwerd en omstreken

Totale investering: € 129.090,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 15.000,-

Overige bijdrage: € 64.090,-

Precies op de helft van de Elfstedenroute bij Tjerkwerd worden zestien cortenstalen silhouetten geplaatst om het verleden (vijftien Elfstedentochten) en de toekomst te verbeelden. Het kunstwerk is voor en door de dorpelingen gemaakt, met een unieke rol voor de kinderen van de basisschool. Het wordt een landmark dat een vitaal dorp op de kaart zet en houdt. Het kunstwerk symboliseert een krachtig en nieuw geheel met twee andere iconische werken: de tegeltjesbrug in Gytsjerk en de ereboog op de Bonkevaart. Dit maakt de omgeving aantrekkelijker in het toeristische netwerk, wat de lokale economie kan versterken. Daarnaast versterkt de opzet van het project de sociale cohesie. Tevens wordt bijgedragen aan de versterking van de vitaliteit van de dorpsgemeenschap: dorpelingen zitten bijvoorbeeld model voor de silhouetten en werken met veel trots mee aan de realisatie van hun kunstwerk.

Ook de manier waarop lokale basisscholen erbij worden betrokken is lokaal vernieuwend. Zo worden kinderen uit groep acht van ca. 55 basisscholen uit de gemeente gevraagd om input te leveren voor het 16e beeld, oftewel het beeld dat de toekomst visualiseert. Dit beeld bestaat uit een vader met een 'famke' op de schouders. De basisschoolkinderen worden uitgedaagd om Friese woorden te bedenken die de gedachten van het 'famke' moeten weergeven.

Flarden 2025, de magie van muziek op de Afsluitdijk

Aanvrager: Stichting Flarden 2025

Totale investering: € 78.500,-

Bijdrage Waddenfonds: € 39.250,-

Overheidsbijdrage: € 17.000,-

Overige bijdrage: € 22.250,-

Een onderzoek naar (1) hoe actieve muziekdeelname in het werkingsgebied Wadden de sociale cohesie versterkt en (2) de praktische haalbaarheid van Flarden2025 als opening van De Nieuwe Afsluitdijk (hierna DNA).

Flarden2025 is een uniek en indrukwekkend muziekspektakel op DNA, een reis van meedoen en verbinding. De opening van DNA is een lokaal evenement met nationale en internationale uitstraling. Dit project onderzoekt de praktische en financiële haalbaarheid daarvan.

Bestaande netwerken worden versterkt en nieuwe ontstaan doordat muziekverenigingen in de Waddenregio met elkaar zullen samenwerken en muziek maken. Er worden Mienskipsoorkesten opgericht. Met dit haalbaarheidsonderzoek worden nieuwe verbindingen gecreëerd met nieuwe doelgroepen (bijvoorbeeld jeugd en gepensioneerden) en met nieuw publiek. Dit verbetert de vitaliteit van de verenigingen en werkt door in de lokale gemeenschap. Het schept ook kansen voor lokale ondernemers (bijvoorbeeld toerisme, recreatie en horeca) met name langs en nabij DNA. Zij worden bij het haalbaarheidsonderzoek betrokken en geïnformeerd. De (onderzoeks)activiteiten zullen de sociaaleconomische duurzaamheid van de lokale gemeenschap verbeteren. Muziek verbindt en versterkt de sociale cohesie in en rondom de muziekverenigingen. Het haalbaarheidsonderzoek draagt bij aan de vitaliteit van muziekverenigingen en daarmee aan de sociaaleconomische duurzaamheid van lokale gemeenschappen in de Waddenregio.

Texel, meer dan de som der delen

Aanvrager: I Love Texel

Totale investering: € 200.000,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 0,-

Overige bijdrage: € 150.000,-

Met het project "Texel: meer dan som der delen" wordt beoogd:

- Het opzetten van een communicatiecampagne waarin de Texelse verhaallijnen goed zichtbaar worden gemaakt. De basis daarvan is een televisiecampagne, waarbij de verhalen ook cross mediaal kunnen worden gebruikt.
- De ontwikkeling van een online platform voor het aanbieden van lokale duurzame Texelse producten.
- De opzet van een distributiekanaal voor deze producten.
- Een betere samenhang creëren tussen aanbieders en grote afnemers op Texel, waardoor de aanbieders kunnen profiteren van de vraag bij de afnemers.

Lokale Texelse producten zorgen voor veel werkgelegenheid op het eiland. Dit project bevordert de samenwerking tussen de ondernemers van klein tot groot. De verbeterde distributie en zichtbaarheid hebben een positief effect op de ontwikkeling van Texelse producten. Er zijn veel arbeidsplaatsen mee verbonden die belangrijke sociaalmaatschappelijke effecten hebben. Verder is het van groot belang voor het landschap dat vooral de kleine landbouw blijft behouden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de boeren op de Hoge Berg, die landschappelijk gezien veel betekenen voor het eiland. Dit project geeft een impuls aan hun slagkracht.

TESO-paviljoen

Aanvrager: Stichting Juttersmuseum Texel

Totale investering: € 426.372,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 110.000,-

Overige bijdrage: € 266.372,-

Het TESO-paviljoen is het voormalig stuurhuis van veerboot Schulpengat, geplaatst op een stalen paviljoen. Het wordt de plek waar bezoekers ontdekken hoe belangrijk een goede veerverbinding is voor een eiland. De historie, ontwikkeling en toekomst van de veerboten worden belicht in een tentoonstelling. Hier worden goede verhalen verteld en kunnen bezoekers authentieke sferen, mooie objecten, oude beelden, toekomstbeelden en een spannende vaartocht beleven. Het wordt een echte familietentoonstelling waarin met behulp van nieuwe mediale toepassingen de ontwikkeling van de veerverbinding tussen Texel en het vaste land wordt getoond en vooral beleefd. In het paviljoen is een speciale ruimte waar een overtocht fysiek kan worden meegemaakt. Bezoekers ervaren aan de hand van licht, geluid en beweging dat alleen goed stuurmanschap ze op de woeste Waddenzee naar de veilige haven van Texel kan leiden.

Voor museum Flora is het de kans om het sterke Texelse maritieme verhaal in het museum compleet te maken. Met het stuurhuis als blikvanger op het buitenterrein en een multimediale beleving die bezoekers onderdompelt in de historie van de veerboten, zullen ze een bezoek niet snel vergeten. Tegelijk biedt het Flora een kans om met deze experience de groeiende groep toeristen aan Texel te verleiden tot een bezoek aan het museum.

Spoor naar werk

Aanvrager: Stichting Spoor naar Werk

Totale kosten van het project: € 162.000,-

Bijdrage Waddenfonds: € 30.000,-

Overheidsbijdrage: € 70.000,-

Overige bijdrage: € 60.500,-

Met de opzet van een sociaal horecabedrijf en het aanbieden van leerwerktrajecten tracht de stichting Spoor naar Werk de leefbaarheid in Delfzijl en omgeving te versterken, de regio aan de Eems en het Waddengebied op de kaart te zetten, een sociale ontmoetingsplek tot stand te brengen (Brasserie 1894) en jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar een duurzame werkplek in de samenleving. De realisatie en de participatie, samenwerking en verbinding in het dorp draagt zo bij aan de versterking van de vitaliteit van de Delfzijl. Het project leidt tot versterking van bestaande en nieuw te vormen netwerken.

Het project Spoor naar Werk realiseert een nieuwe sociale ontmoetingsplek in Delfzijl. In samenwerking met inwoners/jongeren, lokale ondernemers en diverse (maatschappelijke) organisaties wordt gewerkt aan de uitdagingen die er liggen op het terrein van leefbaarheid, arbeidsparticipatie, gezondheid en armoede. De aanpak van dit project draagt bij aan de versterking van de sociaaleconomische duurzaamheid van Delfzijl en omgeving. Bovendien leidt het tot versterking en het ontstaan van nieuwe netwerken en samenwerkingsverbanden. De samenwerking en de verschillende verbindingen die worden gelegd (ook in de toekomst) versterken daarmee de sociale cohesie en verbeteren de leefbaarheid in het gebied.

Huiskamercafé Blije

Aanvrager: Stichting DBF

Totale kosten van het project: € 147.554,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 93.677,-

Overige bijdrage: € 3.877,-

In het hart van het dorp Blije aan de Hoofdstraat 3 bevindt zich de oude herberg Veldzicht. Deze herberg is gebouwd in 1885 en is een Rijksmonument. Het pand is in bezit van Stichting DBF, die zich inzet voor het bevorderen van de leefbaarheid op het platteland. DBF kocht het pand in 2007 aan, restaureerde het en verhuurde het met als doel om de café- en ontmoetingsfunctie voor het dorp te behouden. Verschillende uitbaters probeerden het pand commercieel te exploiteren als café. Zij moesten een eigen inkomen uit de exploitatie zien te halen. Het commercieel exploiteren van een dorpskroeg bleek echter niet haalbaar. Na het vertrek van de laatste uitbaters stond het pand leeg.

Stichting DBF onderzocht vervolgens of een herbestemming van het pand mogelijk was. Tijdens contacten met het dorp bleek dat inwoners het oude café graag als ontmoetingsplek wilden behouden. Het plan dat is ontstaan is het behouden van de ontmoetingsfunctie voor het dorp door een splitsing van het pand in een bovenwoning en een huiskamercafé beneden. De herberg van Blije moet door realisatie van een huiskamercafé weer een plek worden voor het dorp.

Een ontmoetingsplek in het dorpscentrum dat hierdoor zijn levendigheid behoudt. Een locatie waar ook mensen van buiten terecht kunnen voor een kop koffie.

Wadden digitaal

Aanvrager: Museumfederatie Fryslân

Totale kosten van het project: € 220.500,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 65.000,-

Overige bijdrage: € 105.500,-

Op de eilanden zijn verschillende organisaties actief die het erfgoed conserveren. Niet alleen historische verenigingen en musea, maar ook kerken en gemeenten. Alle werken op een verschillende manier en via verschillende systemen om informatie over het erfgoed te bewaren. Dit is niet efficiënt en heeft risico's. Daar wil de Museumfederatie verandering in brengen door het invoeren van een centraal digitaal systeem. Hierdoor kunnen organisaties de erfgoed informatie op een structurele en duurzame wijze en volgens internationale standaarden opslaan. Verder biedt de federatie de juiste ondersteuning. De hoeveelheid informatie en kennis die aan het systeem wordt toegevoegd betekent een grote verrijking voor het erfgoed van de Wadden. Het biedt in zowel de nabije als de verre toekomst legio mogelijkheden voor toepassingen in het onderwijs, voor de cultuurtoerist en voor onderzoek.

Het project is vernieuwend want de eilanden beschikken momenteel niet over een centraal digitaal systeem waarmee de verschillende partijen kunnen werken. Ook biedt het nieuwe kansen omdat met de database de informatie digitaal toegankelijk kan worden gemaakt en een volwaardig onderdeel kan worden van een groter web aan erfgoed informatie. Te denken valt hierbij aan Wikipedia, Google en thematische platforms.

Het erfgoed maakt de eilanden onderling en de Waddeneilanden samen uniek. Het duurzaam bewaren van dit erfgoed heeft diverse doelen waaronder ook een sociaal doel. Erfgoed en de trots hierop zijn belangrijk voor de identiteit van en de cohesie in de gemeenschap. Een centraal digitaal systeem zal hier een positieve bijdrage aan leveren. Uitvoering van het project leidt daarnaast tot meer samenwerking op en tussen de eilanden. Kortom een versterking van bestaande en/of realisatie van nieuwe netwerken.

Museumhuis met verleden

Aanvrager: Vereniging Hendrick de Keijser

Totale kosten van het project: € 145.545,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 55.000,-

Overige bijdrage: € 40.545,-

Een deel van de Harsta State in Hegebeintum wordt zoveel mogelijk teruggebracht in de oorspronkelijke staat. Op deze manier kan het worden open gesteld als Museumhuis.

Vereniging Hendrick de Keijser heeft als doel Harsta State als Museumhuis open te stellen voor bezoekers en daarmee Hegebeintum en omgeving nog aantrekkelijker te maken voor toeristen en recreanten. Er wordt met Stichting Terp Hegebeintum, die het informatiecentrum heeft gerealiseerd, samengewerkt. De vereniging wil haar eigen vrijwilligers graag inzetten om het vrijwilligersbestand van organisaties als Stichting Terp Hegebeintum een impuls te geven. Ook zien zij mogelijkheden om Stichting Terp Hegebeintum te ondersteunen bij het organiseren van symposia en andere evenementen gerelateerd aan het Waddengebied. Ruimtes van de State kunnen hiervoor gebruikt worden en ook voor bijvoorbeeld kamermuziekconcerten. Tenslotte wil de vereniging de tuin die bij Harsta State hoort behouden en terug brengen in oorspronkelijke staat. Vrijwilligers gaan hiermee samen met een deskundige op het gebied van stinzenflora aan de slag.

Nieuwbouw centrumgebied Stortemelk

Aanvrager: Stichting recreatiebelangen Vlieland

Totale kosten van het project: € 514.000,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 10.000,-

Overige bijdrage: € 454.000,-

Deze BLI-subsidie wordt door Stichting Recreatiebelangen Vlieland aangevraagd voor de realisatie (nieuwbouw) van 4 studio's op het huidige terrein van camping Stortemelk. Op dit moment exploiteert de stichting het kampeerterrein Stortemelk met een horecavoorziening en 24 vakantiehuisjes.

De realisatie van de 4 studio's is onderdeel van een groter investeringsproject. Begunstigde laat namelijk ook een nieuwe bedrijfswoning en een bedrijfsgebouw bouwen. Deze onderdelen vallen buiten de BLI-aanvraag. Stichting Recreatiebelangen Vlieland zal na uitvoering van het gehele project de eigenaar worden van de studio's, het bedrijfsgebouw en de bedrijfswoning. Begunstigde geeft aan deze gebouwen te zullen gaan verhuren.

De manier waarop er gebouwd wordt is vernieuwend en energieneutraal. De lokale economische vitaliteit wordt door de studio's ook vergroot, omdat het steeds lastiger wordt om personeel te huisvesten op het eiland. Dit huisvestingsprobleem zorgt er voor dat het steeds moeilijker wordt om horecapersoneel van de vaste wal te vinden. Omdat Stortemelk niet alleen een camping is - het heeft ook de functie als buurthuis/café voor de lokale bewoners - is het van belang dat het buurthuis/café het gehele jaar geopend kan blijven en er ook allerlei activiteiten voor de lokale gemeenschap georganiseerd kunnen worden.

Samen onder 1 dak Termunten / Termunterzijl

Aanvrager: Stichting samen onder 1 dak

Totale kosten van het project: € 977.419,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 635.000,-

Overige bijdrage: € 292.419,-

Het project betreft het realiseren van een multifunctioneel centrum 'Samen onder 1 Dak' voor Termunten en Termunterzijl. Dit met als doel alle verenigingen, activiteiten en initiatieven in Termunten en Termunterzijl onderdak te bieden. Met het MFC wordt een belangrijke plek voor ontmoeting en informele zorg gerealiseerd. Bovendien krijgen Termunten en Termunterzijl met het MFC een eigen dorpshuis dat onderdak biedt aan verschillende verenigingen en organisaties waardoor de leefbaarheid in Termunten/Termunterzijl en omgeving sterk verbetert voor jong en oud. Er is nu geen centrale ontmoetingsplek in beide dorpen. Daarmee is het project lokaal vernieuwend. Voor de dorpsactiviteiten wordt momenteel veelal gebruik gemaakt van het ijsbaangebouw.

Amelander Wolverwerking

Aanvrager: Stichting Amelander musea

Totale kosten van het project: € 133.752,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 75.000,-

Overige bijdrage: € 8.752,-

Kern van het project is de aanschaf van een wolverwerkingsmachine. Deze machine wordt geplaatst in Landbouw & Juttersmuseum Swartwoude te Buren. Hierdoor kan de wol van Amelander schapen op het eiland zelf worden verwerkt tot eindproducten die als onderdeel van het Amelands Produkt op het eiland worden afgezet. De wol kon tot dusver niet op het eiland worden verwerkt, maar met de aankoop van de machine kan dit wel en ook nog op circulaire wijze. Het gehele proces van het scheren van de schapen tot de verkoop van de eindproducten vindt dan volledig op Ameland plaats. Het project stimuleert de lokale economie en zorgt voor extra werkgelegenheid. Het voor de Amelander gemeenschap zo belangrijke toeristische product krijgt er een passende nieuwe poot bij. Ook biedt het verwerken van wol in het Swartwoude museum de kans om

workshops, opleidingen en trainingen aan bezoekers en studenten te geven die het wolambacht ambiëren. De aanvrager heeft de ambitie om in de toekomst een rol te vervullen in de dagbesteding van de lokale ouderenzorg.

Stichting van Donia

Aanvrager: Stichting van Donia, Makkum

Totale kosten van het project: € 60.682,-

Bijdrage Waddenfonds: € 12.500,-

Overheidsbijdrage: € 35.000,-

Overige bijdrage: € 13.182,-

Een nieuw cultureel centrum met een interessant programma versterkt niet alleen het lokale netwerk (en daarmee de gemeenschap), maar maakt de regio ook aantrekkelijker voor vakantiegangers en dagjesmensen. Een cultureel podium met een structurele programmering geeft immers een extra reden om Makkum te bezoeken en/of daar langer te blijven. Concreet gaat het om de verbouwing van de entree, sanitair en de keuken van het rijksmonument ‘Van Doniakerk’ met als doel het gebouw toegankelijk te maken voor culturele evenementen, debatten en andere bijeenkomsten.

Het draagvlak voor de herbestemming van de kerk is groot. Zowel de lokale gemeenschap als de gemeente staat positief tegenover de aanpassingen zoals ze door de stichting worden voorgesteld.

Het project draagt bij aan de vitaliteit van de lokale gemeenschap, doordat het een directe impuls aan de aantrekkelijkheid en daarmee de economische activiteit van Makkum geeft. Het behoudt en versterkt de karakteristieke dorpsgemeenschap en bestaande en/of realisatie van nieuwe netwerken.

Behoud dorpscafé Lioessens

Aanvrager: Stichting Dorpscafé Lioessens

Totale kosten van het project: € 229.579,-

Bijdrage Waddenfonds: € 50.000,-

Overheidsbijdrage: € 144.239,-

Overige bijdrage: € 35.340,-

Eind 2020 kwam het voortbestaan van de ontmoetingsplek van Lioessens in gevaar, omdat het dorpscafé te koop kwam. Vanuit het dorp ontstond het innovatieve idee een stichting zonder winstoogmerk op te richten, die het gebouw aankocht. Met vrijwilligers wil de stichting het dorpscafé uitbaten en daarmee behouden voor het dorp. Om het pand te gebruiken als dé ontmoetingsplek van het dorp moet het ingrijpend worden aangepast en verbouwd. Dit zorgt voor een driedig plan:

1. Buitenschil toekomstbestendig maken en terugbrengen historisch beeld.
2. Binnenschil volledig isoleren t.b.v. energiezuinigheid en minimaliseren geluidsoverlast.
3. Gebruiksruimtes herindelen voor maximale functionaliteit.

Deze aanvraag richt zich op : gebruiksruimtes herindelen voor maximale functionaliteit. De ruimtes worden vergroot, verhoogd en gelijkvloers. Ook zal de oude keuken worden vergroot en vernieuwd om op deze manier een kleine cafetaria te realiseren. Dit is nodig om activiteiten te kunnen ontplooiën die het café tot de ontmoetingsplaats van het dorp maakt. Denk hierbij aan een kinderspeelhoek, dorpsbibliotheek, filmavonden, ouderensoos, optredens en feesten en partijen. Ook zullen verschillende verenigingen zoals de klaverjas- dart- en biljartclub, standaard gebruik maken van het gebouw.

Een Dorpscafé zorgt voor leefbaarheid in het dorp en sociale cohesie. Een ontmoetingsplek voor jong en oud.

Regioserie de Tent Uit

Aanvrager: St. Dorpencentrum Sexbierum - Pietersbierum

Totale kosten van het project: € 122.650,-

Bijdrage Waddenfonds: € 33.575,-

Overheidsbijdrage: € 30.000,-

Overige bijdrage: € 59.075,-

In de dorpen Zoutkamp, Lauwersoog, Pieterburen, Uithuizen en Noordpolderzijl gaat de stichting De Productie Groningen samen met inwoners en lokale partijen de regioserie De Tent Uit maken. Deze regioserie (filmproductie) zet de bijzondere cultuur-, en natuurhistorie van de Groninger Wadden als toeristische trekpleister op de kaart. Een professionele crew werkt hiervoor nauw samen met instellingen/organisaties en inwoners bij opnamelocaties. De laatsten brengen kennis en verhalen in en participeren actief in het project.

Het project Regioserie De Tent Uit maakt op een vernieuwende en persoonlijke manier een filmserie waarbij het Gronings Waddengebied als natuur- en cultuurhistorische parel centraal staat. De filmserie komt tot stand met inwoners en een veelvoud aan lokale organisaties. Dit draagt bij aan het ontstaan van nieuwe netwerken/samenwerkingsverbanden en versterkt bestaande netwerken. Regioserie De Tent Uit draagt derhalve bij aan de versterking van de vitaliteit van de dorpsgemeenschappen in het Lauwersmeergebied, te weten: Zoutkamp, Pieterburen en Lauwersoog en in het verder langs de waddenkust gelegen dorp Uithuizen en buurtschap Noordpolderzijl.

Scholieren naar Zee

Aanvrager: Stichting Sail Training Association Netherlands

Totale kosten van het project: € 136.877,-

Bijdrage Waddenfonds: € 48.882,-

Overheidsbijdrage: € 483,-

Overige bijdrage: € 87.512,-

Het project bestaat uit het ontwikkelen en opstarten van educatief programma over de Waddenzee met aan boord van een zeegaand zeilschip. De focus ligt hierbij op duurzaamheid. Het is bestemd voor scholieren van middelbare opleidingen uit de regio Den Helder en wordt ondersteund door het regionaal netwerk 'Scholen aan zee'

Het project sluit goed aan bij de doelen voor BLI. Het richt zich op de jonge generatie en kan ertoe bijdragen dat zij zich in de regio handhaven. De bewustwording van de intrinsieke waarde van de wadden is op een innovatieve en eigentijdse manier in het project verweven. Er is synergie tussen de doelstellingen van de opleidingsinstelling en het BLI, met name de educatie en talentenontwikkeling. De samenwerkende betrokken partijen vormen een meerwaarde omdat vanuit verschillende disciplines kritisch wordt meegekeken. Het project biedt perspectief om bij succes verder te worden ontwikkeld en uitgerold naar andere waddenregio's. Daarmee is het lokaal vernieuwend.

2.1 Verleende subsidies per project, subsidieregeling Thematisch 2020-01

Stop plastic van stad naar Wad

Aanvrager: Noria BV

Totale kosten van het project: € 623.789,-

Bijdrage Waddenfonds: € 418.900,-

Overheidsbijdrage: € 151.689,-

Overige bijdrage: € 53.200,-

Thema: Bodem, water, licht en geluid en wel op de gespecificeerde doelstelling: "Waterkwaliteit reductie (eco) systeemvreemde stoffen in de Waddenzee"

Het bedrijf Noria onderzoekt welke route micro- en macroplastics afleggen die vanuit het Eemskanaal en het Groninger Reitdiep in de Waddenzee belanden. Ook wordt gekeken op welke plek ze het beste kunnen worden opgevangen. Tevens wordt onderzocht welke zaken invloed hebben op de plasticstroom zoals de windrichting, het type walbeschoeiing en de soort plastic. Noria ontwikkelde twee machines die visvriendelijk en duurzaam plastics kunnen verwijderen uit zeewater. Gemeenten, waterschappen en provincies zijn betrokken bij het project.

WadAfvval van plastic soup naar groentesoep

Aanvrager: Stichting House of design

Totale kosten van het project: € 496.761,-

Bijdrage Waddenfonds: € 329.360,-

Overheidsbijdrage: € 99.048,-

Overige bijdrage: € 68.353,-

Thema: Bodem, water, licht en geluid en wel op de gespecificeerde doelstelling: "Waterkwaliteit reductie (eco) systeemvreemde stoffen in de Waddenzee"

In het project van stichting House of Design wordt onderzoek gedaan naar alternatieven voor plastic vissershandschoenen en plastic etensbakjes die nu veel in de Waddenzee terechtkomen. Het gaat hierbij om biobased, dus in zee afbreekbare, stoffen. De plastic bakjes moeten worden vervangen door exemplaren van streekeigen polymeer; voor de handschoenen wordt gedacht aan linnen. House of Design helpt ondernemers die afbreekbare alternatieven voor plastics zoeken. De pilot wordt na afronding verder uitgerold. Er komt een businessmodel gedeeld eigenaarschap en een toolkit met instrumenten om ideeën te kunnen uitvoeren.

Gouden Lân op weg

Aanvrager: Stichting Gouden Land

Totale kosten van het project: € 599.041,-

Bijdrage Waddenfonds: € 432.137,-

Overheidsbijdrage: € 120.000,-

Overige bijdrage: € 46.904,-

Thema 2: Werelderfgoed, cultuurhistorie & landschapontwikkeling

Themalijn 2.1: het bevorderen van landschapontwikkeling, de versterking van cultuurhistorisch erfgoed.

Het "Gouden Lân" is het Marneslenkgebied achter de Waddendijk rondom de dorpen Zurich, Pingjum, Kimsward, Witmarsum en Arum. Het centrale verbindende icoon is de Pingjumer Gulden Halsband, een van de

oudste ringdijken van Nederland. Doel van het project “It Gouden Lân op weg naar de toekomst” is het vergroten van de cultuurhistorische elementen en landschaps- en natuurwaarden. Daarvoor worden onder meer historische tentoonstellingen gerealiseerd in de kerken van Witmarsum (Menno Simons) en Pingjum, beleefroutes met een verteller of app, kunstprojecten, een onderwijspakket en recreatieve arrangementen. De nadruk ligt op de beleving van het landschap met zijn ooit rijke landbouwgronden en cultuurhistorisch verleden. Een en ander leidt tot versterking van de lokale economie en de leefbaarheid in de streek.

Blauwe Polder 1

Aanvrager: Stichting Salt Farm Foundation

Totale kosten van het project: € 1.099.895,-

Bijdrage Waddenfonds: € 989.841,-

Overheidsbijdrage: € 0,-

Overige bijdrage: € 97.371,-

Thema: Natuur

Op Texel wordt een ‘Zeeboerderij op land’ ontwikkeld voor kweeksystemen van aquacultuur. Het is een totaalconcept dat een productielocatie (broedhuis), een plek waar de organismen en zilte plantjes kunnen opgroeien, een opleidingscentrum, bezoekerscentrum en horeca omvat. Te denken valt aan onder meer tarbot, kabeljauw, oesters, mosselen en garnalen, zeewier en zee kraal. Het project is een alternatief voor aquaculturen op zee, die negatieve ecologische effecten kunnen hebben op de Waddenzee. Als het **project** rendabel is, kan het verder worden uitgerold in het Waddengebied en andere plekken in Nederland. Circulaire kweeksystemen kunnen een alternatief zijn voor locaties die niet (meer) geschikt zijn voor de reguliere landbouw.

Waddengebied bakermat voor marine aquacultuur

Aanvrager: Stichting Zilte zones

Totale kosten van het project: € 1.324.761,-

Bijdrage Waddenfonds: € 999.962,-

Overheidsbijdrage: € 207.415,-

Overige bijdrage: € 117.384,-

Thema: Duurzame Visserij

De huidige testlocatie op Texel voor kokkelteelt (Polder Wassenaar) wordt verbeterd en uitgebreid. Er worden duurzame kweeksystemen ontwikkeld in een overgangsgebied van land naar zee. In bassins worden proeven gedaan met het kweken/telen van kokkels, wadpieren, tapijtscelp, mossel, garnaal, platte oesters, zeegras en zeewier. Onderzocht wordt of deze methode financieel succesvol is en eventueel ook elders in het Waddengebied of daarbuiten kan worden opgezet. De looptijd is vijf jaar; daarna wordt Polder Wassenaar omgevormd tot nieuwe kweldernatuur. Brede toepassing van deze methode kan leiden tot vermindering van de visserijdruk op de Waddenzee en versterking van de biodiversiteit.

Karakteristieke boerderijen in het Waddengebied

Aanvrager: Boerderijstichting Noord-Holland

Totale kosten van het project: € 686.366,-

Bijdrage Waddenfonds: € 390.196,-

Overheidsbijdrage: € 198.799,-

Overige bijdrage: € 97.371,-

Thema: Werelderfgoed, landschap en cultuurhistorie

Boerderijen in het Waddengebied behouden en ze nieuwe functies geven. Dat is de missie van de Boerderijstichtingen Noord-Holland, Fryslân en Groningen. De gebouwen zijn levende iconen van de plattelandscultuur en waardevolle cultuurhistorische en landschappelijke elementen. Minimaal negen en maximaal twaalf voorbeeldboerderijen krijgen nieuwe functies. Dat kan een B&B zijn, zorgboerderij of winkel. De eigenaren zijn gastheren en geven bezoekers voorlichting over het agrarisch erfgoed. De voorbeeldboerderijen krijgen hiervoor ontvangstruimten en audiovisuele en digitale middelen. Ook wordt een stappenplan ontwikkeld hoe het energieverbruik in de panden verminderd kan worden. Kennis hierover wordt gedeeld in digitale communities.

De nieuwe kerk verbindt!

Aanvrager: Stichting Bijbelclub Den Helder

Totale kosten van het project: € 486.452,-

Bijdrage Waddenfonds: € 245.551,-

Overheidsbijdrage: € 48.645,-

Overige bijdrage: € 240.726,-

Thema: Werelderfgoed, landschap en cultuurhistorie

De Nieuwe Kerk in Den Helder krijgt een bredere publieke functie. Gedacht wordt aan onder meer concerten, workshops, lezingen, vaste en tijdelijke exposities, koffieochtenden, buurtmaaltijden en kinderactiviteiten. De kerk is een belangrijk cultuurhistorisch gebouw en tevens Rijksmonument. De bewustwording hierover wordt door meer activiteiten in het gebouw uitgebreid en versterkt. Hiervoor is het nodig dat toiletten, keuken en buitenruimte worden vernieuwd. Verder komen er een mobiel podium, multimediale voorzieningen en een permante expositie, waarin de historie van het godshuis en haar relatie met het Waddengebied worden belicht.

Landschapsplan Maarhuizen

Aanvrager: Staatsbosbeheer

Totale kosten van het project: € 752.169,-

Bijdrage Waddenfonds: € 245.551,-

Overheidsbijdrage: € 125.000,-

Overige bijdrage: € 381.618,-

Thema: Werelderfgoed, landschap en cultuurhistorie

De eeuwenoude wierde Maarhuizen in Noord-Groningen wordt in ere hersteld. De wierde is van grote betekenis voor bewoners en bezoekers van het Hogeland en onderdeel van een knooppunt van fiets- en wandelroutes. Het herstelplan bestaat onder andere uit het terugbrengen van landschapselementen uit vroeger tijden. Zo komt er een nieuwe bommenlaan, wordt de bestaande oude boomgaard uitgebreid en wordt de gracht om de monumentale boerderij Enne Jans Heerd uitgediept. Daarnaast krijgen de voormalige graslanden op de wierde een diverse en kruidenrijke beplanting en worden er heggen, waterpartijen en struweelranden aangelegd. Op die manier worden ecologie en biodiversiteit versterkt. De initiatiefnemers willen de wierde daarnaast ontwikkelen tot een podium voor beleving van cultuur en natuur. Voor bezoekers krijgt Maarhuizen informatiepanelen met verhalen over de cultuurhistorie van de wierde. Ook wordt er een educatiepakket ontwikkeld voor kinderen uit het basisonderwijs in het Waddengebied.

2.2 Verleende subsidies per project, subsidieregeling Thematisch 2021-01

Bubble Barrier

Aanvrager: Gemeente Harlingen

Totale kosten van het project: € 611.692,-

Bijdrage Waddenfonds: € 550.523,-

Overheidsbijdrage: € 61.169,-

Overige bijdrage: € 0,-

Thema: Bodem, water, licht en geluid

De gemeente Harlingen gaat een Bubble Barrier installeren in het Van Harinxmakanaal. Hierdoor moet de stroom plasticafval naar de Waddenzee voor circa 86 % worden afgevangen. De kennis en ervaring van deze *barrier* zal worden gedeeld met onderzoeksinstanties, omwonenden, toeristen en partijen betrokken bij de aanpak van het plasticprobleem in water.

Met het project wordt de lozing van plastic vanuit het Van Harinxmakanaal op de Waddenzee met 85% gereduceerd. De opgedane ervaring wordt verspreid onder verschillende doelgroepen, waardoor de bewustwording over het plasticprobleem toeneemt en partijen inzicht krijgen in het gebruik van een Bubble Barrier. Dit kan vervolginvesteringen uitlokken die verder bijdragen aan vermindering van plasticafval in de Waddenzee.

Het project bevat een uitgewerkt monitoringsplan dat grotendeels voldoet aan de beleidsregel Monitoring. De aanvrager verwacht een reductie van instroom van plastic vanuit het Van Harinxmakanaal van 3.440 kilogram per jaar.

Schone Waddenzeehavens

Aanvrager: Foru Solution B.V.

Totale kosten van het project: € 449.450,-

Bijdrage Waddenfonds: € 293.574,-

Overheidsbijdrage: € 0,-

Overige bijdrage: € 155.876,-

Thema: Bodem, water, licht en geluid

Het bedrijf FORU-Solution krijgt deze subsidie voor het ontwikkelen, uittesten en demonstreren van een olieskimmer, een innovatief apparaat dat de olie opzuigt. FORU-Solution gaat gedurende twee jaar testen uitvoeren in alle Waddenzeehavens. Er komt in Harlingen een proefopstelling en in Noorwegen een testfaciliteit voor certificering. Met deze subsidie werkt het Waddenfonds aan het verminderen en voorkomen van olievervuiling in de Waddenzee.

De olieskimmer is vooral geschikt voor het opruimen van olies, die met name gemorst wordt bij het tanken van schepen in de havens. De exacte omvang van de hoeveelheid olie die jaarlijks in de Waddenzeehavens terecht komt, is niet bekend. Wel is duidelijk dat bij het bunkeren er nagenoeg altijd olievervuiling optreedt.

Onderdeel van het project is het in kaart brengen van de frequentie van de zogenaamde oliespills en de hoeveelheid olie die weggenomen kan worden door de olieskimmer. Daarvoor komt er in Harlingen een proefopstelling. Rijkswaterstaat en de Waddenzeehavens leggen deze informatie vast. De informatieverzameling wordt na het project voortgezet. Vanwege de specifieke havenomstandigheden en omdat het project wordt ingezet om havenpersoneel te trainen, worden de prototypes tegelijk ook uitgetest in alle andere Waddenzeehavens. Als de testfase goed verloopt zal de olieskimmer in Noorwegen gecertificeerd worden.

3. Verleningen per project, Majeure projecten (Investeringskader Waddengebied)

Zoet op Zout

Aanvrager: Stichting Acacia Institute

Totale kosten van het project: € 3.354.320,-

Bijdrage Waddenfonds: € 1.600.000,-

Overheidsbijdrage: € 1.300.000,-

Overige bijdrage: € 504.704,-

Opgave IKW: Vitale Kust en Afsluitdijk

Draagt bij aan hoofddoelstelling van het Waddenfonds

De ambitie van het project Zoet op Zout Lauwersmeer is om de landbouwsector langs de waddenkust handelingsperspectieven te geven om de effecten van verzilting en klimaatverandering op te vangen. Het initiatief komt van de landbouwsector in het gebied, vanuit het besef dat de akkerbouw in de noordelijke kleischil de komende jaren door verzilting en klimaatverandering onder druk komt te staan. Zoet op Zout wil antwoord geven op de vraag: op welke manier kan de bedrijfsvoering aan verzilting en klimaatverandering aangepast worden en hoe kunnen ingrepen in de omgeving hieraan bijdragen?

Het project richt zich op het onderzoeken van maatregelen om zoetwater beter vast te houden in de teellaag, zouttolerante teelten in het bouwplan te integreren, maar ook op mogelijke aanpassingen in het bestaande watersysteem. Alles is gericht op het kunnen blijven boeren in de noordelijke kleischil onder zoutere omstandigheden.

Om de doelstellingen te bereiken worden de volgende bouwstenen uitgevoerd:

- a. Toekomstbestendig regionaal waterbeheer. Inzicht in de gevolgen van de mate van verzilting op de persoonlijke bedrijfssituatie én op het grotere gebied;
- b. Anti-verziltingsdrainage & Ondergronds opslag Spaarwater het oppervlaktewatersysteem (aanvoer van zoet water); kan er slimmer en zuiniger met zoet water worden omgaan. Kunnen de kleine pilots van Spaarwater ook in dit gebied werken en op reële bedrijfs- en/of gebiedsschaal werken?;
- c. Zouttolerant bouwplan. Hoe verziltingsgevoelig zijn de nu geteelde gewassen? Zijn er rasverschillen te onderscheiden én hoe moet de bodem worden bewerkt, bemest en beteeld om verzilting tegen te gaan.;
- d. Economisch en financieel inzicht in maatregelen. Wat is de economische impact van de veranderingen en wat zijn de economische perspectieven van de maatregelen.

Het onderzoek vindt plaats op twee locaties, aan de zuidkant van het Lauwersmeergebied; één in Groningen en één in Fryslân.

Het project sluit goed aan op alle lopende initiatieven (Holwerd aan Zee, SalFar, Boeren meten Water, Saltcampus, Fjildlab/regiodeal en Zoete Toekomst Texel) en het richt zich specifiek op de vragen in de noordelijke kleischil. Ook sluit het goed aan op initiatieven en ontwikkelingen in deze kustzone om geleidelijke overgangen tussen land en water te realiseren, die tevens van invloed zijn op de productieomstandigheden voor de landbouw.

Beleef Kornwerderzand

Aanvrager: Gemeente Súdwest Fryslân

Totale kosten van het project: € 25.990.218,-

Bijdrage Waddenfonds: € 6.000.000,-

Overheidsbijdrage: € 11.126.306,-

Overige bijdrage: € 3.806.702,-

Opgave IKW: Vitale kust en afsluitdijk

Draagt bij aan hoofddoelstelling A en C van het Waddenfonds

Het deelprogramma Beleef Kornwerderzand maakt onderdeel uit van het Project Verruiming Sluis Kornwerderzand en richt zich op het aantrekkelijker en beter bereikbaar maken van het voormalige werkeiland en zijn bezienswaardigheden. Dit wordt gerealiseerd door diverse infrastructurele investeringen en het toevoegen van enkele toeristische attracties. Aan de hand van drie verhaallijnen worden bezoekers geïnformeerd over natuur, cultuurhistorie en waterwerken die betrekking hebben op Afsluitdijk, IJsselmeer en Waddenzee.

Daarvoor wordt een reeks van maatregelen getroffen.

- herinrichten van locaties met een publieksfunctie;
- het toevoegen van zichtlocaties en een Waterpad aan het Wad;
- het aanbrengen van bestrating, bewegwijzering en straatmeubilair;
- het installeren van een aanlegsteiger (tevens TOP);
- het beleef- en passeerbaar maken van de monumentale recreatiesluis;
- het aanleggen van een parallelweg;
- het via een voet- en fietstunnel bereikbaar maken van de Waddenzee, het uitzichtpunt, de Waddenbunkers, het Waterpad en het buitendijkse fietspad.

Waddengastronomie versterkt Werelderfgoedbeleving

Aanvrager: Stichting Waddengroep i.s.m. NHL/Stenden en VisitWadden

Totale kosten van het project: € 1.971.668,-

Bijdrage Waddenfonds: € 985.834,-

Overheidsbijdrage: € 633.066,-

Overige bijdrage: € 352.788,-

Opgave IKW: Versterken en vermarkten werelderfgoed

Draagt bij aan hoofddoelstelling C van het Waddenfonds

Duurzame, streekeigen 'waddenproducten' als vis en groenten beter vermarkten, zodat duurzaam kwaliteitstoerisme een impuls krijgt en een culinaire traditie kan ontstaan. Dat is het doel van dit project, waarin producenten, vissers en horecaondernemers samenwerken. Er worden tientallen Waddenfoodroutes opgezet zodat bezoekers een indruk krijgen welke producten en smaken de Waddenregio te bieden heeft. Ook komt er een online marktplaats voor waddenvoedsel. Hierbij valt te denken aan onder meer vis, schaal- en schelpdieren, lamsvlees, schapenkaas, duindoorn en cranberry. Vooral in de perifere kustgebieden wordt het kwaliteitstoerisme zo gestimuleerd.

Werkprogramma-1: Waddenfoodroutes en online marktplaatsen. Dit betreft de ontwikkeling van de (sub)regionale 'belevingsclusters' twee producten: Waddenfoodroutes en een prototype van online marktplaatsen 'Smaak van het Wad'.

(1) Waddenfoodroutes verbinden het voedselthema met de streek. De belevingsclusters van ondernemers en kenners van de regio vormen ontwikkelteams die in goed overleg samen routes bedenken en uitwerken.

(2) Prototype ontwikkeling voor online marktplaatsen 'Smaak van het Wad' richt zich op verkoop en duurzaam transport/distributie van een breed waddenvoedselassortiment. Online marktplaatsen Smaak van het Wad creëren op internet en digitale podia voor voedselproducten uit het Waddengebied verbinden met afzet in eigen regio.

Werkprogramma-2: Kennisontwikkeling en netwerkvorming. Bij de kennisontwikkeling en het onderzoek staat de volgende hoofdvraag centraal: "Hoe kan de opzet van een waddenculinaire traditie zodanig bijdragen aan versterking van de identiteit en beleving van het werelderfgoed Waddenzee, dat het duurzaam toerisme in het Waddengebied wordt bevorderd?" Dit wordt uitgewerkt in een aantal deelonderzoeken, maar ook in het doorontwikkelen van het keurmerk Waddengoud, de opzet van een database voor waddenreceptuur en kennisuitwisseling.

Werkprogramma-3: Culinair toerisme en Maand van het Waddenmenu. Dit betreft de campagne voor Waddengastronomie, die onderdeel wordt van VisitWadden.

Regain

Aanvrager: Waterschap Noorderzijlvest

Totale kosten van het project: € 3.479.527,-

Bijdrage Waddenfonds: € 1.217.834,-

Overheidsbijdrage: € 2.147.528,-

Overige bijdrage: € 114.165,-

Opgave IKW: Havenontwikkeling en natuurverbetering

Draagt bij aan hoofddoelstelling B en C van het Waddenfonds

Het project Regain is de tweede trap van een 3-traps ontwikkeling waarmee zoet industriewater slimmer kan worden gebruikt, het gebruik van drinkwater in het industriewatersysteem verminderd kan worden en de uitstoot van afvalwater met medicijnresten richting Waddenzee kan worden gereduceerd. Op de locatie van RWZI Garmerwolde worden drie beschikbare innovatieve technologieën uitgeprobeerd, waarmee industriewater gezuiverd kan worden tot herbruikbaar industriewater (circulair). Ook wordt het over een langere periode getest op gebruik, resultaat en eventuele bijwerkingen. Beoogd wordt de resultaten van het onderzoeksproject Waddenbreed toe te passen. De initiatiefnemer van het project heeft hierover met ondersteuning van de Raad van Advies Waddenzeehavens reeds contacten gelegd met havens als Harlingen en Den Helder. De kennis die wordt opgedaan kan ook van belang zijn voor de Waddeneilanden waar de natuurlijke voorraad zoet water beperkt is en zoet gezuiverd RWZI-effluent landbouw en natuur soelaas kan bieden.

Nieuwe Waterwerken Zoutkamp

Aanvrager: Waterschap Noorderzijlvest

Totale kosten van het project: € 31.318.082,-

Bijdrage Waddenfonds: € 1.856.079,-

Overheidsbijdrage: € 3.122.925,-

Overige bijdrage: € 0,-

Opgave IKW: Vitale kust en afsluitdijk

Draagt bij aan hoofddoelstelling C van het Waddenfonds

Door een integrale aanpak van de waterveiligheidsopgave versterkt het totale project Zoutkamp de economie, leefbaarheid en ecologie van Zoutkamp en omgeving. Concreet worden de toeristisch-recreatieve mogelijkheden rond het Lauwersmeer en de vaarrecreatie richting het Hogeland en Stad flink versterkt. Het project omvat een veilige passage van de Hunsingosluis te Zoutkamp voor zowel fietsers, wandelaars als recreatievaart als onderdeel van het Rondje Lauwersmeer. Hierbij wordt het hele gemaal- en sluiscomplex ingericht voor recreatief medegebruik en wordt de cultuurhistorie letterlijk toegankelijk en beleefbaar gemaakt. Verder worden er natuurvriendelijke oevers aangelegd en worden het nieuwe gemaal en de gerenoveerde sluis volledig visvriendelijk en vispasseerbaar gemaakt. De kosten voor de vispasseerbaarheid maken echter geen onderdeel uit van deze subsidieaanvraag.

Het project is een samenwerking tussen Waterschap Noorderzijlvest, gemeente het Hogeland en Provincie Groningen, waarbij het waterschap de 'wateropgaven' trekt en gemeente en provincie initiatiefnemer zijn van de meekoppelkansen.

4. Duurzame Kennishuishouding

Verlening boekjaarsubsidie Waddenacademie 2021

Een belangrijke doelstelling van het Waddenfonds is het ontwikkelen van kennis over het Waddengebied en het borgen ervan voor toekomstige generaties. In de vorm van een boekjaarsubsidie kreeg de Waddenacademie ook in 2021 € 1,2 miljoen voor de uitvoering van haar taken zoals uitgewerkt in het aangeleverde werkplan voor 2021.

Vaststelling boekjaarsubsidie Waddenacademie 2020

In 2020 heeft de Waddenacademie € 1.200.000,- ontvangen om de met haar afgesproken taken uit te voeren. De gerealiseerde subsidiabele kosten bedragen € 931.911,-. Er is sprake van een onderrealisatie van € 268.089,-. De oorzaak hiervan is dat een aantal activiteiten niet heeft plaats gevonden vanwege COVID-19 of een andere vorm hebben gekregen.

De kerntaken agenderen, programmeren, informeren en monitoren zijn uitgevoerd door de Waddenacademie conform het door WF goedgekeurde werkplan 2020. In het jaarverslag van de Waddenacademie over 2020 kunt u teruglezen dat er per kerntaak en vervolgens per activiteit beschreven is welke activiteiten zijn uitgevoerd.

Vastgestelde bijdrage Waddenfonds : € 931.911,-

Doelrealisatie:

De Waddenacademie heeft met het uitvoeren van haar kerntaken invulling gegeven aan de vierde doelstelling van het Waddenfonds: het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding voor het Waddengebied.